

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

FABRIKA SVITAVY

číslo 0.

13.6.2014

Již za několik málo hodin se do svitavské Fabriky začnou trousit řady prvních účastníků 43. Dětské scény. Ještě před tím, než se sály rozezní slova recitátorů, jeviště zahltní nové příběhy, hlediště se zaplní zvědavými diváky a účastníci dílen se poprvé setkají, schází se jako každoročně ve třetím patře Fabriky redakce Deníku Dětské scény.

Její členové - Hanka Volkmerová, Ondra Kohout, Honza Mrázek a já - zasedají nad svými počítači proto, aby vám dnes, v zahajovací den, přiblížili průběh jednotlivých krajských kol. Můžete si tak udělat alespoň hrubou představu o tom, jak se odehrávaly přehlídky v ostatních regionech a současně si připomenout atmosféru, která provázela zrovna tu vaši.

Právě dnes práce nás redaktorů začíná, neboť se rozbíhá i příjemný mumraj recitačních vystoupení, který od neděle významně doplní divadelní inscenace dětských souborů.

V každém dalším čísle se můžete těšit na reportáže z jednotlivých seminářů, rozhovory s lektory a také rozhovory s těmi nejdůležitějšími, samotnými dětskými účastníky. A my se těšíme na vás a na další ročník Dětské scény!

Andrea Pavlíčková

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ

12.–13. DUBNA 2014

Pražská postupová přehlídka PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ (pořádaná občanským sdružením PŘESAHA, Domem dětí a mládeže Praha 8 – Spirála, za vydatné podpory Hlavního města Prahy, MŠMT a Ministerstva kultury) má každoročně vysokou úroveň. Jde o vysokou úroveň nejen recitátorů a jejich přípravy, ale také organizační stránky přehlídky. Je už každoroční tradicí, že součástí přehlídky je hlasová rozsvička pro každou kategorii recitátorů, zajištění programu v průběhu pauz, kdy se porota radí o jednotlivých recitačních výkonech, a po vyhodnocení každé kategorie následuje povídání porotců-poradců s každým zájemcem z řad recitátorů. V rámci přehlídky se dále recitátoři mohou účastnit tvořivých dílen, které mají za cíl připravit recitátory na to, jak bude probíhat rozhovor s poradci. Po těchto dílnách by recitátoři měli vědět, co se hodnotí a proč, jak vypadá porotce, když se soustředí, jak se snaží hledat slova, když chce něco poradit, a jak recitátor může sám napomoci tomu, abych se o svém výkonu co nejvíce dozvěděl. Tyto dílny vede Jana Machalíková, která má se všemi fázemi práce na recitačním výkonu velké zkušenosti, a přínos těchto dílen se rok od roku výrazněji odráží v příjemné atmosféře při závěrečných rozborech textů. O přestávkách se navíc recitátoři mohou vzájemně věnovat tomu, že si píšou vzkazy o svých výkonech do barevných obálek, které jsou pro každého recitátora připravené na zdi a předávané společně s účastnickými listy, diplomy, knižními a jinými cenami

u příležitosti vyhlášení výsledků. Na barevné obálky se recitátoři mnohdy těší víc než na hodnocení poroty. Letošní novinkou přehlídky byl bibliobus městské knihovny. Ten organizátorky přizvaly na zahradu DDM Spirála, aby o přestávkách recitátoři mohli jít hledat přímo do knih, seznámit se s novinkami, případně si i rovnou knížky půjčit.

Porota ve složení Hana Patrasová, Lucie Klárová a Gabriela Sittová posuzovala v průběhu soboty a neděle (12.–13. 4.) 81 recitátorů, a to v sobotu recitátory 1. a 3. kategorie a v neděli 2. a 4. kategorie.

1. kategorie měla velmi dobrou úroveň. Porota ve výsledku ocenila z 21 recitátorů 10 dětí, a to především za energické vyprávění, vyprávění se zaujetím, s chutí, s radostí a potěšením z komunikace s divákem. Právě u těchto nejmladších recitátorů byla velice sympatická tato stránka jejich projevu. V tomto ohledu by možná leckterého recitátora ze IV. kategorie „strčili do kapsy“. Recitátoři vybírali z textů P. Šruta, E. Frynty, G. Rodariho, D. Heviera, J. Žáčka, M. Kratochvíla či Magora, jehož Františka a Marta se letos staly leitmotivem téměř celé přehlídky. Tento text si vybrali 4 recitátoři napříč kategoriemi, pouze v první kategorii však interpretace **Štěpána Procházky** Magorovu textu slušela.

Ve **2. kategorii** vystoupilo 22 recitátorů a jejich úroveň byla velmi různá. Objevily se výkony jedinečné, jmenujme například Agátu Maškovou, která postoupila na Dětskou scénu, ale i výkony spíše slabé, které jdou ruku v ruce s tím, že i v této kategorii se objevili recitátoři s dosavadní téměř nulovou recitační zkušeností. Postup na Dětskou scénu získaly dvě dívky. **Agáta Mašková** s textem **Jak léčili nastydlou rybičku** (z knihy Pohádky o Malé tlusté víle) od Jiřího Dědečka. Agáta je už v tomto věku velmi vyspělá vypravěčka. Zaujetí textem, které má v celém těle, jí přímo tryská z očí a publikum doslova strhne k poslechu. Současně je to recitátorka, která si texty vybírá chytře (skutečně se na výběru velkou měrou sama podepisuje) a je schopna zapracovat připomínky poroty. Na Pražském poetickém setkání se objevila už v předchozích dvou letech v první, tedy nepostupové, kategorii. Její vypravěčství na poli prozaického textu je dokonce na tak vyspělé úrovni, že bez potíží zastíní i výkony mnohem starších recitátorů. Další postupující je **Dorota Tučková**, která porotu i publikum překvapila výběrem textu. **Dívka nemocná** je text Jana z Hvězdy, tedy autora první poloviny 19. století. Dorota si nejen poradí s poetikou této staré básně včetně staré češtiny, ale dokonce má nad textem nadhled potřebný pro vznik jemné nadsázky. Lze hovořit o jejím osobitěm názoru, citlivosti k jistému prachovému poprašku, jímž je text pomyslně pokryt. Dorota však musí ještě pečlivěji pracovat s celkovým temporytmem, aby si její výkon publikum patřičně vychutnalo. Ocenění získalo dalších 9 recitátorů. Jednalo se ve většině případů o recitátory výrazně zaujaté textem, vypravěče, kteří se s publikem velice rádi podělili o své úlovky. Zazněly texty od autorů, jako jsou např. K. Čapek, V. Hulpach, A. Lindgrenová, J. Thurber, P. Šrut, I. Hurník, D. Fischerová atd.

Ve **3. kategorii** vystoupilo 19 recitátorů. Postoupily dvě dívky, které v celkově dobře připravené kategorii skutečně vynikaly. Jde o **Hanu Vítovou** s texty **Změněný tatínek** od M. Viewegha a Šlasi od Ch. Morgensterna (v překladu J. Híršala) a **Ester Gracarovou** s texty **Zločin v šatníku** od V. Klimáčka (překla J. Dvořák) a **Snaživá moucha** od I. A. Krylova (překlad H. Vrbová). Obě dívky zvládnou oba své texty na dobré úrovni, oběma je společný sympatický kultivovaný projev plný zaujetí a zřejmá práce s poetikou toho či onoho autora. Každá z dívek si získává publikum po svém, a to přirozeně, nenásilně, očima, které k nám mluví. Porotkyně / poradkyně dále udělily dalších 11 ocenění, a to nejčastěji za to, jakou cestu si kdo z vypravěčů k divákům hledal. I když se řadě interpretačních výkonů dalo poradit, co pro příště ještě vylepšit, na většině z nich byla zřejmá upřímná snaha o sdělování. Ve výběru se (kromě zmíněných) objevovali autoři jako např. J. Kainar, J. Tardieu, J. Havel, Ch. Baudelaire, J. Werich, J. Prévert, J. Skácel, J. Dvořák atd.

4. kategorie měla v tomto roce celkově spíše slabší úroveň, o čemž svědčí pouze jeden postupující na národní přehlídku. Je jím **Josef Kaňka** s texty **Symfonie č. 2** do D. Charmse a **Nesmějte se cizímu neštěstí** od J. Haška. Josef se v obou textech představil jako dobrý vypravěč, který má pochopení pro autorský humor chytře vybraných textů. Oba texty od něj vyzněly příjemně, lehce, nenásilně, přičemž taková byla i jeho komunikace s diváky. Josef se stal ve své kategorii výrazným i tím, že měl dobře vybrané, připravené a interpretačně zvládnuté oba texty. Porota v této kategorii ocenila dále

pouze 4 recitátory. Recitátoři IV. kategorie vybírali z tvorby autorů, jako jsou např. J. Werich, J. Dědeček, J. Brzechwa, J. Kašpar, I. A. Krylov, J. Hiršal, W. Shakespeare, S. Leacock, M. Macourek atd. V této kategorii se u některých recitátorů objevilo výrazné tápání právě na poli výběru textu. U jednotlivců se tak objevil např. výběr Shakespeareových sonetů v prvním textu a Suchého Tří tet v druhém textu. Několikrát byl výběr tedy velmi výrazný „nad věk“ nebo „pod věk“. Takovéto obtíže většinou poukázaly na recitátora, který si hledá texty a připravuje se sám, případně s rodiči, bez možnosti konzultace s někým zkušeným z oboru. Pražské kolo má ovšem tu výhodu, že se takovým zájemcům o přednes dá poměrně snadno doporučit, kam se za odborným vedením vydat. Praha má v řadách učitelů dramatické výchovy již téměř desítku výrazných osobností, které se přednesem zabývají dlouhodobě a kvalitně.

Při celkovém zhodnocení jednotlivých kategorií porotkyně / poradkyně vyzdvihly, že všichni recitátoři se (v rámci svých sil) připravili na oba texty. Diskutabilní byl u několika recitátorů velmi nevyrovnaný výběr prvního a druhého textu, a to co do literární kvality. Poradkyně všem recitátorům připomněly, že je nutné v případě recitace přeloženého textu uvést právě i jméno překladatele, který je v podstatě spoluautorem textu a velmi často na něj recitátoři zapomínají. Dále bylo potřeba téměř všem připomenout, že nepečlivá výslovnost recitátora posluchačům téměř znemožňuje soustředit se na sdělení. Výslovnost slova „jsem“ s „j“ na začátku se letos bohužel objevila častokrát, nespočet potom bylo různých vad řeči a nedokonalostí ve výslovnosti českých hlásek r, ř, l, t, d, n, o sykvkách nemluvě. Nicméně je zřejmé, že chuti sdělovat a sdílet je v Praze nemálo a že se tahle podivná láska k literatuře jménem PŘEDNES nevytrácí, dokonce se dá říct, že rok od roku sílí a stává se v motivacích recitátorů pravdivější.

Gabriela Sittová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OTVÍRÁNÍ

4.-6. DUBNA 2014

O víkendu 5.-6. dubna 2014 se konala v Karlínském Spektu tradiční pražská přehlídka dětského divadla Otvírání 2014. Letos jsme viděli celkem 11 inscenací ve velmi zajímavé skladbě - od recitačních

kolektivů až po velká divadelní představení, od autorských textů přes dramatizace až po úpravy divadelních textů. Od parodií až po kriminálku. A nutno hned na začátku říci, že úroveň pražské přehlídky byla opět vysoká. Atmosféra příjemná, organizace bezchybná pod vedením Jakuba Huláka, který byl i tajemníkem lektorského sboru, který pracoval ve složení Eliška Vobrubová, Jaroslav Provazník a Jaroslav Dejl.

Co se odehrálo v sobotu 5. dubna 2014

Divadelní studio Zahrádky, ZŠ Jarov a ZUŠ Štítného, Praha 3
(vedoucí Dana Bláhová)

Šípková Růženka

autor: Lubomír Feldek v překladu a úpravě Milady Mašatové

režie: Dana Bláhová

hudba: Dana Bláhová

Oblíbená a velice dobrá předloha Lubomíra Feldeka v překladu a úpravě Milady Mašatové může souboru posloužit ke kvalitní práci. V textu je přítomný inteligentní a chytrý humor, jsou zde připraveny jednoduché situace. Děti ze souboru Dany Bláhové hrají v náznakovém kostýmu, zpívají za doprovodu kytary. Zatím je soubor na začátku práce. Situace jsou nahozené, bylo by potřeba zpřesnit pohyb, například růžového křoví. Děvčata se pohybují spíše chaoticky a zadýchají se. To potom vede k menší srozumitelnosti mluveného textu. Někdy dochází k posunčině a zbytečným patetickým gestům. Rezervy jsou i ve zpěvu.

DDS Ty-já-tr - Pátečníci, ZUŠ Praha 7 (vedoucí Radka Tesárková)

Ťutínci a ňunínci

autor: Petr Nikl

režie: Radka Tesárková

výprava: Radka Tesárková a soubor

Šest pubertáků prezentuje nonsensovou poezii Petra Nikla. Zajímavý začátek - nakukování zpoza opony, nástup pomocí zástupných slov.

Postupně se vytrácí lehkost, jaká by hravým textům odpovídala. Nicméně jedná se materiál, na kterém lze dále pracovat a tvořit.

Eláhop! ZUŠ Jižní Město, pobočka J. Růžičky, Praha 4 - Kunratice (ved. Eva Hodinová)

Návyková látka (361. díl seriálu)

autor: soubor

režie: Eva Hodinová

hudba: seriálová

výprava: soubor

Prvé zjevení přehlídky. Neskutečná energie a radost ze hry se na vás valí ze scény. Parta skoro studentů si vymyslela parodii na stupidní nekonečné seriály, zvláště ty americké, optimistické. Perfektně okoukané grimasy, pohledy, výrazy. Z místa by tato parta mohla jít za scénáristy nekonečných seriálů do TV. Každá situace je vypointovaná, gradovaná. Všudypřítomný humor není vytvářen násilím, ale situací a prací s hlasem. Nádherná úvodní scéna operačního sálu navodí okamžitě tu správnou atmosféru. Diskutabilní je pouze množství a provedení reklam. Ale vše vynahradí následné zařazení opakování části poslední scény před reklamou. I závěr by bylo potřeba lehce dotáhnout. Ale to je hledání mušek na chytrém mladém divadelním kousku.

Návrh do širšího výběru na Dětskou scénu 2014 ve Svitavách

UŽVAK, o. s. Divadlo pro Zličín, Praha 5 - Zličín (ved. Dana Svobodová, Karel Tomas)

Případ Žlutý Robert

předloha: Vojtěch Steklač: Případ Žlutý Robert

dramatizace a režie: Dana Svobodová a Karel Tomas

hudba: různí autoři, převážně nahrávky z PC hry Mafie

výprava: Dana Svobodová, Karel Tomas a soubor

Děti ze souboru UŽVAK si z nabízených předloh a témat vybraly Steklačův Případ Žlutý Robert jako pokus o velké divadlo navíc detektivku či kriminálku. Představení začíná zajímavě - ve tmě děti pomocí baterek a rapování úvodního textu vytvářejí nádherné tempo a atmosféru. Náznaková scéna je tvořena různě velikými praktikáblý. Pracuje se i s jevištním svícením, hudbou. Děti nehrají psychologické divadlo, ale vytvářejí typy. Postupně však tempo lehce těžkne a ztrácí temporytmus. Jde o úctyhodnou práci, navíc realizovanou poměrně malými dětmi. Jako problém se jeví značný počet přestaveb scény, které jsou navíc mnohdy zbytečné a zpomalují tempo představení.

Soubor byl oceněn za pokus o jevištní zpracování kriminálního

příběhu.

DDS Ty-já-tr – Štronzo, DDM Praha 7 (ved. Radka Tesárková a Josef Hertvert)

Archa Noemova

autoři: soubor pod vedením Radky Tesárkové a Josefa Hertverta
režie: Radka Tesárková a Josef Hertvert

výprava: soubor pod vedením Radky Tesárkové a Josefa Hertverta
Autorská souborová práce na téma záchranu zvířat před potopou, zmatení jazyků, ukázka lidských charakterů na zvířecí říši; řeší se i problém vztahů mezi děvčaty a kluky. Představení začíná scénickým náznakem bouře. Noemova žena hovoří se svým mužem, který je kdesi mezi diváky. Přicházejí jednotlivé zvířecí páry či jednotlivci. Hraje se na prázdné scéně, ve stylizovaném kostýmu. V textové složce jsou ještě rezervy, ne všechny výstupy mají stejnou úroveň a gradaci. Jevištní projev je někdy zatěžkaný. Chtělo by to celé lehce odlehčit. Přesto jde sympatický pokus mladých herců k vyjádření se k problémům mezilidských vztahů skrze kabaretní bajku.

DIPAČAPÍ, o. s. Divadlo pro Zličín, Praha 5 – Zličín (ved. Dana Svobodová, Karel Tomas)

Člověk ementálský

předloha: David Jan Novotný: Pohádky z Ementálu
dramatizace a režie: Dana Svobodová a Karel Tomas
výprava: Dana Svobodová, Karel Tomas a soubor
Skupina starších dětí předvedla variace na téma pravěk. Podle sdělení vedoucích si chtěl soubor odpočinout po vážných tématech, která inscenoval v minulých letech, a tak sáhl po „didaktickém kabaretu“. Literární předlohou je nepříliš kvalitní text Davida Jana Novotného *Pohádky z Ementálu*, z něhož si děti vybraly některé situace. Vše je zasazeno do rámce přednášky dvou komentátorů. Děj se potom odehrává na „displeji“ těchto komentátorů. Tento princip umožňuje zastavování děje a vstupování komentátorů do situací. Hraje se na prázdné scéně se dvěma malými stoličkami ve stylizovaných „pravěkých“ kostýmech. Problémem se jeví použití jevištních prostředků bez jasného řádu (míchají se tu konkrétní rekvizity – tyče, vajíčka – s imaginárními – bronzový srp, náznakové vytváření rekvizit nebo postav – děvčata vytvoří duby, mamuta...). Děti asi ve snaze co nejlépe představení odehrát místy „tlačily na pilu“ a dostávaly se do šarže. Inscenace by potřebovala odlehčit, získat nadhled a více humoru. Nejblíže této poloze jsou zatím komentátoři.

Taneční studio Light při ZUŠ Na Popelce, Praha 5 (ved. Lenka Tretiagová)

Trpaslík byl lesa král

předloha: Zdeněk Šmíd: Strašidla a krásné panny
dramatizace a režie: Lenka Tretiagová
hudba: Värttinä

výprava: Lenka Tretiagová

pohybová spolupráce: Ondřej Lipovský

Druhé zjevení přehlídky. Asi i její vrchol. Představení syntetické ve všech složkách – herecké, taneční, pohybové, hudební. Pracuje se přesně s temporytmem, světlem, zvukem. Všichni vědí, proč, co a jak hrají a vytvářejí. Z jeviště jde ohromná pozitivní energie. Příběh pohádky o převozníkovi, který touží po bohatství a výstřední ženě, kterému pomohou malí trpaslíci za převezení na druhou stranu řeky. Převozník sice získá bohatství i tu výstřední ženu (nádherné inscenování jejího objevení a jen jedno její gesto o ní řekne vše), ale šťastný není. Ukázka vědomé a poučené souborové hry, kdy vedoucí má jasný jevištní názor a citění. Musím se přiznat, že jsem si za celou dobu představení neudělal jedinou poznámku a jenom soustředěně sledoval příběh.

Nominace souboru na přímý postup na národní přehlídku Dětská scéna 2014 ve Svitavách.

KUK! + kuk! + Zpátečníci, ZUŠ Štítného, Praha 3 (ved. Ivana Sobková)

Karkulkoviny aneb Průvodce nezkušeného diváka oblíbenými žánry prostřednictvím známého příběhu O červené karkulce

autor: soubor

režie: Ivana Sobková, Jana Štrbová a soubor

hudba: Jana Štrbová

A hned následovalo další zjevení. Mnohočetný a věkově různorodý soubor, který už vloni zazářil svou cimrmanovskou variací *Balón*. Letos sáhli jeho členové po variacích na všem důvěrně známou pohádku *O červené karkulce*. A opět zdařile nalezený klíč variací v parodování pokleslých televizních a filmových žánrů. Vše opět začíná mohutným nástupem souboru, ta energie – ať chcete, nebo nechcete – vás naladí. Potom je před každou částí úvodní přednáška o tom, co bude následovat – sitcom, telenovela, fantasy, detektivka, western, thriller a horor. Následuje variace na příběh *Červené karkulky*. Všichni mladí herci jsou při věci, i když zrovna nehrají (jde o vícesouborovou práci, kdy členové jednotlivých souborů tvořili jednotlivé části). Každá část má přesný temporytmus, překvapivou pointu, nápady, humor. Výborný je nápad poslední, celosouborový – horor inscenovat pouze zvukem a pohybem. Pod čarou - Já osobně bych se asi rozloučil s detektivkou, ale chápu, že to vzhledem k dětem z daného souborku nepůjde.

Návrh do širšího výběru na Dětskou scénu 2014 ve Svitavách

Jižnata, ZŠ Jižní IV, Praha 4 – Spořilov (ved. Petr Stránský)

Šli červotoči do houslí

předloha: Jiří Dědeček: Šli červotoči do houslí

sestavil: Petr Stránský

režie: Petr Stránský

Objevem přehlídky je maličká recitační souborek druháků a třetáků pod vedením Petra Stránského. Ten s dětmi nepopisným způsobem inscenuje několik Dědečkových nonsensových básniček. Vše je zasazeno do nápaditého rámce ukradení kufru v metru, objevování věci v kufru, zvukový předěl pomocí policejního houkání až po zoufalý telefon zloděje na policii, že kufr nechce. Kouzelný je sršeň z míčku na badminton a stromy z deštníčků, hadi z pásků od kalhot, čapí zobáky z vařeček atd. Je jasné, že děti mají ještě rezervy v řeči, ale na jevišti se cítí přirozeně, vnímají se navzájem. Celek je milý, zajímavý a nápaditý. Jen by se dala vynechat zbytečná aktualizace (ohlášení stanice Tunel Blanka).

Soubor byl oceněn za nápadité zpracování nonsensové poezie.

Divadelní studio Kampak! (mladší skupina), ZUŠ Štítného, Praha 3 (ved. Dana Bláhová)

Hra o svaté Dorotě

česká lidová hra

hlavní zdroje: Jindřich Šimon Baar: Hanýžka a Martínek, Julius Feifalik:

Lidové hry z Moravy, Emil František Burian: Lidová suita

úprava a režie: Dana Bláhová

hudba: česká lidová, E. F. Burian, úprava soubor

výprava: Dana Bláhová a soubor

Skupinka menších dětí se pokusila o inscenování české lidové hry o svaté Dorotě v nejrůznějších úpravách. Lidové divadlo vyžaduje stylizovaný pohyb, řeč, kostým, hudbu. To vše tady je, ale jaksi jenom tak nahozené a nedržící tak úplně pohromadě. Sympatické je použití živé hry na hudební nástroje. Děti působily poněkud unaveně, bez jiskry a radosti ze hry. Jsou zde i pěkné jevištní momenty (např. mučení

a popravě Doroty). Ale, jak řečeno výše, vše je jakoby...

Divadelní studio Kampak! (starší skupina), ZUŠ Štítneho, Praha 3 (ved. Dana Bláhová)

O věrném milování Aucassina a Nicoletty

autoři: Jaroslav Dejl, Pavel Aujezdský podle francouzské středověké chante-fable

úprava: soubor

režie: Dana Bláhová

hudba: francouzská lidová, Josef Kainar, úprava soubor

výprava: Dana Bláhová a soubor

poradce ve francouzských otázkách: Hana Holoubková

Soubor starších žáků si vybral půvabný starofrancouzský text o velké lásce Aucassina a Nicoletty, která je vystavena mnoha zkouškám a útrapám, aby nakonec byla šťastně naplněna. Text není jednoduchý. Komentáře se střídají s přímou řečí či veršem, písní. Už v době svého vzniku šlo o text parodický, který obsahoval nadhled a humor, v němž se střídá mnoho prostorů a míst děje. Soubor hraje na holé scéně, jednotlivá místa někdy ozvláštňuje těly či částmi kostýmů (nejzdařilejší byla např. kopka, kde byla vězněna Nicoletta, či loď, bouře aj.). Kloubky či čapky ale dost často hercům překážejí. Část souboru vytváří i živý hudební doprovod. Zpěv je nedílnou součástí hry. V původní předloze posouvá či komentuje děj. Zde se mnohokrát opakuje sice pěkný, leč pořád stejný nápěv. Nejčistěji a nejjistěji zpívá Nicoletta a i její jevištní projev je nejpřirozenější a zároveň obsahující důležitý nadhled. Někdy je ještě organizace jevištního pohybu lehce chaotická. Na krásné předloze je ještě mnoho práce, ale jistě za to stojí na inscenaci dále pracovat.

Jaroslav Dejl

STŘEDOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

KOLÍN, 22.–23. DUBNA 2014

Přehlídka dětských recitátorů Středočeského kraje se tradičně konala v DDM Kolín a po dobré zkušenosti z minulého roku probíhala opět ve dvou dnech, 22. a 23. dubna. Přehlídka byla jako vždy hlavní organizátorkou Renatou Zahovzalovou výborně organizovanou.

Vystoupení recitátorů **1. kategorie** vyznělo velmi příjemně, klasické dětské odříkávání či vlnkování se objevovalo minimálně. Z devatenácti recitátorů jich proto sedm bylo oceněno čestným uznáním: Gabriela Votápková, Adéla Syřínková, Nikol Coubalová, Jan Bostl, Anna Hadrboľcová, Hynek Havlíček a Isabella Tereza Gomez. Lektorský sbor (pro 1. a 3. kategorii) ve složení Nina Martinková, Iva Lubinová a Jakub Hulák v jejich vystoupení oceňoval zejména přirozený a živý projev, kontakt s divákem a soustředění na vnitřní představu. Cenu poroty (jako nejvyšší ocenění u této nepostupové kategorie) získali **Vojtěch Stanislav Hrabánek** za radostný a autenticky prožitý přednes **Hrubínovy Malé pohádky o řepě** a **Josef Dočekal** ze ZŠ Třebotov za technicky zvládnuté a výborně vygradované vyprávění textu **Daniela Heviera Královna Alžběta a královna Viktorie**.

2. kategorie měla slušnou úroveň, o její kvalitě vypovídá i to, že se porota ve složení Martina Dobiášová, Klára Fidlerová a Iva Lubinová (pro 2. a 4. kategorii) rozhodla ocenit téměř polovinu interpretů. Čestné uznání dostali Anna Kodešová, Jan Němec, Jakub Stehlík, Jindřich Bezdiček, Magdalena Havlíková, Adéla Tesařová a Jan Křeček. Na všech těchto výkonech bylo sympatické nasazení každého recitátora a radost z přednesu. Všichni rovněž prokázali dobré porozumění textu a schopnost vyslovit názor. Jisté nedostatky se projevovaly ve výstavbě a práci s temporytmem.

Překvapivě příjemným „úkazem“ byla **Marie Žáková** ze ZŠ Poříčí nad Sázavou a Dismanova rozhlasového dětského souboru. Její interpretace **Nerudovy Balady dětské** vycházela z hlubokého porozumění textu a výborně zvládla i formální práci s veršem. Velmi

přesně vytvořila situaci, pracovala s postavami a zároveň si zachovala pohled na věc adekvátní svému věku. (Nesnažila se o tragickou interpretaci očima matky, jejíž dítě balancuje na hranici života a smrti, ale zachovávala si dětské vidění, být bezelstným dítětem.)

Martina Bernardová ze ZŠ Rabasova, Slaný, druhá postupující, si vybrala zcela nevhodný text **Jarka Nohavici Když byl Pepa ještě mladý**. Ocenění poroty získala především proto, že tento monotónně omilovaný text dokázala využít k tomu, aby vystavěla a dovyprávěla příběh, na který má svůj pevně ukotvený názor. Sympatická byla i práce s veršem – výkon byl oproštěn od stereotypních intonací a členění naposlouchaných z CD. Šlo o vlastní interpretaci recitátorky a její kvality převážily nad problematičností vybraného textu.

Vystoupení recitátorů **3. kategorie** zahrnuje celou škálu přednesů, od zcela formálního, přes nevýrazné a introvertní, přirozené, až po nepřiměřeně afektované, často plné nadbytečné gestikulace. Čestné uznání získali **Johanka Kopačková** z Gymnázia Hostovice, **Marie Vítů**, **Jana Hejdová** a **Michaela Macourková**, a to především za přesnost a logiku projevu a technické zvládnutí textu.

Jako náhradnice na postup do celostátního kola byla doporučena **Barbora Fantová z 2. ZŠ Slaný**. Její první vystoupení se textem **Ireny Douskové Hrdý Budžes** bylo ukázkou vzácného souznění mezi textem a naturelem jeho interpreta. V textu **Mimino** z dílny hudební skupiny **Kašpárek v rohlíku** zaujala recitátorka podobný (řekněme pubertálně přímočarý) postoj, zrazovala ji ale slabší literární kvalita textu. Postupem na celostátní přehlídku byl oceněn **Alexandr Koukol** ze ZUŠ Kolín. Pro svá vystoupení si zvolil dva zcela odlišné texty – na jedné straně ještě výrazně dětskou drobnou prózu **Svatopluka Hrnčíře** založenou na hře s jazykem, na druhé straně báseň **Jiřího Wolkra**. V případě prvního textu dokázal z drobnouké hříčky udělat „záležitost“ a rozesmát diváky vtipnou sebestylicací do role učitele a přesně vybudovanou gradací k závěrečné pointě. Přednes básně Jiřího Wolkra **Poštovní schránka** byl mnohem méně suverénní a nejistotu recitátora prozradila i ztráta koncentrace na kontakt s divákem. I přes naivitu, v níž se přednes básně nesl, ale k divákům došlo čisté a upřímné sdělení. Do celostátního kola postoupila také **Klára Maříková** ze ZŠ Třebotov, která v textech **Miloše Macourka O modrém hrnci, který rád vařil rajskou omáčku** a **Václava Havla Zálesák**, projevila smysl pro poetiku autorů a zaujala technicky vyspělým a zaujatým vyprávěčstvím.

Čtvrtá kategorie připravila divákům výborný zážitek a lektorskému sboru perné chvílky. Prakticky rozhodovalo až zvládnutí druhého textu. Kromě **Filipa Hecla** a **Aničky Daňkové**, kteří dostali čestná uznání, porota udělila dvě Ceny poroty a dva postupy. Cenu poroty dostal **Adam Houdek** za text **Bruna Ferrera Zvláštní mladík a Wernischovu Otcovraždu**. Za Adamovým výkonem je vždy pečlivý tematický rozbor textu a pevný názor, který umí posluchači předat. Zároveň je i dobrým vyprávěčem. Drobnou slabinou bylo, že na Wernischův text se svou absurdností trochu vzpěchoval „vážným“ vyprávěčským prostředkům. Druhou cenu poroty si odnesla **Klára Ondrová**. Její uchopení úryvku z **Těsnohlídkovy Lišky Bystroušky** bylo poučené, citlivé a vědouce. Vtáhla posluchače do příběhu námluv Bystroušky a Zlatohrbítka, s lehkostí si poradila s nářeční mluvou, zvládla výstavbu i budování napětí. Jako druhý text si zvolila promluvu Ofélie z Hamleta. Prokázala, že si umí poradit i s textem mnohem lyričtějším, jen nutno podotknout, že se jí ne vždy dařilo držet verš. Postup na celostátní přehlídku si „vysloužila“ **Kateřina Uřidilová** ze ZUŠ Čáslav. Zkušeně zvládla **Vodu a mýdlo Alda Nikolaje**. Na výkonu bylo sympatické, s jakou suverenitou se pustila do textu, který by zřejmě byl přijatelnější ve vyšší věkové kategorii. Katka si ale na nic nehrála, byla uvěřitelná a velmi vtipná – nepředváděla se v roli psychopatky, ale provedla nás příběhem s lehkostí a úměrně svému věku a svým životním zkušenostem. **Gabriela Farr** ze ZUŠ F. A. Šporka Lysá nad Labem, druhá postupující, předvedla v prvním kole **Shakespeareův Sonet 91**. Čtila formu i obsah, přednes byl zkušený, přesný, ale ne příliš výrazný. Ve druhém kole „vybalila“ Šrutův Dýň a dýně a vypadalo to, jako by s jinou poetikou přišel jiný člověk - exploze energie a hravosti, přičemž stále pevně ve formě i obsahu. Dokázala z textu vytěžit maximum a povýšit ho nad říkanku pro děti.

Iva Lubinová a Jakub Hulák

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

NOVÉ STRAŠECÍ, 26.–27. DUBNA 2014

Středočeská krajská postupová přehlídka pro celostátní přehlídku Dětská scéna se letos konala 26.-27. 4. 2014 v Novém Strašecí. Zúčastnilo se jí deset souborů. V lektorském sboru zasedli Jakub Hulák, Gabriela Sittová a Iveta Dřízhalová a pořadatelem byl Spolek pro kulturní činnost NoStraDivadlo a město Nové Strašecí, ve spolupráci se Spolkem bubakov.net.

Většina zúčastněných inscenací měla nemile nízkou úroveň. Převažovaly kusy, které měly premiéru těsně před přehlídkou, nebo přímo na ní. Kdyby ve Středočeském kraji stále ještě existovala síť postupových oblastních přehlídek, možná by se tento nešvar umenšil. Otázkou je, zda by to přispělo k zodpovědnějšímu přístupu některých vedoucích souborů k tvorbě. Jako Ariadnina červená nit se celou přehlídkou vinuly problémy s nevhodnou volbou předlohy, nejasným tématem inscenace (O čem to vlastně hrajeme?!) a neinvenční přístup k práci s dětmi.

Výjimky se našťastí našly, takže porota mohla nominovat na celostátní přehlídku **Divadlo CáraCarara** z Roztok s autorskou drobníčkou **Čokoláda**. Pod vedením performerů **Adama Krátkého** a všeušlechť **Doroty Tiché** vznikly nejprve velice nesourodé dětské texty na téma čokoláda, které osobitým a novátorským způsobem vedoucí sestavili do působivé a zábavné koláže. Porota ocenila moderní způsob práce s dětmi, které na podiu působily uvolněně a pohodově a přitom sebevědomě, spolu s diváky se bavily svou hrou. Věděly, co mají dělat a proč, vedoucí jim pomohli, za použití moderního divadelního jazyka, zvládnout nonsensovitost vlastních textů. Za doprovodu živé hudby jsme byli svědky mistrně tempo-rytmicky zvládnuté přednášky, dramatické hry na čokoládový stroj, obětího rituálu i následného domorodého tance a několika mile nesmyslných pohádek. Navzdory tomuto výčtu věc působila celistvě. Předem jsme byli informováni, že se jedná o vystoupení vytvářené na vernisáž výstavy o čokoládě, pořádané v místním muzeu, takže možná proto jsme žádný zásadní příběh neočekávali a proto nám ani nechyběl.

Do širšího výběru byla nominována inscenace **A pak se to stalo!** Vedoucí souboru **PidiLidi** (který se díky překlepu zřejmě přejmenuje na Pidi i Lidi) při Památníku Lidice **Kateřina Oplatková Rezková** jako předlohu zvolila stejnojmennou knihu Ester Staré. S autorkou, která je zároveň logopedkou, soubor spolupracuje i jinak, takže pro ně předloha byla cenná nejen tématy, které jsou pro děti tohoto věku aktuální. Autorka inscenace volí čisté a nápadité divadelní prostředky, které jsou přiměřené věku a zkušenostem dětí a dlužno dodat, že jdou i mírně nad ně, neboť se jedná o skupinu naprostých nováčků. Bylo znát, že děti „do toho teprve dorostou“, ale nikdo nepochyboval o tom, že to skutečně zvládnou. Je potřeba dále pracovat na srozumitelné mluvě dětí, soubor se ale jistě bude zabývat i hledáním dalších jevištních prostředků sdělování, které jsou zatím nevyvážené. Na scéně tři bedny, zpracovány tři povídky – logická struktura inscenace. Po mírně rozpačitém pohybovém úvodu se děti začínají dobře bavit hraním první pohádky. Kromě tématu daného předlohou vystupuje na povrch ještě žhavé téma této věkové kategorie: holky proti klukům. V druhé pohádce je až geniálně použito švihadlo jako metafora rozvázaných tkaniček u bot. Ve třetí pohádce molitanové číro na hlavě jako rozčuchané a nečesané vlasy nefunguje, zato plastoví dinosauři jako paraziti fungují velmi dobře. Závěrečný vtíp s otisky dlaní na kalhotách je prozrazen v průběhu představení, takže je potřeba ho kostýmově dořešit. Sympatická je na práci tohoto souboru promyšlenost a citlivost, se kterou vedoucí souboru přemýšlí o jednotlivých krocích vedoucích k výslednému tvaru.

Tyto dvě oceněné inscenace skutečně vyčnívaly nad ostatní. Zbylé kusy by se daly rozdělit do dvou kategorií. Jedna kategorie těch průměrných, kteří se snaží, jejich práce s dětmi je obohacující a přínosná, ale divadelní výsledky jsou obyčejné nebo nedotažené a nad oceněnými je to nutí kroutit hlavou, kam na to ti tvůrci chodí? Kde se v nich berou ty nápady? A jak se jim daří sehnat tak šikovné děti, které jsou zároveň tvárným materiálem, ale rovněž zůstávají samy sebou? A druhá kategorie těch, kteří o divadelní práci s dětmi příliš nepřemýšlejí, inspiraci nehledají, s volbou předlohy či tématu si hlavu

nelámou a děti nechají na podiu napospas tomu, co přinese náhoda. U těch si člověk klade otázku, proč se tomu vůbec věnují a zda by neměli raději dělat něco jiného.

Následuje popis jednotlivých představení podle toho, jak jsme je na přehlídce měli možnost popořadě vidět.

V sobotu ráno jsme jako první viděli **Pohádku z pekla** – autorský počín žáků **3. ročníku LDO ZUŠ Rakovník**. Vedoucí souboru **Jiřina Krტიčková** se svými žáky formou improvizací a rozehraných scének pohádkovou moralitku o čertu Matyášovi vytvořila již v loňském školním roce a letos ji na přehlídce „oprášili“. Ač bylo představení energické, temporytmus občas padal. Bylo vidět, že děti se na jevišti baví, ale spíše než sdělováním příběhu, to bylo tančením na veselé písničky. Ty příběhu nepomáhaly, spíše ho zplošťovaly a přidávaly nechtěný nádech televizní estrády. Ani s Fryntovým textem o chytání lelků se nepracuje nápaditě. Divák by spíše než nacvičenou choreografií ocenil, kdyby žáci za zády paní učitelky (v tomto případě pedagog v roli) skutečně začali lelkovat. Příběh je nevyvážený, motivace rozhodnutí čertů k jejich morální proměně jsou nejasné a nepřirozeně překotné. Problémem jsou také dvě vypravěčky, které na forbině drží plachtu během přestavek a zhlédnutou situaci komentují. Ovšem tento „didakticky zvednutý ukazováček“ jim jednak nelze věřit a ani není divácky zajímavý a sdělný. Problémem jsou rovněž rekvizity – soubor si ty originální zapomněl doma, tak hrál s papírovými náhražkami vyrobenými cestou na přehlídku. Hrál se s nimi skutečně jako s náhražkou. Otázkou je, jestli by to bylo jiné, kdyby soubor hrál s rekvizitami původními. Čert totiž vidí nezbedníka dřív, než se do dalekohledu vůbec podívá, apod. Zavádějící je v neposlední řadě také relativizace zla čertů.

Strašidelný dům podle Charlese Dickense byl samotnými autory označen za pokus o scénické čtení. **Lenoši** z absolventského ročníku **ZUŠ Nové Strašecí** se pod vedením **Ivy Vachkové** opravdu pokusili o čím dál tím oblíbenější mezistupeň mezi recitací a divadlem – o scénické čtení. Jejich snaha dostat se od úvodního čtení k rozehraní situací však nedošla naplnění. Už jen kvůli tomu, že si místo knihy předávají vytištěný scénář, který má navíc představovat noviny jednoho cestujícího sedícího ve vlakovém kupé. Ani ono prostřední kupé herci nezvládli uhrát tak, aby bylo zjevné pro všechny diváky. Scénické čtení by mělo být touhou podělit se s diváky o něco, co jsem četl, nadchlo mě to, velice dobře to znám a protože mám k textu úctu, nebudu ho divadelními prostředky proměňovat či měnit, ale přečtu vám ho. **Lenoši** se rozhodli některé divadelní prostředky použít, ale uvedli nás tím v dokonalý zmatek. Postavy byly nerozpoznatelné a příběh byl tedy těžko srozumitelný. Klíčem nám asi měla být poslední věta, ale přišla zkrátka pozdě.

Nora a magie souboru **Čarovní ZUŠ F. A. Šporka** z Lysé nad Labem je inscenací, která je názornou ukázkou toho, jak to dopadne, když se vedoucí souboru nechá převládat svými žáky. Začíná to výběrem tématu. Magie je velmi zajímavé téma a nejen pro náctileté, ale když se na dětech nechá i volba (a dokonce i tvorba) předlohy a také volba prostředků, kterými nám téma sdělují, když dětem není podána pomocná ruka, tak ve výsledném tvaru žádná magie není. V představení se hrálo na bicí soupravu a elektrickou kytaru, zpívalo se do mikrofonů a tančilo se jako na diskotéce. Mluvílo se tak, jak mezi sebou teenageři hovoří – hlavně aby to vypadalo, že jsou „fakt v pohodě“. Byly jim dovoleny i nejapné vtípky. Takže účinkující to asi bavilo, ne tak diváky. Dětem byla splněna všechna jejich přání, na diváky herci zapůsobili rozpačitým dojmem, a to proto, že nebyli divadelně jakkoliv vybaveni. Situace nebyly vystavěné, budování atmosféry se nekonalo, používala se pouze vnějšková řešení jako např. stroboskop. Práce na této inscenaci mohla tyto teenagery jen stěží obohatit.

Po zhlédnutí představení **Kdo to byl**, se skutečně tato otázka divákům vtírala a odpověď zní: **Blouk Ochoťnický divadelní spolek** vedený aktivní paní **Blankou Jíšovou**. Děti skutečně plní funkci dospělých ochotníků, tak jaký div, že také chtějí dospěláky hrát? Šéfka pro ně tedy zvolila detektivku C. B. Gilforda, kterou i přeložila do češtiny. Dopustila tak, aby asi devítiletý chlapec hrál dvaapadesátiletého zavražděného, který celou hodinu nesleze z podia, cca dvanáctiletá slečna pak hraje prohnanou mrchu vražedkyni a jiná zase podnapilou couru, která stále cinká lahvemi rumu ukrytými v kabele, hromotlucky romský chlapec představuje již trestaného a tudíž podezřelého zahradníka, atd. Zkrátka srdce pedagoga

pláče. Divadelně ještě celkem fungovala expozice setkání mrtvého muže s anděly v nebi, ale posléze se ukázalo, že šlo spíše o kouzlo nechťného. Jednalo se skutečně o zvláštní a pro mnohé ojedinělé setkání s ochotnickým divadlem toho nejhrubšího zrna a to v dětském provedení.

Ti, kteří se na **Tři prasátka Divadelního kroužku Paraplíčko** těšili jako na jedinou loutkovou inscenaci přehlídky, museli být zklamáni. Loutky sice byly na podiu přítomny, loutkové divadlo ale nenastalo. Když vedoucí souboru **Jakub Korach** zvolil verzi pohádky od Evy Skálové, připravil se tím o podstatné téma pohádky. Příběh začínal v okamžiku, kdy mají prasátka své domečky již postaveny, takže závěrečná pointa s návratem všech tří bratrů opět pod jednu střechu byla oslabena. Nehledě na to, že se tím loutkové divadlo samo ochudilo o možnost vyřadit se při inscenování stavby domečků. Ač většina dětí dovedla poměrně pěkně mluvit přes loutku, neuměly s loutkou jednat v situacích a potenciál, který použití loutek skýtá, zůstal zcela nevyužit. Nepochopitelně byly do příběhu vsunuty postavy mraků, slunce a větru a jejich promluvy byly matoucí a někdy dokonce kontraproduktivní. To když vítr „ukradl“ dramatické napětí. Vstoupil totiž na scénu bezprostředně po vpádu vlka. Poletoval, říkal veršičky z úplně jiné pohádky a vlk stál vedle prasátka a nic se nedělo. Loutky působily pěkně, ale nenápaditě. Scéna byla doslova nesmyslná. Neumožňovala postavám jednat v situacích daných textem. O výtvarné koncepci scény nemůže být ani řeč. I přesto bylo představení (v kontextu předešlé tvorby souboru) vnímáno jako dobrý pokus a vykročení správným směrem. Držíme palce.

Po zhlédnutí **Pohádky na modré niti ZUŠ Mnichovo Hradiště** nastala jen jedna otázka: Co na tom může děti bavit? To, co pravděpodobně bylo zábavné v hodinách – hraní si s barvami, mluvení nahlas či pomaloučku –, se při použití textu zcela ztratilo. Vedoucí souboru **Vlasta Šléglová** se držela nudného odříkávání textu, místo toho aby se vrátila k zábavnému hraní si svých žáků. Postavy mezi sebou nehrály žádné vztahy, což je problém zejména u prince Pomněnky a dívky Kačenky. Vyškrtli jejich společnou písničku, čímž vlastně zároveň škrtli základní smysl pohádky. Zřejmé je, že to, co uhrají loutky, „živák“ nezvládne. Původní text Milady Mašátové je určen pro loutky, s těmi můžeme navštívit pět království pokaždé stejně a přitom vždy jinak. Zde proměny nenastaly a pět barviček už bylo moc jak na diváky, tak i na děti-herce.

Annin duch souboru **To snad ne! ZUŠ Rakovník** je slibnou inscenací. Komiksová předloha skýtá řadu zásadních témat: šikana, pocit že jsem tlustá, přistěhovalectví. Vedoucí **Eva Suková** ji souboru nabídla, aby ukojila jejich touhu po tajemnu a „duchařině“. Protože však ještě nemají ujasněno, co je pro ně hlavním tématem, hrají to o všem a o ničem. Tajemno zcela schází, rivalita ve třídě je nastolena nezřetelně, Anna sice před zrcadlem řeší, že je tlustá, ale potom už ne a její matka hovořící se silným „ruským“ akcentem si pobrukuje Kalinku, když vaří pirohy v hrnci (?), ale i toto téma vyznívá do ztracena. Nejasné vyznění mohlo být způsobeno tím, že jsme vlastně viděli premiéru. Ti, kdo se těšili, že konečně uvidí nápaditě vyřešenou studnu na podiu, se opět nedočkali. Zřejmě by bylo lepší přestěhovat ducha někam jinam. Také je třeba divákově vysvětlit, jak to, že ducha vidí jen Anna, a dořešit, jak to s ním nakonec dopadne. Poslední věta, která má být pointou, je vlastně jen nastolením nového konfliktu a nic neřeší. Divák by konec ocenil. Inscenace **Annin duch** obdržela putovní diváckou cenu, **Modrého delfína**. Soubor vybrali a cenu předali loňští držitelé – děti ze souboru **Tři boty Třebotov**.

Poslední inscenace přehlídky **Uvař si dobrého člověka** souboru **Aleny Skálové z Gymnázia Benešov Roztočí to roztočí!** s největší pravděpodobností z valné části vznikala přímo na přehlídce. V průběhu celého víkendu totiž měli až přespříliš požadavků na (mimo)chodem skvělé) organizátory: potřebovali si tu něco nahrát, tu něco napsat na PC, tu vytisknout, potom zase sháněli kusy výpravy, apod. Diváci se začali těšit, co se to na ně asi chystá. Soubor ale předvedl něco, co lze jen stěží nazvat inscenací. Scéna byla sestavena z nábytku z místní ubytovny a představení bohužel nemělo ani jasnou strukturu, ani téma a ve výsledku zřejmě ani diváky. Vědec je podle souboru někdo, kdo se ráno probudí a rozhodne se, že něco vynalezne, načež si pustí kulinářský pořad v rozhlase a začne si podle něj vařit dobrého člověka, respektive dvě kaše. První pro naprosté slušňáky – ti se poznají podle toho, že vstávají v šest hodin, pomáhají

ostatním s těžkými taškami a ještě je za to, že jim mohli pomoci, porůznu obdarovávají. Druhou pro rebely – ti si zapomínají nosit do školy sešit a vykřikují, když nejsou tázáni. Už toto nastolení situace bylo přinejmenším diskutabilní. Dále se tyto dva laboratorní světy dobra a zla zcela nepochopitelně propojily, načež byli diváci vyzváni, aby rozhodli, zda tito – nyní již úplně normální – jedinci mají být předhozeni vakoveverkám, nebo mají zůstat naživu. V našem případě se pár diváků naivně těšilo, že uvidí vakoveverky, ale samozřejmě nenastalo nic. Představení prostě skončilo jakýmsi neurčitým odchodem. Ve vzduchu visela otázka, jak se něco takového mohlo zrodit – při vši účtě – na gymnáziu.

V kontextu celé přehlídky nezbyvá než doufat, že diskuse pro vedoucí souborů, které jsou nedílnou vzdělávací součástí přehlídky, si udrží svou příjemnou atmosféru a přilákají především i ty, kterým by mohly být zásadním přínosem.

Iveta Dřížhalová a Gabriela Sittová

JIHOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

ČESKÝ KRUMLOV, 24.–25. DUBNA 2014

Český Krumlov hostil po několika letech krajské kolo přehlídky dětských recitátorů. Pořadatel, DDM Český Krumlov, nabídl důstojné prostředí v inspirativních prostorách českokrumlovské Prelatury. Přehlídka probíhala ve dvou dnech 24. a 25. dubna. Pořadatelé informovali písemně předem všechny účastníky o časovém harmonogramu přehlídky, tak všichni dopředu věděli, kdo kdy bude vystupovat, kdy budou dílny pro recitátory, kdy bude probíhat konzultace s lektory a kdy je plánován závěr akce. Zároveň i o tom, že je pro účastníky během celé akce k dispozici bufet a otevřeno po celou dobu v oddělení dětské knihovny (ta je součástí objektu Prelatury), kterou mohou děti i jejich doprovod navštívit. I to vše přispělo k pohodovému průběhu. Ten, kdo se v minulých letech účastnil stejné přehlídky, kterou po (tuším) osm let pořádal strakonický Dům dětí a mládeže, musel být mile překvapen. Tím největším překvapením pak pro děti i jejich doprovod byly dvě dramatické dílny v průběhu každého dne, které erudovaně vedla Jana Procházková. Ty, stejně jako i rozmluvení dětí před začátkem akce – rovněž v podání Jany Procházkové – pomohly navodit uvolněnou, hravou a především pozitivní atmosféru celých dvou dnů. Víím, že dílny nejsou nic nového a běžně se pro děti na úrovni krajských přehlídek pořádají, ale ve Strakonících, to prostě vždy nějak „nešlo“. Jak vidět, všechno jde, jen

mít dobrou vůli a obklopit se těmi pravými lidmi.

V každé kategorii se sešlo 12 dětí. Nejzajímavější byla **kategorie čtvrtá**, kde se objevili hned tři výrazní interpreti. **Jan Blažek** a **Jiří Fencel** z Jindřichova Hradce a **Karolína Hajná** z Českých Budějovic. Ve **třetí kategorii** porota ve složení Iva Bednářová, Jiří Pokorný a Jiřina Lhotská poslala do celostátního kola **Vojtěcha Punčocháře** z Volyně a **Terezii Valentovou** z Jindřichova Hradce. Ve **druhé kategorii** nejvíce zaujala **Karolína Jánská** ze Strakonice a **Marek Rolínek** z Nových Hradů. V **první**, nepostupové kategorii, se vystoupení povedlo nejlépe **Danielu Jiroutovi** z Českého Krumlova a **Matyldě Mandovcové** z Kovářova.

Jiřina Lhotská

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BECHYŇSKÉ JARO

4.–6. DUBNA 2014

Již po dvaadvacáté se v Bechyni sešly jihočeské dětské soubory a jako každoročně i letos bylo účastníkům přehlídky poskytnuto vřelá přijetí a příkladný servis ze strany pracovníků Kulturního střediska města Bechyně. „Hlídačem“ veškerého dění a zároveň přátelským průvodcem od začátku do konce byl ředitel kulturního domu Štěpán Ondřích.

Soubory z různých konců jižních Čech ve dvou dnech nabídlý dvanáct inscenací. Vystoupily zde jak skupiny „tradiční“ i nové. Anebo skupiny známé - avšak pod novým vedením.

Dík za odvahu patří aktérům i vedoucím, kteří se v Bechyni objevili poprvé. Lze jim jen přát, aby v cestě za hledáním způsobů divadelního sdělení neustali, nenechali se odradit připomínkami ze strany lektorského sboru i z řad diváků.

Začínající soubory

Vedoucí Alena Vitáčková z Českých Budějovic zprostředkovala začínajícím dětem bytí na přehlídce a předvedení autorské inscenace **Play Perníková chaloupka**. Účast na přehlídce je pro malé aktéry osvěžujícím impulsem a vedoucí si je vědoma prozatímních nedostatků hry. Soubor ze ZUŠ Jindřichův Hradec (vedoucí Vendula Kecová) byl na přehlídce poprvé a to s inscenací vietnamské pohádky **Nejlepší přítel**. Hráči byli přirození, zvládali prostor a herní úkoly. Za úvahu v tomto případě stojí zádrhel v morálním poselství, který předloha obsahuje. V obou zmíněných případech se jedná o seriózní snahu a poučené vedení skupiny.

Obtížná literární předloha

Složité děj příběhu **Eiona Colfera Detektivní případ Fletchera Moona** se zatím nepodařilo srozumitelně sdělit strakonickému souboru **Osmihlavá saň** (vedoucí Petra Tůmová). Skupina byla poctivě s dílem seznámena, znala postavy a jejich motivy, zkoumala vývoj vztahů. Nutné divadelní zkrácení literárního děje však zatím neposkytuje divákovi přehledné sdělení.

Extravagantně vyjádřené podobenství - tak, jak jej v povídce **Divadlo krutosti** nabídl **Terry Pratchett**, nese své poselství. Ale i pro čtenáře znalého Pratchettovy tvorby (mezi které velmi ráda patřím i já) je tato absurdní drobnička oříškem k rozlousknutí. O to těžší je převoditelnost literárního díla a jeho tématu do divadelní podoby. Soubor **Jádro** ze Strakonice sdělnou podobu inscenace zatím hledá.

Rozsáhlá epika známé knihy **Astrid Lingrenové Pipi Dlouhá Punčocha** byla hráči souboru **Divadélko bez opony** z milevské základní školy (vedoucí Mgr. Miroslav Martínek) převyprávěna do publika tak, jak zněl stanovený a naučený scénář. V komunitě školy a rodičů jde jistě o fungující aktivitu. Z hlediska divadelního a zejména z hlediska rozvoje osobnostně sociálních dovedností dětí by bylo dobré vybírat méně rozsáhlá díla. V takto „zúženém“ prostoru pak nabídnout dětským hráčům více prostoru k zobrazení vztahů mezi postavami.

Vysoká kvalita díla v kontrastu se zkušenostmi hráčů a vedoucích - tak by snad bylo možné pojmenovat smělý a chvályhodný pokus žáků z **volarské ZŠ** (v režii Jany Fistrové). Snaha o zobrazení sekvence Kořistníci ze hry **bratří Čapků Ze života hmyzu** poskytla žákům osobní kontakt se slovy autorů, napomohla jim vnímat téma hry - a nést si s sebou toto osobní setkání do dalších let. Naproti zmíněným kladům je z divadelního hlediska postaveno například doslovné a naivní podání chování zobrazovaných postav, scény, kostýmů. Metaforičnost výchozího díla se pak divákovi neprotne s tím, co vidí na jevišti. Ze strany režisérky jde o upřímnou snahu a věrme, že vyhledá zdroje poučení potřebného k tvorbě divadelní inscenace.

Křehká poetika původního díla spočívající zejména v jazyku a formě, jemné napětí a specifický humor, to vše se vytratilo z inscenace **Strašidlo Cantervillské** (autor **Oscar Wilde**, vedoucí souboru Natalie Golovchenko) souboru **Lanovka 1** z Českých Budějovic. Toto literární dílo je pro mladé lidi lákavé, vybízí k zdívalnění. Avšak patří mezi předlohy hodně složité. Zmíněnou křehkost a vnitřní poezii díla (v kombinaci s humorem) dokážou transponovat ze slovní podoby jen zkušenější hráči a režiséři.

Většinou výše uvedeným vedoucím lze poděkovat za dobře míněnou snahu, za hledání cest k divadelnímu projevu, za vynaloženou energii při práci se souborem. Za to, že se rozhodli své svěřence dovést až k účasti na přehlídce. Do další nejednoduché práce jim jménem bechyňského lektorského sboru chci doporučit výběr schůdnějších předloh. A také, pokud jejich zájem o tvorbu dětského divadla je opravdový, vybízím k dalšímu vzdělávání se v oboru. Doporučení je upřímné, vychází z vlastního hledání.

Výpravné pohádky - pohádky?

Jako host (mimo postupovou přehlídku) sehrál své zpracování pohádky od **Josefa Čapka Tlustý pradědeček, loupežníci a detektivové DDS Tyláček z Dačic**. Velmi různorodě věkové smíšený soubor pod vedením Naděje Jahelkové neměl šanci zachytit kouzlo předlohy založené na hře s jazykem a s bohatostí češtiny. Jevištní pojetí vyznělo archaicky. Ve snaze o „aktualizaci“ bylo prokládáno mnoha písněmi, které se ocitly melodicky a pohybově zcela mimo Čapkovu poetiku - i mimo poetiku pohádek jako takových. Je ale třeba podotknout, že na rodinné a místní publikum i hráče samotné může tato aktivita zapůsobit. Je svou formou sousedského divadla dobře míněná a neklade si vyšší ambice.

Vyšší ambice se projevíly v scénicky výpravné inscenaci **O Růžence**, kterou na přehlídce sehrál soubor **Divadélko Bublina** pod vedením Romany a Terezy Krčkových, které jsou zároveň autorkami textu. Již v samotném scénáři lze postřehnout neukotvenost a oscilování mezi žánrem pohádky a snahou zalíbit se.

Vyšší ambice jsou zmíněny proto, že soubor svou inscenaci nabízí dětem z mateřských a základních škol, dále soubor se jmenovanou inscenací figuruje v oficiální dramaturgii pro veřejnost v tábořském divadle. S ohledem na širší okruh diváků je potřeba zvednout varovný prst. Inscenace je natolik podbízává, že může ovlivnit dětského diváka a vést ho k zalíbení v umělecky pokleslé formě. Samotné hráče pak ujistit, že takto to má být. V sepětí s tím, co bylo řečeno, je nutno zdůraznit, že mnozí z hráčů jsou šikovní a dobře vybavení - zejména po stránce muzikální. Je také příjemné se radovat tu a tam z přirozeného hereckého projevu některých z nich - a na druhé straně se strachovat, kam až je některým z nich v zájmu „zábavnosti“ povoleno vstoupit. Tedy do pitvoření se, šarží a klišé, které degradují mladé lidi a jejich přirozené schopnosti.

Do širšího výběru na Dětskou scénu 2014 byly doporučeny dvě inscenace:

Císařovy nové šaty podle pohádky **H. Ch. Andersena** v podání souboru **DěS z Českého Krumlova**. Režisérka Jana Procházková zvolila jako východisko nejenom původní text, ale též scénář Milady Mašatové. Hodnota inscenace spočívá v umném skloubení nápadů hráčů a režisérkou stanoveným inscenačním klíčem. Tím je ztvárnění ústřední postavy - císaře. Šťastná volba koresponduje s možnostmi zvolené formy epického divadla a v průběhu hry sympaticky signalizuje možný vývoj děje a napomáhá zobrazení tématu. V samotném závěru je Andersenovo poselství posunuto do podoby aktuálního smýšlení

skupiny. A takto souborem vyjádřené téma pak zlehka a s příděchem tragikomiky doplyne k divákům.

Připomínky lektorského sboru:

scéna a rekvizity podporují téma, avšak množství těchto znaků se jeví jako mírně nadbytečné.

Soustředit se na momenty, kdy stagnuje temporytmus hry.

Láska prochází žaludkem je autorskou drobníčkou, přičemž původní nápad pochází od žáků **LDO ZUŠ Jindřichův Hradec**, kteří mají též převážný podíl na vzniku hry.

Pod režijním vedením Františka Oplatka se daří vytvářet vtipnou absurditu, jejímž pretextem je známý příběh o tom, jak pejsek s kočičkou pekli dort.

Zkratky, dobře načasované akce, energie, kterou na jevišti hráči (čtyři kluci) vnášejí - to vše dohromady upoutá hned od první scény divákovu pozornost.

Doporučení:

brzy po začátku hry by bylo dobré zdůraznit, o jaké postavy se jedná.

Až do konce udržet lehkost a nastolený žánr, zbytečně v závěru nepsychologizovat.

Přímý postup:

ATRAKCE, původní scénář Jiřího Rezka přepracoval a soubor vede František Oplatek, hrají žáci **LDO ZUŠ Jindřichův Hradec**.

Stylizovaný obraz mentality společnosti je vhodně koncipován do centra arény, či spíše ringu.

Chlapci v rolích mužů vstupují na scénu a zvou přítomné ke sledování atrakce. Následující akce beze slov pak okamžitě vtahuje diváky do děje, budí zvědavost a tvoří napětí.

Stylizace hereckého projevu, refrény replik, hudba a přesné časování akce na „taky“ již v expozici informují o řádu, ve kterém bude inscenace probíhat. S přibývajícimi ženskými postavami jsou představeny další typy povah, děj graduje.

K doladění inscenace zbývá to základní - ukotvení tématu. Téma zatím osciluje mezi dvěma možnostmi, čili: Zprvu nabídnutý obraz senzacechtivosti a plytkosti lidské společnosti je v konečné fázi hry překvapivě transponován na střet světa mužů a žen. Závěr pak vyzní značně feministicky. S volbou tématu souvisí i zmíněné uspořádání jeviště. Bude to kruhová aréna zahrnující do děje společnost jako takovou anebo ring signalizující protivenství dvou stran?

Dle doporučení lektorů by bylo vhodné ukotvit téma v obecně lidské rovině.

Všechny tři výše uvedené soubory nabídly na Bechyňském jaru premiéru čerstvě zrozené inscenace. Jak u vedoucí Jany Procházkové tak u Františka Oplatka lze očekávat v práci na inscenaci další posuny.

Lektorský sbor: Marie Poesová, Josef Brůček, Zuzana Jirsová

Zuzana Jirsová

PLZEŇSKÝ KRAJ

PŘEHLEDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

PLZEŇ, 12. DUBNA 2014

Krajské kolo dětské recitace v Plzni uskutečnilo v sobotu 12.4.2014 ve Středisku služeb školám v Plzni. Plzeňský kraj má sedm okresů. Podle postupového klíče do krajského kola postoupilo 55 recitátorů (1 omluven). Podle celkového počtu žáků na základních školách, uměleckých školách a gymnáziích v jednotlivých okresech jsou částečně znevýhodněni recitátoři z Plzně (přes 30 základních škol a 4 víceletá gymnázia). Je zde daleko větší konkurence (už v obvodních kolech), což

se projevuje i v počtu oceňovaných „Plzeňáků“ na krajské přehlídce.

V **1. kategorii** vystoupilo 14 dětí (8 děvčat a 6 chlapců). 3 recitátoři byli žáci ZUŠ. 10 recitátorů přednášelo verše, 4 prózu. Odborná porota pracovala ve složení Jiří Oudes (předseda), Iveta Kohoutová a Ivana Kovaříková.

Překvapila nás nezvyklá nervozita vystupujících, což pravděpodobně vyplývalo z přemíry odpovědnosti k dobrému výkonu. Nemohlo to být z obavy z poroty, protože jsme se jako porota věnovali víc než 10 minut společnému seznamování, a to i s prostorem, hlasové rozcvičce, rytmickým cvičením atd. Ještě než jsme začínali s vlastními výstupy, byla nálada všech účinkujících velmi dobrá.

Ve výběru textů měli recitátoři, pedagogové i rodiče šťastnou ruku. Většina z nich byla dobře zvolena právě pro tento věkový stupeň. Jen u dvou jsme přemýšleli o vhodnosti a přiměřenosti věku recitátorů. Objevily se texty ověřené, například Šlapací pejsek od Jiřího Kahouna nebo Nebojte se mamuta Pavla Šruta, ale i nové jako Nesvadbova Čínská červená karkulka a dva texty Michala Černíka Jéje tužka! a Studie dírký.

Z přemíry zodpovědnosti k dobrému výkonu se u některých projevilo, ve snaze co nejrychleji se zhostit daného úkolu, polykání koncovek, neodlišování dialogů a nedodržení pauz. Někteří se při práci s veršem nedokázali vyrovnat s přesahy a temporytmem.

K ocenění jsme vybrali 7 recitátorů. Cenou byly odměněny 2 recitátorky: **Helena Hadrboľcová** (ZUŠ Staňkov) s textem **Ivany Pavlišťkové: Závistivá** a **Michaela Horníková** (ZŠ Plzeň) s textem **Jiřího Kahouna: Šlapací pejsek**. Udělili jsme 5 čestných uznání – **Aleně Tetřevové** (ZŠ Plzeň), **Vojtěch Moulisovi** (ZŠ Přestice), **Kryštofu Matějčkov** (ZŠ Janovice), **Kristině Šafandové** (ZŠ Nýřany) a **Elišce Černé** (ZŠ Tachov).

Jiří Oudes

Ve **2. kategorii** přednášelo 13 dětí. Úroveň recitace byla velmi vyrovnaná. Všichni interpreti měli dobře zvolené texty, které odpovídaly jejich věku. V letošním roce úplně chyběla poezie. Porotu zaujala **Barbora Konopíková** s textem **Christophera Gregorowského Leť, orle, leť**, která po celou dobu vystoupení udržovala velmi pěkný kontakt s publikem. Svůj text dokázala vygradovat k sugestivnímu závěru. Druhá postupující **Helena Lesová** přednesla text **Lichožrouti** od **Pavla Šruta** s nadhledem a osobním zaujetím.

Ivana Loukotová

3.kategorie byla v letošním roce zastoupena 14 žáky základních i základních uměleckých škol. Základní umělecké školy byly zastoupeny z Klatov, Domažlic a Kdyně. Za nižší gymnázia přijeli reprezentovat svou školu recitátoři z Plzně (G. F. Křížika), Klatov a Blovic. Zbylých šest žáků patřilo k základním školám v Plzni (2.ZŠ), v Tachově, v Květové, Přestících, Žihli, v Horní Bříže a ve Stupně.

S porotci jsme se shodli, že letošní ročník byl v této kategorii opravdu silný, co se kvality týče. Nezaznamenali jsme žádný výrazný logopedický či artikulační problém. I hlasové recitátoři zvládli prostor, ve kterém vystupovali. Velice nás také potěšilo, že se neobjevil markantní rozdíl mezi dětmi ze ZUŠ, gymnázií a ZŠ a že se s nimi velice dobře pracuje ve všech směrech.

I textově jsme byli velmi spokojeni. Jako první text si většina účinkujících vybrala prózu, která délkou i obsahem odpovídala jejich věku i zkušenostem nejen recitátorským, ale i životním.

Do recitace druhého textu se proboujvalo sedm dětí. Do celostátního kola v recitaci nakonec postoupila dvě děvčata, **Tereza Moulisová** z Gymnázia F.Křížika v Plzni s texty **Petra Šabacha Hovno hoří** a **Jiřího Dvořáka Slepice** a **televize** a **Bára Květová** ze Základní školy v Květové s texty **Sylvy Fischerové Egbérie** a **Olténie** a **Jacquese Préverta Jak dělat podobiznu ptáka**.

Doufám, že i příští rok se porota při výběru zapotí, neboť zejména to svědčí o skvělé práci vyučujících s jeho žáky.

Lucie Popovičová

Ve **4. kategorii** předvedlo svou interpretaci textů 13 slečen a mladých mužů. Zajímavá, až překvapivá byla nevyváženost, a to

v mnoha ohledech.

Ve volbě textů dominovala próza. Což není v kontextu posledních let překvapením, spíše udivila častá volba ukázky delšího textu (románu) bez jasného kontextu, odůvodnění konkrétního výběru úryvku, často s nevhodnými úpravami (nejasný začátek, žádný pokus o alespoň dílčí pointu). Dramaturgie se ukázala být kamenem úrazu téměř u poloviny textů.

Nerovnováha se ukázala také v interpretační dovednosti a technice řeči recitátorů. Proti zvládnutému projevu přibližně poloviny účastníků vystupovaly základní nedostatky a chyby mluveného projevu druhé půlky (špatná práce s přímou řečí a uvozovacími větami, nedostatečná artikulace, včetně obligátních přízvuků za předložkou a zvýrazněného j ve slově jsem).

A nakonec genderová nevyváženost, dívky letos jednoznačně převládaly chlapce, z nichž ani jeden neprošel do „finále“ s druhým textem. Přesto někteří zaujali zajímavým výběrem, přemýšlivým přístupem k interpretaci či upřímným zaujetím při projevu.

Laureátkou se nakonec stala **Iveta Bínová** z Plzně. Její procítěná, vyspělá interpretace textu **Paola Coelho** (úryvek z románu **Veronika se rozhodla zemřít**) zaujala nejen lektory, ale celý sálek. Doporučili jsme jen vystoupit občas výrazněji z „tragické“ polohy při identifikaci s hlavní hrdinkou prózy. Citlivě, s jemným humorem se Iveta vyrovnala také s textem **Roberta Fulghuma**. Ocenili jsme mimo jiné její práci s pauzou, s pointou, technicky čistý, přemýšlivý, emocionálně vyvážený projev. Druhou (jen podle abecedy) postupující se stala **Anika Menclová**, která nás oslovila čistým, přiměřeně energickým a jemně stylizovaným přednesem textu **Heleny Malířové Růžový monolog**. Při interpretaci **Variace na renesanční téma Václava Hraběte** sice nepředvedla výraznější osobitý přístup, ale kultivovanému, technicky čistému výstupu nebylo moc co jiného vytknout. Čestné uznání získaly **Alžběta Johánková** za interpretaci úryvku prózy Ireny Douskové **Oněgin** byl Rusák a **Magdaléna Hlaváčková** za přednes úryvku z románu **Bratři lví srdce** Astrid Lindgrenové.

Závěrem jedna pochvala organizátorům. Letošní ceny – poukázky na knihy dle vlastního výběru, jsou vzhledem k charakteru přehlídky konečně adekvátní odměnou a snad i budoucí inspirací.

František Kaska

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TARTAS

DOBŘANY, 25.–27. DUBNA 2014

Úvodním slovem Jitky Doubravové a Romana Černíka byl v pátek 25. dubna 2014 ve víceúčelovém sále kulturního domu KÁČKO v Dobřanech odstartován divadelní TARTAS. Tuto tradiční postupovou přehlídku dětského divadla pořádá sdružení JOHAN sídlící v Plzni.

K oku diváka zde jako první doplula Vesmírná fantazie v podání místní ZUŠ J. S. Bacha v Dobřanech. Překvapivě ryze chlapecká skupina tu nabídla svěží pohybový výstup, plný zajímavých nápadů, nabízející poutavé vyprávění o cestě vesmírem a o objevování jeho zajímavosti a nástrah. Toto vystoupení – ač mimo soutěž – potěšilo oči diváků. Poté následoval slavnostní průvod částečně maskovaných účinkujících – účastníků přehlídky – inspirovaný tématem Vesmír (ufo, galaxie, alobal, igelit... no prostě sci-fi). Do jeho čela se postavil samotný principál TARTASU i ředitel JOHANU, jinak též člen lektorského sboru, Roman Černík, v kostýmu a s trubkou. Průvod dokráčel od Káčka přes dobřanské náměstí až do zahrady barokní rotundy. Jak kdyby se tu přízračně setkávala budoucnost, současnost i minulost.

Jako inspirativní představení zde na diváky čekala inscenace **Kouzelná flétna**. Jednalo se o osobitě zpracování Mozartovy opery ve stylu barokního loutkového divadla. V podání herce Petra Vacka, loutkáře Milana Huga Formana a pěvkyně Adély Škopkové (soprán) šlo o úžasné kombinace a překvapující propojování žánru opery (operního zpěvu), loutkového divadla (divadla marionet) a činoherního herectví. Nádherná plná vtipu i napětí se stala inspirací nejen pro loutkářské dětské soubory. Nelze tedy než nepochválit organizátory za velmi dobrý

výběr inspirativního představení.

Kratochvilování (Divadýlko Strašidílko Plzeň)

První oficiální soutěžní blok zahájilo Divadýlko Strašidílko (vedoucí Anna Červená), které se představilo recitačním pásmem básníka Miloše Kratochvíla. Skupinový přednes vycházející z knihy **Zapište si za uši**, byl doplňován živými obrazy ilustrujícími děj, či rozehráváním situací nabízených v textu. Objevily se dobré nápady (trakaře, závorky, ponorka...), podporující slovní pointu, ale bylo jich spíše poskrovnu. Stálo by za to, mít někdy více odvahy k opuštění textu a nechat místo něho mluvit jiné prostředky. Ač se jednalo o věkově různorodou skupinu s rozdílnou úrovní vybavenosti, působila při vystoupení velmi kompaktně a na dětech bylo vidět, že je hraní baví a záleží jim na tom, aby jej dobře předvedly.

Příběh strýce Montaguea – Zlacený rám (Zatímbezejména Gymnázium Františka Křížíka)

Pod vedením zkušeného Františka Kasky se nám dále představil soubor z Gymnázia Františka Křížíka v Plzni s pilotním dílem divadelního seriálu **Příběh strýce Montaguea – Zlacený rám**. Vhodná stavba gradujících situací podporovala děj ústící v hlavní konflikt. Škoda jen, že slabší stylizace hlavních postav zůstávala pouze v náznamech. Pokud se bude skutečně v budoucnu jednat o divadelní seriál – určitě se máme na co těšit.

Dlouhý, široký a Bystrozraký (Loutkový kroužek při ZŠ a MŠ Dlouhá Ves)

Příjemné oživení původní pohádky, jako dělané pro tradiční marionetové divadlo, přineslo zapojení živých dětských herců. Ne vždy se však tento nápad podařilo vhodně naplnit, neústrojně například působily přestavby doprovázené melodiemi z večerníčků. Porota zvláštní cenou ocenila práci souboru (vedoucí Jitka Soukupová), která navazuje na tradici loutkového divadla. Vybavenost dětí, zvláště pak ve vedení loutek – malých marionet – byla obdivuhodná. Pro budoucí tvorbu souboru bylo jistě velmi inspirativní představení **Kouzelná flétna**, kde právě propojování hry loutek a živých herců fungovala velmi smysluplně.

Opičí tlapka (ZUŠ Planá)

O tomto představení, které vzniklo pod vedením Terezie Pecharové, se vzhledem k doporučení lektorského sboru do celostátního kola Dětské scény rozebereme trochu podrobněji.

Tři dívky v nočních košilích si po večerce na pokoji internátní školy někdy a někde v Anglii (časová a místní nejasnost nepomáhá) za svitu svíčky vyprávějí si strašidelné historky. Soutěží mezi sebou o to, které vyprávění bude nejstrašidelnější. Čtvrtá leží v posteli a spí, tedy aspoň zpočátku, posléze se taky zapojí. Dialogy jsou rozehrány hodně textem (místy to „šustí“ papírem). Jedna z děvčat vytahuje z truhly malou opičí tlapku a vypráví příběh o jejím skrytém kouzlu, které tomu kdo jí drží, splní jakékoliv přání. Při této situaci se probouzí i dosud spící dívka a přináší svůj smutný příběh o předčasně smrti svého snoubence. Chybí více mimoslovních akcí, které by napomohly k rozehrávání situací a gradování děje. Přesvědčivost by byla lépe posílena i propracovanějším hlasovým projevem (pauzy, hlasitost, emoční zbarvení). Ta však nechybí v klíčovém momentu, kdy opičí tlapka plní vyslovené přání - příchodu snoubence, o kterém čtvrtá dívka vyprávěla. Ozve se zaklepání na dveře. Dívky se zdráhají uvěřit, že by jeho původcem mohl být ze záhrobí přivolaný mileneček. V tomto momentu diváci se zatajeným dechem a se zamračením v zádech očekávají, co se bude dít dál. Čtvrtá dívka chce otevřít dveře. Ostatní se jí v tom snaží zabránit. Nakonec se jí přece jen podaří, těsně před tím, než dívka s tlapkou vysloví přání, aby tento mileneček zase zmizel. Za dveřmi nikdo nestojí. Dívka, které s tímto příběhem přišla, vyhazuje tlapku oknem (resp. naznačuje vyhození tlapky oknem). Prostor scény pokoje je dotvořen v popředí imaginárním oknem a v zádu černou stěnou se skutečnými bílými dveřmi (nesoulad, nefunkčnost propojení reálného a imaginárního vymezení prostoru). Celkově by inscenací prospělo zpřesnění daných okolností a propracovanější stylizace postav zvláště pak v mimoslovním projevu a kontaktu. Přes uvedené nedostatky se interpretkám podařilo vyvolat v divácích hutnou atmosféru strašidelného napětí, která vrcholila ve scéně klepání na dveře.

Hanin kufřík (sekunda Gymnázia Františka Křížíka)

Toto představení vzniklo v rámci školního projektu Čtenář na jevišti, na kterém se podílela celá třída sekundánů z plzeňského

gymnázia. Původně šlo o scénické čtení úryvků z knihy Hanin kuffík, ze kterého se nakonec zrodila mozaika krátkých dramatických situací ilustrujících osud židovské rodiny v době holocaustu. Třídě se, pod citlivým vedením Jana Andrlého, podařilo potkat s vážným tématem a porota to ocenila zvláštní cenou.

Kluk v sukničích (Zatímbezejména, Gymnázium Františka Křížka, Plzeň) – nominace lektorského sboru

Soubor plzeňského gymnázia Zatímbezejména si, pod vedením svého učitele Františka Kasky, vybral text anglického komika a spisovatele Davida Walliamse, Kluk v sukni. Vedle dalších motivů (svět módy a televizní zábavy, prostředí školy, obchodnické praktiky slev, přistěhovalectví, respekt k odlišnosti a identitě jedince, právo být sám sebou) je ústředním tématem inscenace síla a moc vzájemné lidské solidarity.

Hlavním hrdinou je chlapec Denis, který žije jen s otcem a bratrem. Hraje sice fotbal, ale současně v sobě objevuje zálibu v nošení dívčích šatů. Klíčové je setkání s dlouhonohou spolužačkou Lisou, která jej přemluví, aby vyzkoušel pár kousků z jejího šatníku. Navrch Lisa přidá i boty, paruku a nalíčení. Společně pak rozehrájí riskantní hru, ve které se snaží své okolí přesvědčit, že Denis je Lisina kamarádka z Francie. Vstupují do různých situací, jejichž napínavost je stupňována mírou nebezpečí Denisova odhalení spolužáky či učiteli (např. při hodině francouzštiny Denis, který neumí francouzsky natolik, aby mohl předstírat, že je rodilý mluvčí, odvrátí hrozící nebezpečí tím, že označí učitelčin přízvuk za nesrozumitelný). K odhalení dochází při tréninku fotbalového mužstva. Denis chce odkopnout přihraný balón – nedokáže v sobě totiž potlačit své hráčské umění a zároveň čest dobrého fotbalisty, reprezentanta školy – přitom však ztratí nejen paruku, ale i lodičku na vysokém podpatku. To vyvolá poprask. Ředitel školy, který je tréninku přítomen, Denise s okamžitou platností vyloučí za školy. To prohlubuje odcizení a vyhrocuje napětí mezi Denisem a jeho otcem. Ve škole vrcholí příprava na rozhodující zápas fotbalového turnaje. Denisovi spolužáci v čele s jeho indickým kamarádem Darvéšem se nechtějí smířit s tím, že Denis, jeden z nejlepších hráčů týmu, nemůže v zápasu nastoupit kvůli vyloučení ze školy. Pokusí se ředitele přesvědčit, ten je však neústupný. Denis a jeho spolužačky sledují z tribuny první poločas, ve kterém jejich škola prohrává. Vzniklou situaci se rozhodne vyřešit Lisa a o přestávce celé mužstvo převleče do dívčích šatů. Tak může nastoupit i Denis, s jehož pomocí tým vyhraje a získá pro školu pohár. Tatínek, když vidí Denisův fotbalový úspěch, mu odpouští a přijímá jej, jaký je. Pod tlakem těchto okolností ředitel rezignuje a Denis se může do školy vrátit. Mírně nevyjasněna je úloha vypravěčky – čtenářky knihy, která místy komentuje děj (např. popisuje, jak by se Denis chtěl zachovat, a jak jedná ve skutečnosti). Herecky úspěšné charaktery ostatních postav, budované s pomocí jednoduchých kostýmů, gest, rekvizit či úspěšných replik (zejména maminka Darvéše, spolužák Big Mac či prodavač Rádž) jsou herecky přesvědčivé a logicky se vyvíjejí. Funkční je i úspěšná scénografie (podlouhlý nízký praktikábl), která však místy prostorově splývá. Lektorský sbor oceňuje výběr předlohy a následnou dramaturgickou práci, která vedle sebe staví a na sebe vrší závažná témata (televizní talk show, módní diktát, přistěhovalectví aj.), která, okouřena humorem, vrcholí v divadelně pestré a působivé scéně vzájemné lidské podpory a účinné pomoci příteli v nouzi.

Ve spárech času (Divadlo V koši – Haga čaga, Plzeň)

Školní divadelní soubor žáků šesté třídy pod vedením Ivany Řihové pracoval s rodinným příběhem, který obsahoval zajímavé téma časové smyčky. Dobře herecky připravená skupina dětí mladšího školního věku si však nemohla poradit s komplikovanou dramaturgickou výstavbou příběhu. Nejasná dramaturgie se odrazila v absenci dramatického napětí i nevyjasněnosti ústředního tématu, nebylo jasné, zda se hraje o strachu nebo opravdový příběh dědečka.

Pohádky (Mrož v krabici, ZUŠ Trnka, Plzeň)

Většinou chlapecký soubor pod vedením Michala Stona si jako námět svého jevištního výstupu zvolil pohádku. Pohádky se mohou pro tento věk (12 – 14 let) jevit jako věkově podměrečné. Za místy chaotickým děním na jevišti bylo možno vyčíst snahu pracovat s fenoménem pohádky jako s osobitým slovesným útvarom. Scénickému experimentování se jevištním svícením či nahodilému propojování pohádkových fragmentů nebylo ve výsledku příliš rozumět.

Tam kde žijí divočiny (Mrňata, ZUŠ J. Kličky, Klatovy)

Soubor mladších dětí pod vedením Markéty Lukášové pracoval s věkově přiměřenou předlohou Maurice Sendaka, Tam kde žijí divočiny. Příběh malého Maxe, kterého hrál jediný chlapec souboru, zapůsobil radostným dováděním, tancem, zpěvem i skupinovou recitací. Využitá hromadná role dívek, které jsou zároveň maminkou i divočinami, vycházela z poetiky textu. Představení nebylo dotažené v pointování jednotlivých epizod a budování dramatického napětí, které přináší Maxovu proměnu.

Jóóó ty matky (Na poslední chvíli, ZUŠ Ostrov) - doporučení lektorského sboru

Soubor Na poslední chvíli z Ostrova nad Ohří vedený Lucií Veličkovou si jako východisko své inscenační práce vybral příběh z knihy Briana Jacquese, Jamie a upíři. Ten pojal v žánru filmové grotesky, což podporuje hudba, pohyb protagonistů (mírné zrychlení a pohybová stylizace), či rekvizity a manipulace s nimi (nápis na plotě, plot, truhlík s květinami, medvídek aj.). Významnou roli hrají kostýmy, které podtrhují charakter jednotlivých postav (členové party, lidská a upíří matka). Původní literární příběh slouží jako prostředek k vyjádření ústředního tématu, tedy mateřské lásky, která se z pohledu pubertáka jeví jako přehnaně úzkostlivá a nepřijemně pečující. Přesně budovaná pevná struktura scén, vystavených po stránce hudební, scénografické, kostýmní i herecké (skupinová role matky, individuální herecké výstupy Jamieho a členů party), nabízí dětským aktérům prostor pro intenzivní pobyt na jevišti.

Hlavní hrdina, chlapec Jamie, má čistotu a pořádkumilovnou maminku, současně je členem podezřelé party vrstevníků. S nimi podnikne dvě výpravy k hrobce, kde údajně bydlí upíři. Parta testuje jeho odvalu a on s překvapením zjišťuje, že upíří chlapec, který se z hrobky vynoří, má se svou maminkou stejné problémy, jako on, což je v závěru vzájemně sblíží.

Akcent inscenace tkví v uchopení zvoleného žánru, tedy filmové grotesky. Důmyslně se pracuje s kostýmem a rekvizitami, jako divadelními znaky, které vytvářejí prostor pro hereckou nadsázku a přesvědčivost jednání dětských protagonistů. Pojetí matky, koncipované jako skupinová role, tyto postupy rozvíjí, zároveň ponechává dostatečný prostor pro osobní herecký výkon každé dívky. Je současně zdrojem odlehčujícího humoru. V závěrečné scéně, kde se zjeví upíří matka, lekteři navrhli hledat způsob, jak udržet groteskní dynamiku inscenace (matka se zjevuje jedna po druhé, což zpomaluje nastolený rytmus). Scénické prvky, černý rám (evokující okénko filmového pásu) či dřevěný plot (evokující obligátní štafle), doporučujeme lépe upevnit, aby se staly oporou a ne překážkou, která oslabuje přesvědčivost jednání herců.

Top secret lettera aneb Rande s komedií dell'arte (Midilidky, ZUŠ Aš) - doporučení lektorského sboru.

Soubor Midilidky ZUŠ Aš (vedoucí Pavla Hošková) pracoval na poli žánru komedie dell'arte a divadla masek. Tyto dvě formy se staly zdrojem jednoduchého příběhu o putování milostného dopisu, který se dostane do nepravých rukou. Jádro inscenace netkví v zápletce příběhu, ale ve zkoumání a rozvíjení zvolené formy, což se projevuje v užití zástupné řeči (odkazy k italskému, angličtině či němčině), v podobě jmen (Dottore Psichiatro, full bird of Love, milovník Séval, což je jméno chlapce, kterého děvčata ze souboru potkala na táboře v Itálii), v pohybu herců (romanticko-komická stylizace Ptáka Lásky, zajíkání Isabely, taneční kreace Sévala, gymnastické dovednosti sluhy Brigella) a také ve volbě hudby (jadrná dechovka ve stylu Toma Waitse, italská milostná pop music).

Lektorský sbor doporučil významově odlišit a dopracovat pohyb herců v maskách (které bohužel působí zbytečně umělohmotně) podle jednotlivých typů (škrabošky, masky celoobličejové ploché a nosálové) a vysvětlit, kdy a proč dojde k změně adresáta vyznání lásky. Ocenění zaslouží důsledná práce se zvolenou formou, která začala seznamováním s jednotlivými tradičními typy postav, jak na úrovni faktografické, tak v rovině pohybového projevu, což roznítlo proces hledání a rozvíjení zápletky, která se dosud proměňuje. Zvolený způsob práce se stal zdrojem rozvoje pohybových a mluvních dovedností členů souboru a zároveň prohlubováním znalosti zkoumaného žánru. Inscenace byla připravována v rámci školního projektu ZUŠ zaměřeného na baroko a byla uvedena i v rámci mezinárodní výměny

v Německu.

Marcelka(a spol.) (2. čtvrtetní třída, ZUŠ Trnka, Plzeň)

Plzeňský divadelní soubor pod vedením Michala Stona pracoval s předlohou Michala Čunderleho, Jak byla vos Marcelka ráda, že je. Členové souboru, věkově (a o to více vzhledově) na samé hranici 15ti let, pojali vyprávění o invalidní vose jako způsob pohledu na sebe samé. Osvěžující začátek, vtipně postavený na různém bzučení (změkčilí komáři, otravné hovado) se rozplynul v přemíře slov literární předlohy i v absenci jednání postav. Výsledkem byl statický a v konečném důsledku zdlouhavý tvar, který si však jeho interpreti rozhodně užili.

Vodník poetický (Hyper číper, ZUŠ Horažďovice)

Dívčí soubor pod vedením Petry Tůmové si vybral známou báseň Karla Jaromíra Erbena. Jejich Vodník poetický byl postaven na kultivované recitaci a na stínohře, rozdělující svět nad vodou a pod vodou. Kromě působivého a divadelně nosného obrazu vodního světa, umocněného zeleným světlem meotaru zvolené prostředky nepodporovaly obraznost textu, někdy působily nahodile

Případy pana ministra (Kokosové kebulky, ZUŠ Horažďovice)

Druhý horažďovický soubor se v autorské inscenaci odvážně pokusil o satirický tvar s aktuálním tématem. Diváci poněkud tápali mezi žánry sitkomu, satiry, detektivky, případně příběhu ze života současné politické smetánky (např. hlavní hrdina se jmenuje Začas). Ve výsledku však šlo o banální, rytmicky rozdrobené etudy, jimž chyběl prostor pro výstavbu jednotlivých charakterů a jejich herecké rozehrávání.

Příjemným překvapením celé přehlídky byla vysoká úroveň všech prezentovaných inscenací, která jistě pramení z uspořádání předcházejících oblastních kol. Dalším pozitivem byla taky velmi příjemná atmosféra, která celou akci provázela, nejen v doprovodných akcích (rozhodně bychom neměli zapomenout na dílny pro dětské účastníky, které tradičně připravují studenti Ateliéru dramatické výchovy z plzeňské pedagogické fakulty), ale při samotném hraní souborů i při debatách poroty s vedoucími souborů. Lektorský sbor pracoval ve složení Tomáš Doležal, Veronika Rodriguezová a Roman Černík. Celkem se odehrálo ve třech dnech 16 představení a přehlídky se zúčastnilo 120 přímých účastníků (děti, jejich doprovod a zabezpečení), představení byla také hojně navštěvována diváky.

Roman Černík, Tomáš Doležal, Veronika Rodriguezová

KARLOVARSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

KARLOVY VARY, 11. DUBNA 2014

Krajské kolo Celostátní přehlídky dětské recitace pořádala, tak jako v minulém roce, ZUŠ Antonína Dvořáka v Karlových Varech. Tentokrát recitátoři z okresních kol nesměřovali do hotelu Thermal, ale do budovy základní umělecké školy, když ředitelství rozhodlo uvolnit všechny prostory školy pro tuto soutěž a omezilo i páteční vyučování. Již od osmé hodiny pátečního rána škola ožila nejdříve staršími žáky literárně dramatického oboru školy a paní učitelka tohoto oboru Jiřina Rottová jim rozdělvala úkoly k organizaci celé soutěže. Všichni přítomní vytvořili dvojice tak, aby mohli pečovat o jednotlivé skupiny soutěžících zařazených do kategorií. Dvojice starších žáků pečovaly po celý den o všechny účastníky přehlídky. Úkolem dvojic bylo připravit si program pro účastníky a to po kategoriích, vzájemně se seznámit, před vlastní soutěží se rozmluvit a rozehrát a tak vytvořit co nejlepší pracovní atmosféru v každé kategorii. Dvojice měly též na starost dodržování nástupu po přestávkách, starat se o jednotlivce radou a také péči o občerstvení. Vlastní učebny a sálky k akci poskytnuté, vytvořily svou

komorností společně s přátelským vztahem žáků dramatického oboru školy a soutěžících skutečně přátelskou, přítom pracovní atmosférou. Sama přehlídka měla již tradičně vysokou uměleckou úroveň.

První a druhou kategorii hodnotila odborná porota ve složení Jiří Oudes (předseda), Markéta Kubecová-Lukášová, Jitka Pluháčková. Třetí a čtvrtou kategorii hodnotila odborná porota ve složení PhDr. Eva Willigová (předsedkyně), Dana Jandová, Magdaléna Hnilíčková.

V první kategorii vystoupilo celkem 11 soutěžících, z toho 8 soutěžících ze ZŠ a 3 soutěžící ze ZUŠ. Ve druhé kategorii to bylo 10 soutěžících a z toho 8 ze ZŠ a 2 ze ZUŠ. Porovnávali jsme úroveň první a druhé kategorie a shodli jsme se v názoru, že v první kategorii byly výkony nejmladších soutěžících lepší, než v kategorii druhé a to se projevilo i ve výběru textů. V první kategorii byly výkony celkově vyrovnanější, což se projevilo i v ocenění soutěžících. Ve výběru textů ve druhé kategorii se ukázalo, že je výběr často nahodilý a v jednom případě i okopírovaný z internetu, bez znalosti autora a po rozhovoru se soutěžícím jsme zjistili, že to je text hudební skupiny Kašpárek v rohlíku. Text nebyl vhodný pro soutěžícího v této kategorii. Kladně jsme hodnotili přirozenost projevu a dobrou úroveň hlasového projevu většiny soutěžících. Některé texty byly předneseny se zaujetím, pochopením a s vnitřním prožitkem. Někteří soutěžící měli problém s temporytmem, protahováním koncovek a ve druhé kategorii to byla především práce s pauzou a dechem při přednesu delšího souvětí či většího celku textu. Jinak můžeme říci, že obě kategorie měly připraveny texty na tradičně dobré umělecké úrovni. Na závěr jsme měli možnost hovořit se všemi zúčastněnými o jejich výkonech jak při společné besedě, tak při osobním rozhovoru.

V první kategorii byl oceněn **Adam Petrák** ze ZUŠ Ostrov (**Zdeněk Adla: Jak dřevorubec napálil sedláka**) – výborně komunikoval s posluchači, dokázal vystihnout dramatickou situaci, zvládnout dialog dřevorubce s medvědem a dovést text až k přesné pointě a **Kateřina Bílková** ze ZŠ J.A. Komenského Karlovy Vary (**Miloš Macourek: O kočce, která měla ráda ušák**) – dokázala v roli vypravěče zvládnout celý text, citlivě vykreslit vztah mezi kočkou a věcí – křeslem ušákem a vystihnout charakteristiku jednájících postav. Dále bylo uděleno čestné uznání **Filipu Svobodovi** ze ZŠ Úšovice (**Jiří Žáček: Ušaté torpédo**) a **Anně Ivanové**, ZUŠ A. Dvořáka Karlovy Vary (**Olga Hejná: Modrý koníček**).

Ve druhé kategorii na národní přehlídce postupuje **Anna Perglerová** ze ZŠ Aš (**Iva Hütnerová: Anička a Uršulín**) – zaujala přirozeným projevem, zvládla dobře komunikaci s posluchači, přesně pochopila obsah a výstavbu textu, i když mohla částečně zvolnit tempo řeči a zlepšit dynamiku projevu, a **Anna Halámková** ze ZŠ J. A. Komenského Karlovy Vary (**Miloš Macourek: Mravenečník**) – překvapila precizní výslovností a dokázala delší text přednést se zaujetím a prožitkem a tak udržet pozornost publika. Čestné uznání bylo uděleno **Janu Henclovi**, ZUŠ A. Dvořáka Karlovy Vary (**Hana Doskočilová: O černočerné tmě**).

Jiří Oudes

Ve třetí kategorii vystoupilo 12 soutěžících z deseti škol regionu, v kategorii čtvrté to bylo 10 soutěžících ze škol devíti; své zastoupení měly jak ZŠ, tak gymnázia, či ZUŠ.

Porovnáme-li úroveň třetí a čtvrté kategorie, pak ve třetí kategorii jsme zaznamenali větší rozdíly ve výkonech recitátorů. Vedle opravdu inspirativních se objevila i vystoupení slabší. Přednes obou textů si vyžádala porota v sedmi případech, ocenění si odneslo 5 soutěžících. Čtvrtá kategorie vykazovala vyrovnanější výkony, o čemž svědčí i to, že všech 6 recitátorů, kteří byli vyzváni k přednesu textu druhého, tedy mírně nadpoloviční většina soutěžících, byli oceněni.

Už několik let se při soutěžích setkáváme častěji s přednesem prózy, poezie bývá zastoupena v daleko menší míře. Nejinak tomu bylo i letos; ze 44 připravených textů zvolili soutěžící poezii pouze jedenáctkrát. Navíc se s ní ne vždy dokázali dobře vyrovnat – ať už to byla práce s veršem, přesahy, či dikční prohřešky. S těmi jsme se mohli ostatně setkat i v přednesu prózy, tato stránka přednesu rozhodně skrývá značnou rezervu. Pochválit můžeme naopak výběr textů. V drtivé většině případů byly vzhledem k věku, možnostem i schopnostem recitátorů vybrány dobře. Oblíbě se stále těší Jan Werich, Michal Viewegh, Daniela Fischera, Ludvík Aškenazy, Josef Kainar, Jaroslav Seifert, Jacques Prévert, Woody Allen nebo Radůza. Dramaturgickým objevem byl „Sosnovej bor“ od Pavlína Brzákové.

Na národní přehlídce ze **třetí kategorie** postupuje **Magdalena Dušková**, ZUŠ Antonína Dvořáka Karlovy Vary (**Radůza: Králíci, Jacques Prévert: První osli**) – jednalo se o milý a soustředěný výkon s přirozenou schopností vyprávění a charakterizace jednotlivých figur a **Matěj Velička**, ZUŠ Ostrov (**Pavlína Brzáková: Sosnovej bor, Jan Werich: Pohádka o zasloužilém vrabci**) – zaujal sugestivním výkonem, dokázal vybudovat napětí a udržet pozornost publika. Jeho vystoupení v prvním kole bylo umocněno funkčním využitím rekvizity – bubínku. Cenu bez postupu si odvezla Šárka Rubášová, Svobodná chebská škola, ZŠ a gymnázium (**Hester Mundis: Odměněná trpělivost, Josef Kainar: Starý muž**)

Ze **čtvrté kategorie** do Svitav postupuje **Daniel Bleha**, ZUŠ Ostrov (**David Herbert Lawrence: Puma, Tomáš Přidal: Želva**), u nějž porota ocenila dramaturgický výběr obou textů, promyšlený a sdělný projev a osobitě zpracování, a **Vojtěch Vála**, ZUŠ Antonína Dvořáka Karlovy Vary (**Woody Allen: Odmítnutí, Michael Viewegh: Zapisovatelé otcovský lásky – úryvek**), který podal přesvědčivý výkon pracující s nadhledem a jemnou ironií. Cena bez postupu byla udělena **Haně Šebestové** ze ZŠ a ZUŠ Šmeralova Karlovy Vary (**Neil Gaiman: Koralina, Iva Procházková: Myši patří do nebe**) a **Kateřině Švédové** ze ZUŠ Chodov (**Klára Jaruková: Jediná – úryvek, Michael Viewegh: Zapisovatelé otcovský lásky: Zenit versus Polaroid**).

Eva Willigová

ÚSTECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LOUNY, 12.–13. DUBNA 2014

Městská knihovna v Lounech ožila sobotu 12. 4. a v neděli 13. 4. dětskými recitátory. Po přehlídce Louny poeticky (s postupem na Wolkerův Prostějov) a páteční (11. 4.) přehlídce dětských divadelních, loutkářských a recitačních kolektivů to byl už třetí přehlídkový maratón v Lounech. Organizační záležitosti zvládl tým Dagmar Kučerové na výbornou, a tak průběh víkendu nic nerušilo.

Sobota patřila recitátorům první a třetí kategorie. Dopoledne vystoupilo 12 nejmladších přednášečů. Společným rysem jejich vystoupení byla snaha o pečlivou výslovnost, která mnohdy vedla

k zajímavým grimasám – ty však přednesu příliš nepomohly. Řada textů zradila recitátory svou nevalnou literární kvalitou. Připomeňme alespoň hříčku E. Maškovské Šlo house do Kejhaus. Protože děti z **první kategorie** nepostupují na celostátní přehlídku, udělil lektorský sbor celkem čtyři ocenění. První z nich získala **Terezie Vobrubová** z Děčína za přirozený přednes tetu **J. Havla O neposlušném koťátku**. Velmi dobře dokázala navázat kontakt s posluchači a předala svůj vztah k textu a jeho obsahu. Druhé ocenění si odvezl **Marek Hanzlík** z Roudnice nad Labem za předání vtipného textu posluchačům. Příběh **Jiřího Kahouna Jak kaprovi zvonilo v uších** nabízí příběh malého medvídky, který se učí bruslit a nechce si připustit, že mu to nejde. Zaujetí příběhem bylo zřejmé a radost z vyprávění ostatním také. Dva recitátoři byli oceněni za kvalitní výběr textu pro přednes – byli to **Jiří Buršík** z Varnsdorfu za text **Chudák Bonifác (Walter de la Mare, překlad Pavel Šrut)** a **Lucie Rosolová** z Litoměřic za **Kámen v botě Mileny Lukešové**.

Odpolední **třetí kategorie** čítala 15 vystoupení. Zde se jako úskalí ukázala interpretace písňových textů (Z. Svěrák, V. Vysockij, P. Ulrych) a nevyváženost výběru textů z hlediska věku a úrovně dovedností recitátorů. Řada recitátorů také nedostatečně pracovala dynamikou a pauzou. Jednotlivé výkony byly poměrně dost vyrovnané. O přednes druhého textu bylo požádáno celkem 7 recitátorů, byla udělena 4 čestná uznání, 1 doporučení do širšího výběru do programu celostátní Dětské scény 2014 a dva postupy. **Prokop Mikulášek** z Ústí si odvezl ocenění za maximální soustředění na sdělení tématu (**V. Vysockij - Píseň o kamarádovi, J. Seifert - Píseň o vločkách**), **Tereza Krollová** z Děčína za přirozený projev (**africká pohádka - Pavouk a moucha, V. Hrabě - Děšť**), **Michal Kubínek** za osobní vztah k textu (**I. A. Krylov - Kočka a slavík**) a **Roman Koky za radost z přednesu** (Kupte něco pro štěstí! a M. Černík - Píseň o loupežníkovi). Do Svitav postupuje **Klára Styblíková ze Žatce a Petro Sláma z Litvínova**. Klára přednesla text J. Tuwima s pěkně vybudovanou charakteristikou telefonujících děvčat a výborně zvládla závěrečnou pointu. Řehořovy lži se jí však nepodařilo zcela vygradovat. Druhý text M. Macourka Sedmá hlava už měl některé větší slabiny – např. neustálenou charakteristiku jednotlivých dračích hlav či mírně přehnané líčení okolností. Petro na textu J. Žáčka Slavný den brouka Pytlíka ukázal své dobře propracované technické dovednosti a zaujetí textem, druhý text (J. de La Fontaine Vlč a jehně) má už jisté slabiny –

artikulace v souhláskových švech je nepřesná, ležerní postoj zabránil přirozenému dechu a zároveň silná stylizace se ocitla na hranici dobrého vkusu, na což byl recitátor upozorněn. Doporučení do širšího výběru celostátní přehlídky si odvezla **Nikola Gabčová** z Mostu s texty **V. Váلكové Jmenuju se Bára** a **J. Žáčka Prasečí pohádka**. Její výkon se silně přiblížil Kláře Styblíkové.

V neděli dopoledne se představilo 14 recitátorů druhé kategorie. Jejich přednes provázely především nedostatky v artikulaci, práci s pauzou a někdy i s uvěřitelností projevu. Některé texty byly tak náročné, že je recitátoři nedokázali přesvědčivě interpretovat. Lektorský sbor udělil 4 čestná uznání a dva recitátory poslal do Svitav. Čestné uznání za přirozený recitační projev si odvezl **Petr Pham** z Postoloprta za text **T. Janovice Pohádka dvou dcer o pěti prstech**. Jeho text však nenabízel příliš velkou interpretační možnost v příslušné kategorii. **Kryštof Kanive** z Děčína získal ocenění za zaujetí textem **F. Nepila Já, Baryk, a má vlašťovka**. Příliš dlouhý text vedl hlavně v závěru k mirným artikulacím potížím. Čestné uznání za výběr textu si odvezla **Markéta Charouzková** z Ústí nad Labem. Přednesla text **Sergeje Michalkova Pojďme se trkat**, v němž se jí ne zcela podařilo dodržet charakteristiky jednotlivých zvířátek, která kozlík vyzývá ke hře na trkanou. Poslední ocenění získala **Betty Violet Fialová** z Mostu, a to za výbornou práci s pauzou v textu **Čiň čert dobře..., i když samotný výběr textu nebyl také příliš zdařilý. Do Svitav postoupili **Martin Nedvěd** z Mostu a **Laura Mašková** z Chomutova. Martin v textu **J. Žáčka O medvědovi, který znal nejlepší odpověď** dokázal zaujmout publikum svým smyslem pro vyprávění, udržením napětí a dobře zaměřenou pointou. Drobné nedostatky se objevily v artikulaci souhlásek a v jednom okamžiku v přímé řeči medvěda. Silnou Lauřinou stránkou je energie a přirozené navazování kontaktu. Představila text **J. Havla Svět na chodníku**, který svým přednesem podstatně vyzdvihla.**

Čtrnácti recitátorům nejstarší kategorie patřilo nedělní odpoledne. Charakterizovaly je nešvary v technice projevu (povolený postoj, nedbalá artikulace, příliš mnoho mimiky, mnoho důrazů na špatných místech apod.) a někteří zapomněli, že i příchod a odchod jsou součástí jejich vystoupení. Osm recitátorů vystoupilo s druhým textem, ty však byly výrazně méně rozpracovány než ty první a méně se také dbalo na žánrové určení textu. Nakonec lektorský sbor udělil tři čestná uznání a pouze jeden postup na národní přehlídku. Za radost z přednesu si odvezla ocenění **Pavína Zakouřilová** z Postoloprta (**J. Werich – Chlap, děs a vnuk, pes a hrob, L. Ferlinghetti – Svět je báječné místo**), která nabídla opravdu gejzír energie. **Josef Šišulák** z Varnsdorfu zaujal lektory citem pro humornou nadsázku v textech **R. Křesťana Snažení a Záhádky P. Nikla. Dušan Sárička** z Litvínova si odvezl čestné uznání za odvahu poprat se s rozsáhlým textem **I. Vyskočila Masák**. Jediným postupujícím se stal **Tomáš Hart** z Lovosic, který se představil texty **J. Durella – O mé rodině a jiné zvířené** a **A. Rimbauda Román**. Přesvědčil posluchače, že je dobře technicky vybaven, má smysl pro humor. Mírně problematicky se ukázal závěr tohoto textu, kdy pointa nevyzněla příliš přesvědčivě. I na druhém textu zbývá ještě dopracovat závěrečnou část. Bezprostřednost recitátora společně s dobrou technikou však tyto nedostatky ve výsledném zážitku překryla.

V pozdních odpoledních hodinách se lektorský sbor ve složení Vlasta Gregorová, Jana Hrbková, Eva Venclíková a Iva Vachková rozloučil s účastníky i organizátory a všichni zamířili ke svým domovům. Příjemnou atmosféru dvoudenní přehlídky dokreslily i sluneční paprsky v oknech kongresového sálu knihovny a vstřícnost všech domácích.

Iva Vachková

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

LOUNY, 11. DUBNA 2014

Krajská přehlídka proběhla stejně jako loňského roku pod patronací Městské knihovny Louny. Pečlivě připravená přehlídka s neformálním zájmem organizačního týmu přispěla k příjemné

atmosféře všech tří dnů.

Zahajovací páteční den byl ve znamení přehlídky divadelních představení v prostorách Klub(ovny) Luna.

Úvodní vystoupení souboru **ZUŠ F. L. Gassmanna z Mostu** pod vedením Pavla Skály poskytlo přítomným příjemný zážitek z představení klasické pohádky **Cinový voják H. Ch. Andersena** dramaturgicky zpracované vedoucím souboru. Využití stínohry loutek s paralelním děním hereckého projevu dětí na jevišti ozvláštnilo a podtrhlo poetiku předlohy. Děti ze souboru prokázaly vysokou vybavenost jak po stránce pohybové, tak i mluvního projevu. Jejich zaujatý, ale střídmy projev ukazoval na plné pochopení poselství tohoto pohádkového příběhu. Poněkud diskutabilně se jevila hudební složka představení, která v některých momentech přebila křehkost příběhu hlasitostí. Navíc využití melodie notově známé písně z filmového příběhu může nechtěně odvrátit divákovu pozornost a asociovat mu vzpomínku na zcela jiný příběh. Při diskuzi s lektorským sborem si byl vedoucí souboru této skutečnosti vědom, de facto ji sám pojmenoval. Vystoupení bylo navrženo na přímý postup do celostátní přehlídky.

Dvě představení – dva (I. Ulrichovou) zdramatizované příběhy z knihy **Sedm strašidelných příběhů** od Briana Jacquese a – jedna vedoucí Martina Janáková. Šlo o **Prolhaného Henryho** v podání souboru **Blik-cvak- příjem a o představení Jamie** a upíří souboru **ZUŠ z Varnsdorfu**. Výběrem textů pro obě skupiny prokázala vedoucí cit pro kvalitní text a touhu většiny dětí po vtípných, trochu praštěných příbězích. Děti v obou skupinách humor a nadsázku pochopily. Určitá věková nezralost a dosažený stupeň vybavenosti (především v oblasti vzájemné komunikace a naslouchání partnerovi na jevišti) je však limitovalo podílet se s diváky více o humorný nadhled obsažený v těchto příbězích. Poněkud lépe zvládly tento úkol děti ze **ZUŠ**, ale i ony měly některé slabiny, které v průběhu představení působily rušivě, například necitlivé zacházení s loutkou. V diskuzi jsme doporučili zaměřet se i více nad uspořádáním scény v logické provázanosti na přesuny dětí při představení, aby jim byl prostor oporou. Na škodu by možná nebyla ani konzultace s kolegou výtvarníkem při tvorbě scénografických prvků.

Autorské představení souboru **Brumoni Game over** patřilo mezi zajímavý počín mostecké divadelní skupiny, za kterou opět stojí Pavel Skála. Závažné téma počítačové závislosti, která narušuje přirozené mezilidské vztahy, bylo citlivě zpracováno bez zbytečné okázalosti a patosu s vtípným závěrem pracujícím s nadsázkou při využití loutky mapující princip černého divadla – počítač požírající lidi. I u dětí z tohoto souboru je patrná poctivá práce vedoucích na zvyšování jejich kultivovanosti, rozvoji divadelních dovedností a schopnosti vzájemně spolupracovat. Samotný příběh byl jasně čitelný. Přátelské city přerůstající v první lásku běžné školní party – náctiletých jsou narušeny zájmem chlapců o nový počítač jednoho spolužáka (paradoxně vzácnost vlastnictví počítače působila ve hře v současné době až zastarale) a je třeba proti tomu něco podniknout. Divák se zpočátku jen neorientoval v osobě mladšího bratra jedné z dívek, neboť bratra hrál stejně starý člen souboru a chvíli to vypadalo na příběh o šikaně. Zřejmě menší jevištní prostor byl příčinou, proč při přestavbě scény docházelo k menším prodlevám při nástupech jednajících osob na úkor plynulosti představení, jehož temporytmus byl jinak dobře zvládnutý. Představení bylo navrženo do širšího výběru.

Podobné téma rizika zahlcení lidstva moderními technologiemi

se objevilo i v autorském (opět) představení **Konektivita** tanečního souboru **Po špičkách z Roztok u Prahy** pod vedením Zuzany Kučerové. Na pomezí divadla (minimálně slovního projevu) a výrazového tance se rozehrála, či roztančila? scéna manipulativního vlivu automatizace vedoucí k neuvědomělému otroctví lidí a nastínění určitého východiska z této situace navazováním neformálních vztahů se stejně vnímajícími jedinci. Vzácně nepůsobil závěr představení rozpačité ani v momentě, kdy tančící členky souboru pohybem vyzývaly diváky v přední řadě ke společnému tanci. Kvalitu představení podtrhla dobře vybraná hudba, která měla lví podíl na soustředěný výkon všech dětí. Představení bylo jako inspirující počín navrženo do širšího výběru.

Druhé představení tohoto souboru **Svět víl** – autorská choreografie na motivy německé pověsti však bylo již lektorským sborem vnímáno jako představení čistě taneční, které nám nepříslušelo hodnotit.

Potěšující skutečností na přehlídce bylo i vystoupení studentů z řad gymnazistů.

Jana Pucharová z Biskupského gymnázia v Bohosudově přijela se souborem, jehož členové zahráli dvě představení. **A co dál** – předlohou pro dramaturgii byla pohádka Jana Vladislava ze sbírky Strom pohádek a klasická pohádka **A. S. Puškina O rybáři a zlaté rybce**. Obě představení patřila do lepší části zhlédnutých divadel. Silnou stránkou tohoto souboru je schopnost zajistit si kvalitní hudební doprovod vlastními členy souboru a citlivě budovat zvukovou kulisu k podtržení děje hry. Určité rezervy jsme naopak viděli v oblasti dramaturgických i scénických nápadů (například vymyslet více možností, jak využít rybářskou síť na scéně atp.). U některých členů souboru by bylo dobré zaměřit se i na výraznější jazykový projev.

Již výše zmiňovaná vedoucí jiných dvou souborů **Martina Janáková** působí i na Gymnáziu ve Varnsdorfu a přivezla na přehlídku dvě zajímavá představení. Soubor **Wykulený woči** pobavil diváky vlastním autorským představením **Odkoukáno ze života**, kde přesně a bez příkras vystavuje děj hry z odposlechnutých citací dospělých a baví se tím. A přestože někde malinko vyčuhují při konstatování skutečností drobná klišé, nadhled je udržen až dokonce. Pochvalu zasluhuje především schopnost studentů udržet celé představení v příjemném tempu, které není ani uspěchané, ale ani se netáhne a posluchač se nenudí. Druhý soubor tohoto gymnázia **Hromy a blesky** představil již od loňského roku připravované představení **O chytré Zdeničce**, kde vtipně a s nadhledem s minimálními prostředky posouvá původní lidovou pohádku O chytré horáky ještě dále než Jan Werich ve své pohádce O princezně koloběžce a to až do reálií dnešního světa (například se zde důsledně používají při komunikaci mobilní telefony). Studenti dokázali rozehrát, prožít a přenést na diváka vtip, který není prvoplánový a přitom dokázali zachovat formu pohádkového příběhu a to v přiměřeném časovém úseku. Navíc prokázali schopnost velmi přesně pracovat s představami imaginárních předmětů. Představení bylo navrženo do širšího výběru.

V rámci přehlídky jsme viděli i dvě značně problematická představení, na jejichž začátku, jak to obvykle bývá, stojí špatný výběr divadelní předlohy.

Bohosudlovské divadlo Bodlo si vybralo zcela prostoduchý, mírně mravoučný příběh **Setkání u Aničky** od autora Lumíra Kubátka. Šlo v něm prakticky o to, aby děti chodily navštěvovat své nemocné kamarády a pokud možno pro ně (jako v tomto případě) sehrály přihlouplé maňáskové představení.

Dramatický kroužek ZŠ Pod Vodojemem z Ústí nad Labem se zase „popral“ s **Mrazíkem**, jehož dramaturgii má na svědomí Nikolaj Erdman.

Sympatická na celé věci byla ochota obou paní učitelek naslouchat našim polemikám o významu dramatické výchovy pro rozvoj dítěte a účelu hraní divadla dětem.

Spíše jako špatný vtip se jevil patetický přednes z úryvku Goethova Fausta jedné divenky, jejíž jméno a pedagogické vedení nám zůstalo utajeno. I to se může přihodit.

Lektorský sbor pracoval ve složení: Eva Venclíková, Dagmar Kučerová a Vlasta Gregorová.

Vlasta Gregorová

LIBERECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LIBEREC, 26. DUBNA

V Liberci se krajské kolo dětských recitátorů konalo jako obvykle v tamním Experimentálním studiu, jež poskytuje zúčastněným příjemné prostředí – přiměřeně velký sál pro přednes i diváckou obec i se zázemím pro porady lektorského sboru. Soutěžní postupovou přehlídku organizačně připravil na sobotu 26. dubna 2014 liberecký Dům dětí a mládeže Větrník, jmenovitě paní Anna a Kateřina Šybavy. Krajského kola se zúčastnilo celkem čtyřiačtyřicet recitátorů Libereckého kraje, což byli postupující reprezentanti okresů Liberec, Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a Semily.

V krajském kole končící **první kategorii** recitovalo dvanáct dětí.

Čestná uznání obdržely čtyři z nich: **Jan Hnídek** z Pěnčína za **Zabijačku v Kotěhůlkách** od **Jirího Žáčka**, **Kateřina Knížková** (sestra Šárky ze 4. kategorie) z Jablonce nad Nisou za přednes textu **Zuzany Pospíšilové Jak Karolínka s Kristiánkem hledali hezká slova**, **Matouš Prchal** z České Lípy – **J. V. Svoboda: Co se stalo v Kotěhůlkách** – a **Adam Zoubek** ze Semil přednes básně **Ztracená teta** od **Miloše Kratochvíla**.

V **druhé kategorii** se sešlo jedenáct recitátorů, z nichž nejvíce zaujaly dvě postupující dívky – **Lída Hauznerová** ze Stráže nad Nisou a **Matylda Homolová** z Liberce.

Lída si vybrala k přednesu báseň **Agniji Bartové „Hra se slovy“**. Ačkoli se jedná o poměrně dlouhý a náročný text, jeho interpretaci sice s drobnými nedostatky, nicméně v zásadě s přístupem odpovídajícím poetice textu, recitátorka zvládla s pochopením a osobitým sdělením. Cenné je zejména to, že Lída je v přednesu přirozená, sděluje hravost textu, neboť má pro ni smysl. Vše se děje „tady a teď“. Byli jsme v na liberecké přehlídce svědky živého citlivého a přirozeného přednesu odpovídajícímu věku (hezká práce s veršem, dobrá práce s pauzou, asociacemi, refrény, gradací). Recitátorka je kontaktní a má zjevné potěšení z přednesu zvoleného textu, je v jeho službě a nepředvádí sebe. S ohledem na celkovou kultivovanost projevu, principiálně dobrému přístupu k textu a přednesu, jakož i neotřelé dramaturgii, se porota rozhodla tuto recitátorku doporučit k postupu na národní přehlídku. (Pokud jde o zjištěné drobné nedostatky, byla na ně recitátorka /a učitelka/ upozorněna při rozborovém semináři.)

Matylda je vybavená a kontaktní recitátorka, její přednes je výrazný a svébytný. Text **Egona Bondyho Agáta s vlkodlakem** přednáší se zjevným potěšením a těšením se na pointu, k níž spěje a dospěje v jasném konci. Je vypravěčkou se smyslem pro humor a poetiku Bondyho textu s představou, kterou sděluje s nadhledem. Má

dobrou mluvní kulturu i celkovou kulturu vystupování.

Kromě dvou postupujících byly oceněny z této kategorie ještě tři děti čestnými uznáními: **Aneta Vajsová** z Vysokého nad Jizerou za citlivý přednes básně **Malíř jménem podzim** (Josef Kainar), **Barbora Velišková** z Turnova za přednes **Fryntovy** básně **Švec** a **Tereza Vrátná** z Liberce za přednes prózy **O učenlivé děvečce** od **Jana Vladislava**.

Třetí kategorie byla nejslabší nejen z hlediska počtu účastníků, o čemž svědčí i to, že kromě dvou postupujících nikdo jiný oceněn nebyl.

Filip Sedláček z Jablonce nad Nisou se představil v prvním kole s prózou **Karla Čapka O dobrmanech** (úryvkem z knihy **Dášeňka** čili **Život štěněte**) a v druhém kole s básní **Jiřího Žáčka Blues o toulavém kotěti**.

Ačkoli jsou oba texty tématicky příbuzné (o zvířatech a lidech), odlišují se autory a žánrem (próza, poesie). V obou případech recitátor oslovil citlivým a zaujatým přednesem, sdělným po obsahové i formální stránce. Z přednesů obou textů je zřejmé vědomí vnitřního propojení s textem a vědomí jeho přesahu k interpretaci. V obou případech má přednes výpovědní hodnotu. V Čapkově próze projevil recitátor své vypravěčství, přednes Žáčkovy básně dodává textu vyšší kvalitu právě citlivou interpretací a sdělností tématu. Recitátor přednáší se zjevným potěšením a radostí, „svítí“, je kontaktní. Vystoupení je v obou případech příjemné, sympatické, skromné a osobité nejen z hlediska tématu (a osobního propojení), ale i z hlediska ctění formy a žánru. Recitátor nepředvádí sebe, nýbrž sděluje a komunikuje.

Adéla Šinerová z Nového Boru postupuje s přednesem **Kästnerovy** básně **Začarovaný telefon** a s básní **Josefa Kainara Velryba**. Vzhledem k tomu, že úroveň celé kategorie byla dosti chabá, postupující Adéla Šinerová se vymykala svou energií a živostí, jež by ovšem bylo žádoucí zkultivovat. Zároveň nijak objevná dramaturgie se bohužel u obou textů projevila v obvyklých manýrách a chybách, jež bývají u interpretace těchto textů obvyklé a nežádoucí i u nižších věkových kategorií.

Stejně jako předchozí i čtvrtá kategorie (zastoupená jedenácti účastníky) proběhla dvoukolově. Čestné uznání obdržel **Tomáš Chaloupecký** z Liberce za brilantní přednes úryvku z knihy **D. Adamse Stopařův průvodce galaxií** (bohužel přednes **Seifertovy** básně **Sbohem** oproti próze značně kulhal) a **Ester Merunková** z Hejnic za vyrovnanou solidní úroveň přednesů v obou textech (**Jiří Suchý: Z deníku praktické dívky Zuzany**, **Hana Doskočilová: Čekání**).

Postupujícími z nejstarší kategorie jsou **Šárka Knížková** z Jablonce nad Nisou – **Karel Čermák: Patálie s kozištětem**, **Jacques Prévert: Jako zázrakem** – a **Matouš Pikous** z Liberce – **Alphonse Allais: Sochařství**, **Emanuel Frynta: Písničky bez muziky**.

Šárka zúročila svou vědomou práci a cestu dětské recitátorky letošním posledním vystoupením ve čtvrté kategorii a zaujala celkovou kulturou projevu i zvolenou dramaturgií. V obou přednesech vystoupila na srovnatelné, velmi dobré úrovni. V projevu je výrazná, kultivovaná, ukázněná, kontaktní a sdělná. Představila se jako vyspělá kultivovaná a osobitá přednašečka, která zvládla přednesy zcela rozdílných textů s osobním a osobitým vkladem, s pochopením pro žánr a poetiku. V próze **Karla Čermáka** je vypravěčkou, která přirozeně a s humorem vypravuje text psaný v nářečí. Jedná slovem, má potěšení z vyprávění; je ve službě textu, kultivovaná, kontaktní, vybavená. Má smysl pro temporytmus, stavbu, gradaci a pointu jakož i smysl pro humor a jeho sdělení a nadhled. Celé vystoupení (včetně zvoleného oblečení – kostýmu) působí přirozeně a čistě. V básni **J. Préverta** (překlad Petr Skarlant) stojí za povšimnutí především to, že báseň recitátorka přednáší s jasnou představou (odpovídající na jedné straně věku a na druhé straně vyspělosti recitátorky) a bez falešného patosu, se schopností vystavět a gradovat menší celky a zároveň s vědomým směřováním k pointě, se smyslem pro formu i obsah.

Matouš, sverázný, nad svůj věk intelektuálně vyzrálý interpret, se představil osobitým a dobře zvládnutým přednesem textu francouzského humoristy, spisovatele a novináře druhé poloviny 19. století **Sochařství**, v němž zaujal svým smyslem pro humor, který předkládá posluchačům místy skoro jakoby mimochodem. Druhým Matoušovým vystoupením byla montáž z krátkých **Fryntových** básní (**Plž, Tygr, Krtek, Noky, Pan Soukal, Tchoří, Červotoč**). Recitátor

cítí i ctí poetiku a hravost textů, což se projevuje v přednesu, z něhož má evidentní potěšení. Recitátor se představil v rozdílné dramaturgii, a to v obou případech v odpovídající kvalitě, s osobním zaujetím a potěšením z přednesu, jako kontaktní, adresný a osobitý interpret, a proto byl doporučen k postupu na národní přehlídce.

Lektorský sbor přehlídky pracoval ve složení: **Eliška Vobrubová**, učitelka LDO ZUŠ Frýdlant, učitelka dramatické výchovy na Gymnáziu a Střední odborné škole pedagogické, členka poroty na přehlídkách dětského přednesu a divadla, členka odborné rady pro dětské divadlo, dětský přednes a dramatickou výchovu NIPOS Artama Praha, **Veronika Kousalová**, recitátorka, absolventka LDO ZUŠ Semily (žačka Mgr. **Hany Mockové**), studentka sociální pedagogiky a externí učitelka LDO ZUŠ Semily, **Jarek Hylebrant**, herec a umělecký manažer **Jiráskova** divadla v České Lípě, **Eva Šušková**, učitelka českého jazyka, hudební a dramatické výchovy na ZŠ ve Frýdlantě.

Eliška Vobrubová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

JABLONEC NAD NISOU, 11.–13. DUBNA

Krajská přehlídka v Jablonci nad Nisou byla, věřím, že pro všechny zúčastněné, příjemným a milým zážitkem. Velký dík za to patří organizátorům, kterým se podařilo připravit podnětné prostředí pro velmi otevřenou a přátelskou atmosféru.

Již vícekrát nás překvapilo, jak se někdy zcela neplánovaně „vyrojí“ obdobné téma u několika souborů v témže regionu. Čím je tento telepatický vliv vyvolán, netuším, na druhou stranu skýtá divákům zajímavou možnost pozorovat rozdílnosti uchopení podobného. Letos se jako několikrát opakující motiv objevilo téma židovství jakožto skupiny žijící kdesi ve svém světě, odmítané a sužované.

Přehlídku zahájil liberecký soubor **Bezejména** (3.B, ZŠ Aloisina výšina) s **Werichovou** pohádkou **Jak na Šumavě obří vyhynuli**. Soubor bez větších divadelních zkušeností pod vedením **Miloslavy Čechlovské** nabídl pěkně výtvarně pojetí lidiček – dřevěných špalíků, které umožnily dětem vytvořit uvolněnou a příjemnou úvodní scénu inspirovanou dětskou hrou a stovebnicovou fantazií, které se meze nekladou. Bohužel postupně se příběh čím dál více odkláněl od tohoto hravého směru a časem převládla nepřilíživě poučená deklamace (místy hledající jistotu v knižní textové předloze), doprovázená občasnou pohybovou ilustrací. Děti byly doma tam, kde měly konkrétní úkoly v rámci kolektivního projevu (hra, rvačka, štronzo). Děti zatím ještě nedokážou propojit akci se slovem, a tak přílišná zahlcenost textem, podpořená i významově nesdělnou postavou dívky s knížkou výrazně retarduje spád vtipné pohádky.

Další část souboru **Bezejména**, opět vedeného **Miloslavou**

Čechlovskou, přinesla ještě hříčku inspirovanou literární předlohou **Hany Doskočilové** *Vzdálené bubny lépe zní* (z knížky *Posledního kousne pes*), spojenou s dialogickými motivy z afrických pohádek. Opět velmi slibná úvodní scéna, která pracuje se zpěvem, rytmizací a výrazně stylizovaným pohybovým ztvárněním, má atmosféru a okamžitě vytvoří pradávny mytický africký svět. V představení se objevují i další velmi pěkné výtvarné pohybové prvky – stvoření ženy z kamene, rozhádanost lidstva, strom moudrosti,... – a také zvukové – voda, tráva (škoda, že to trochu zkazí zvuk hada), postupně se však v jednoduchém příběhu objevují další a další poměrně závažná témata, která se však vzhledem k jejich množství pouze mihnou a hned „vyšumí“. Vše se nám tak rozmělní na množství statických dialogů, každý o něčem jiném a v jiné rovině. Příběh ke své škodě opouští svou původní výtvarně pohybovou podobu. Stejně jako v minulé inscenaci je zde jedna postava (bůh Akwakasonga) nevyložená – používá výraznou masku i akci s ní, většinou však je odsouzena ke statickému téměř nicnedělání na exponovaném místě jeviště. Její závěrečná proměna, kterou se odchyluje od Doskočilové, zůstává pro diváka špatně čitelná. Určitá rozporuplnost se objeví i v pochopení mytického poselství, že „vzdálené bubny lépe zní“ (z dálky vše vypadá lépe, proto si lidé začali závidět – a je důležité, aby to lidé věděli, proto se bubny samy postaraly o to, aby lidé pochopili, že vzdálené zprávy jsou zkreslené a nebrali vše, co slyší, jako kompletní pravdu – jinak budou žít dál v závisti a nenávisti), které si soubor vyloučil trochu odlišně. Přes uvedené problémy se lektorský sbor shodl na ocenění souboru za vydařený vykročení k výrazovému pohybu.

Následoval **Bert a Naďa** souboru **Kámoš Drámoš** ZUŠ Turnov a bylo to pohazení po duši. Autorské představení citlivě vedené Alenou Tomášovou a Romanou Zemenovou řešilo osobitou klučicí a dívčí deníkovou výpověď náctiletých na téma zalíbení a sblížování s druhým pohlavím, vlastního sebepochoybování a sebepojetí. Překvapila jak odvaha a upřímnost, s níž se právě tato věková skupina pustila do svého palčivého tématu, tak bravura poetického nádechu, které do představení přinesly velmi citlivě a nenásilně zapojené verše Mileny Lukešové a Jana Kašpara. Dále bylo velmi oceněno promyšlené a zcela vyvážené střídání postav v hlavních rolích za pomoci drobných atributů, které přitom zůstalo zcela přehledné. Ostatní vytvářejí vše kolem nich (typy lidí, prostředí, nábytek...). K dalším kladům patří množství nápadů (např. skvostná scéna v kostele i rozhovor s Bohem), nasazení a zaujetí všech aktérů, spád děje a humor. K problematickým místům patří naopak závěr představení – písnička, která najednou postrádá vtip a nadhled celého předchozího dění – ale nehledejme hnidy na něčem tak příjemném a milém. Představení bylo oceněno za osobitou autorskou výpověď a nominováno k přímému postupu na Dětskou scénu.

I další představení **DFS Jizerka**, vedeného Helenou Janouškovou, s názvem **Dá-li bůh, i hříchy budou** bylo originální a osvěžující. Inspirováno lidovými texty si bere humorně na paškál jev, který v tomto označení většina dětí dnes nezná, tedy „smrtné hříchy“. Ne zcela pojmenovatelný žánr pracuje převážně s folklórními a pohybovými prvky. Soubor tvoří v první řadě tanečníci dětského folklórního souboru, ale nutno podotknout, že ani herectví pro ně zdaleka není pole neorané. S jednoduchou, ale kvalitní hudební podporou humorně ztvárnějí lidské hemžení a prapůvod řady našich motivací. Přestože představení má své mouchy (vystupování kněze-průvodce dějem z role, elektronický hlas Smrtky, nevíme, co si děti o „smrtných“ hříších jako Marnivosti, Lenosti či Hněvu doopravdy myslí...), drží pěkně pohromadě a neztrácí divákovu pozornost od začátku až do konce. Představení získalo ocenění za inspirativní práci s folklorem v divadelním tvaru.

Páté představení s názvem **Golem** přivezl soubor **BEZEVEŠHO** opět z turnovské ZUŠ, veden opět dvojicí Alena Tomášová – Romana Zemenová. Bylo to první představení, které nadneslo problematiku židovství a života „za zdí“. V představení zaujme úžasné výtvarné řešení Golema a scéna vůbec. Papirové krabice jako stěžejní scénografický prvek se před očima mění tu v Golema, tu v zeď či synagogu. Na pozadí pověsti, která je však výrazně autorsky upravena (úloha Golema se v této interpretaci omezuje pouze na nahrazení nedostatku stavebníků), se zobrazuje hlavní židovské téma, zdůrazněné refrénovou písní znějící z okolního světa „Nejsou jako my!“. Představení zcela jistě zaujalo, protože však právě shodnost tématu umožnila porovnání s dalšími inscenacemi s touže tematikou, zůstalo nakonec trochu upozaděno za

dalšími ještě výraznějšími a propracovanějšími vystoupeními.

První přehlídkový den uzavřela dvojice dětských představitelů **Turnovského divadelního studia**, vlastně rodinné divadlo, s představením **Romeo a Julietka aneb Montekové a Kapuletky**. Toto představení, vytvořené Petrem Hakenem, přineslo mnoho rozpaků a otázek. Dvě nepochybně divadelními dovednostmi velmi obdařené děti zde předvádí rozdílnost holčičího a klukovského světa na pozadí shakespeareovského příběhu. V inscenaci je velmi patrný výrazný režijní podíl, což autor a režisér Petr Haken sám přiznává jako záměr – nejde o tvůrčí počín dětí – je to režijní a režirované dětské divadlo. Hodinové vystoupení však zvládne ukázat nejen schopnosti dětí, ale i všechna úskalí tohoto přístupu k dětskému divadlu. Děti působí chvílemi zcela loutkově, s naučenými gesty, která nejdou z nich, jinde nemístně afektovaně, tu nezvykle přemoudře, což v divákovi vyvolává místy až nelibé pocity. Nezodpovězena zůstává i velká řada otázek; zejména vztah dětí k tématu, vztah k jednotlivým situacím, jejich vzájemný vztah a vůbec, proč je k vyjádření odlišného dívčího a klukovského světa vybrán právě motiv Romea a Julie, kde ho vzaly, co si o něm myslí,...atd., atd. Původní nápad je dobrý, ale velmi rychle se zkomplikuje – dívka, zastupující své zájmy dívčích klubů hraje s nahatými barbínami, které vlastně nesnáší, chlapec propagující fotbal jako svůj životní styl hraje s nepatrnými vojáký, oba mají neustálé problémy s jejich upevněním na hrací desku, atd. atd. Jako problematický se jeví i dost prvoplánový výběr hudebních motivů včetně Pochodu padlých revolucionářů. Není ujasněný prostor ani situace, kdy se děti setkávají, scéna působí výtvarně nesmyslně. Velmi problematické je i zapojení rodičů (skutečných i divadelních ve dvou osobách), vyložené trapně působí závěrečné ‚titulky‘ v angličtině a polštině.

Druhý přehlídkový den zahájil soubor **KUKI-KUKI** ze ZUŠ Železný Brod. Jejich autorské představení **Příprava? Nutná!** (vedení a režie Milana Vilušinská) podobně jako trutnovský Bert a Naďa řeší téma partnerského sblížování mladších teenagerů. Opět se jedná o autorský příběh, jen protagonistům je o nějaký rok více a dostali se ve sblížování do intimnější pozice. Nutno zase zdůraznit odvahu protagonistů veřejně demonstrovat právě tu oblast, v níž se „zcela jistě cítí dosud nejistě.“ A to je asi největší úskalí zvolené cesty. Přestože někteří se se svým hereckým partem zdárně popasovali (scéna se zubní nití, první pusa,...), jiní se v ní místy evidentně necítili dobře. Představení nemá ujasněnou míru nadsázky – trochu osciluje mezi zcela realistickým pojetím a mnohem schůdnějším a pro diváka zajímavějším nadhledem. Někdy je to trochu na hraně, zásadně však má vkus nepřekročí. I zařazení příběhu do jednoho roku (model ‚Rok na vsi‘ s proměnou oblečení od kulichů až kdovíkam) není nijak významotvorné. Z nejistoty vyrůstá i polopatismus při písňovém projevu atd. Vystoupení bylo oceněno za pokus o osobitou výpověď.

Pokračoval soubor **Strčprstkrzkrk** z DDM Ulita v Tanvaldu (vedoucí Vladka Koďousková a Kristýna Hubková), který zahrál představení **Duch sira Simona** – jakousi svoji velice razantní úpravu Strašidla Cantervillského Oscara Wildea. Po úvodní scéně, která slibovala pohled s nadhledem grotesky, bylo dále již na první pohled zjevné, že začínající soubor si ukoušel ve zdánlivě jednoduchém příběhu příliš velké sousto. Nepolibení divadlem i dětským divadlem působilo místy inzitivně, místy až trapně. Zavalení přemírou textu už dětští představitelé sotva zvládli cokoli jiného. Věřme alespoň, že přehlídka pro ně byla dostatečnou inspirací a že se příště vydají schůdnější a jistě úspěšnější cestou.

Následoval další z židovských příběhů – **Jednou v Chelmu** tentokrát od souboru **Vydýcháno** ze ZUŠ Liberec (vedoucí Michaela Homolová a Libuše Vrtišková Hájková). Soubor si z mnoha zpracování „chelmských“ vybral dílčí příběh dvou „hlupáků“ Lemela a Cípy, jinak vlastně Chelm (jakýsi židovský Kocourkov) existuje jen jakoby v pozadí. Na příběhu jejich vztahu ukazuje, že není možné každého hodnotit jen z jednoho pohledu – a že hierarchie důležitosti se může z různého pohledu velmi měnit.

Nejvýraznějším prvkem inscenace je dynamická scénografie, pracující se třemi velkými rámy a prázdnou scénou, jednoduchými a stylově čistými náznakovými „židovskými“ kostýmy, rytmem a pohybem (objevují se i slušně zvládnuté taneční prvky).

Napůl vyprávěný příběh je jednoduchý - Lemel a Cipa vyrůstají v Chelmu a dělají všechno doslova (zde je místy diskutabilní, zda kvalita příslušného vtipu unese situaci). Soubor je multigenerační, tak mu

nedělá ani problém proměny hlavních hrdinů ve starší – je to provedeno divadelně a zajímavě. Řada anekdotických situací pokračuje, zajímavé je např. použití „nápoje na zmnožení“, kdy obchodní-podvodník nastaví Lemelovi trojitě zrcadlo, kde se odrazy různě prolínají, něco je odrazem Lemela – originálu, jiné odráží již odraz – vše samozřejmě vytvářeno dětmi – vzniká velmi zajímavá pohybová kompozice. Soubor dílčí témata ani charaktery nijak nezatežkává, takže vlastně proplováme příběhem na vlně jemných nuancí – a je tak naprosto uvěřitelné poslání příběhu, že totiž „Lemel a Cipa byli hlupáky, ale bylo v nich více lásky, než má kdejaký chytrák“. Inscenace byla oceněna dynamickou scénografií a citlivostí při zpracování a divadelnost a navržena do širšího výběru pro celostátní kolo DS.

Představení **Pan Brum a jeho dům** v režii Aleny Telenské a Jiřiny Polanské zahrál soubor **Vikýř** DDM Jablonec nad Nisou. Velkou devizou tohoto dílka je úžasná hravá textová předloha Paula Grovese. Soubor onu hravost přijal za svou a textem se evidentně sám bavil. Divák mohl potěšit řadou nápaditých scénografických ztvárnění (potěšily zejména postavy domů) či vtipných stylizací (třeba vyjádření zvuků). Škoda, že místy se někteří představitelé právě tímto hravým pojetím nechali unést natolik, že sklouzli z příjemné nadsázky k určitému šaškování. Představení bylo oceněno za hravost a práci s předmětem.

Jako předposlední vystoupení přehlídky předvedl **TS Magdaléna** z Rychnova nad Kněžnou (vedoucí a choreografie Magdaléna Pupík Rellichová) svou poetickou – tanečně divadelní **Hlavu dívky** inspirovanou stejnojmennou textovou předlohou Václava Hraběte. Spojení poezie s tancem mělo zcela určitě výraznou emocionální atmosféru, zaujalo a rozhodně se bylo na co dívat. Tanec, pohybová souhra, nasazení to vše bylo na velmi vysoké umělecké úrovni. Od prvních okamžiků však bylo jasné, že taneční projev se pohybuje o několik poschodí výše než právě poetická recitační část, tedy mluvní projev. Celé vystoupení tím působilo dosti nevyváženě a vlastně těžko se vnímalo jako jeden celek. Velmi příjemná a emotivní komunikace přes pocity (nepřemýšlet, nehledat, ale cítit a nechat se unášet) rázem nefungovala, došlo-li na slova. Samozřejmě se nabízí otázka, kde je v tomto podání hranice mezi divadelním vystoupením, pohybovým divadlem, divadlem poezie či scénickým tancem. Soubor to řeší a to je dobře. Otázky vzbuzovala (poměrně vzácná) účast jednoho chlapce v choreografii – vzhledem k tématu by divák měl zajímat jeho (pohybové) chápání problematiky, zcela jistě odlišné od dívek. Tomu však soubor zůstal dlužen. Představení bylo oceněno za vypovídající choreografii a nasazení.

Letošní přehlídku uzavřel ročníkový soubor divadla **Vydýcháno** ZUŠ Liberec s inscenací textu Kateřiny Oplatkové - Rezkové **Anděl nepřišel?** (úprava, režie, vedení souboru Libuše Vrtilšková Hájková) Potřetí v těchto dvou dnech se objevilo židovské téma tentokrát časově umístěné do toho nejkrutějšího období – holocaustu a chápání této problematiky současnou mladou generací. Změny vztahu k Židům prostřednictvím pohledu dívky – hlavní hrdinky. Změny po příchodu

Němců, odchod matky, až k vlastnímu odchodu dívky do transportu. Teenageři, kteří na začátku projevují velmi skeptický názor na interpretaci holocaustu a dějin vůbec na konci mizí do neurčita. Nevíme, nakolik, či zda došlo ke změně jejich názoru (nedokončená rámcová konstrukce). Výtvarně i pojetím byla inscenace dost podobná původní inscenaci **Vrtule Slaný** – přestože ji tvůrci neznali. Zde zahrály roli velmi přesné scénické poznámky autorky. Představení bylo oceněno za silnou výpověď a zpracování náročného tématu a navrženo do širšího výběru pro Dětskou scénu 2014.

Porota pracovala ve složení Karel Tomas, Kateřina Schwarzová, Pavel Skála, Zuzana Richterová, Dana Svobodová, Vendula Burger.

Dana Svobodová a Karel Tomas

KRÁLOVĚRADECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

HRADEC KRÁLOVÉ, 14.–15., 22.–23. DUBNA 2014

První a druhá kategorie

To, že výběr textu je alfou i omegou této disciplíny, říkat nemusíme. Nemusíme dokonce ani připomínat, že bez správného, jistého a pevného postoje těla se recitátor zkrátka neobejde. A už vůbec se zde není nutné zmiňovat o precizní artikulaci, temporytmu, dynamice, jiskře v očích a jisté radosti z vyprávění. Všichni tomu rozumí, všichni se podle toho řídí. Jenomže... A tady začíná nelehký úkol pro porotu. Není totiž snadné definovat, co je vlastně správné u oboru, jenž se sice pohybuje na objektivních základech, ale svou krásu získává až v subjektivním citění, prožitku, ba dokonce emocích, které vyvolává. Už u 1. a 2. kategorie bylo zřejmé, kdo rozumí oněm základům, dokáže s nimi vědomě pracovat a posunout je dál. Krásně vyslovuje, pracuje s tempem a ví, o čem mluví. Nicméně občas jakoby ze své přítomnosti na jevišti neměl radost, jakoby se vše, co o této disciplíně ví, stalo brzdou jeho přirozenosti a energie.

Mezi kolegy porotci jsem letos byla nováčkem. Po mnoha a mnoha letech, kdy jsem sama stála v onom šedočerném prostoru a snažila se získat si publikum a porotce, jsem nyní byla tím, kdo se nechává získávat a bedlivě naslouchá každému slůvku a pozoruje vše, co se před ním odehrává. Malí recitátoři (velmi často) prokázali, že jejich účast v krajském kole je oprávněná a inspirativní. Na malém prostoru a často s velmi krátkými texty dokázali zaujmout, vyvolat diskuzi a především potvrdili, že tato disciplína má svoji budoucnost a ti, co ji využívají, rozumí jejím objektivním základům a dokážou s nimi kvalitně pracovat. Neměli by ale zapomínat, že na jevišti pak nestojí oni, ale jejich svěřenci, kteří potřebují zůstat těmi, kterými jsou. Měli by mít tak prostor pro svoji přirozenost a především se stále bavit tím, co dělají. Jen tehdy se propojí vše, co tento obor nabízí.

Čestné uznání v **první kategorii** získali: **Adéla Josefína Jechová** (Kostelec nad Orlicí) za text **F. Hrubína Červená Karkulka**, **Kristýna Trávníčková** (Náchod) za text **L. Štíplové Sysel, Tereza Zábrodská** (Čestice) za text **J. Havla Kočičí dům a Nela Kluhová** (Žacléř) za text **D. Vysoké Maminkovská škola**.

Cenu poroty získaly **Nikol Plachetková** (Solnice) za text **Z. Adly Proč se javor na podzim červená** a **Natalie Paříková** (Dvůr Králové nad Labem) za text **Z. Novákové Kotě na stromě**.

Lektorský sbor pracoval ve složení **Lada Blažejová, Tereza Vodochodská, Petra Houbičková**.

Ve **druhé kategorii** postupují do Svitav **Štěpánka Pospíšilová** (Třebechovice pod Orebem) s textem **P. Šruta Stěhovavá myš a Kateřina Pánková** (Hradec Králové)

S textem **J. Holuba Jak se zbavit Mstivý Soni – Pugét**.

Čestné uznání získali: **Markéta Vespalcová** (Hradec Králové) za text **P. Šruta Hrabě Drákula** a **Nováková z III.C, Kateřina Štěpánová**

(Deštné v Orlických horách) za text **M. Drijverové Mamiša a paní Horčičková, Filip Hovorka** (Černikovice) za text **K. Poláčka Bylo nás pět** a **Andrea Sommerová** (Dvůr Králové nad Labem) za text **A. Mikulky**.

Porota druhé kategorie pracovala ve složení Monika Janáková, Petra Hlubučková, Tereza Vodochodská.

Petra Hlubučková

Třetí a čtvrtá kategorie

Mám za to, že letošní ročník byl ročníkem v mnohém velmi přínosným. Mezi soutěžními vystoupeními se totiž objevilo hned několik velmi výrazných, propracovaných, technicky, dramaturgicky i interpretačně skvěle připravených výkonů, které si po právu zasloužily postoupit do celorepublikového kola soutěže. Příjemné potom je i to, že se soutěžící nebáli sáhnout i po méně obvyklých textech, které soutěž ozvláštnily a učinily ji zajímavější.

Porota stála před nelehkým úkolem, což není klišé, ale fakt letošního krajského kola. Dlouho jsme se bavili o tom, jak k jednotlivým vystoupením přistoupit a jak je poměřit. Poctivě jsme probírali všechny okruhy našeho hodnocení – a došlo i na drobné jiskření, zvláště ve snaze vedle sebe porovnat tak neměřitelné věci, jako je postoj přednášejících k obsahu textu, jeho pochopení a uchopení versus zvládnutá hlasová technika, výslovnost, dýchání atp. versus dramaturgická volba, úpravy a pointa textů.

S výsledky jsme ale v porotě spokojeni, myslím, všichni. Nakonec se nám podařilo dohodnout se – aniž bychom nějaký názor zcela odmítli. Reprezentanti královéhradeckého kraje, které jsme do ústředního kola vyslali, mají velký potenciál a věřím tomu, že mají i velkou šanci zabodovat.

Je skutečně příjemné vědět, že je mezi mladými tolik šikovných, přemýšlivých a v přípravě přednesů poctivých recitátorů. Pokud jim jejich zápal vydrží, máme se na co těšit. Pro mne osobně potom bylo zajímavé i setkání s nimi při rozborových seminářích, na kterých naslouchali a uvažovali o jednotlivých připomínkách a dotazech jako skuteční profesionálové. Mimochodem právě při této diskusi se jasně ukázalo, zda svému textu opravdu rozumí, zda pochopili, co přednáší – anebo zda to byla pouze „hraná póza“, kterou s nimi někdo připravil. A jsme znovu u toho, co je potom víc? Pochopení a porozumění, citlivě podaný obsah, ale s (případně) nezvládnutou technikou – anebo skvělá technika, dramaturgicky výborně zvolený text, ale s kalkulem zabodovat a s onou „hranou pózou“ v postojí?

Ony semináře pro mne byly o to zajímavější, že jsem měl možnost mluvit i s pedagogy, kteří s recitátory ony výstupy připravovali. A nebylo jich málo, kteří ke své práci přistupují opravdu poctivě.

Suma sumárum: Děkuji všem, kteří se do této přehlídky zapojili, dětem i jejich učitelům, protože mám najednou zase víru, že mezi námi je dost talentovaných lidí, kteří na sobě chtějí navíc pracovat. A nebojí se předstoupit před porotu. A nebojí se vyslechnout si její soud. A nebojí se případně svůj výkon obhajovat. A vůbec to mají v hlavě prostě srovnáno.

Porota ve **třetí kategorii** pracovala ve složení Josef Jan Kopecký, Monika Janáková, Petra Hlubučková a rozhodla takto: do celostátního kola postoupila **Kateřina Černá** (Rokytnice v Orlických horách) s texty **R. Fulghuma Prase Norman** a **A. Blocha Lidé jsou jiní** a **Eva Voláková** (Libáň) s texty **D. Fischerové Vyřezávaná krabička** a **O. Syrovátky Jak dvě kozy byly zvědavé**.

Čestná uznání ve třetí kategorii byla udělena celkem čtyři – **Martinu Karbanovi** (Jaroměř) za texty **E. Jandla Přezkoušení gramodesky** a **E. Frynty Hlemýžď**, **Michaele Součkové** (Trutnov) za texty **S.Reschové V zoologické zahradě** a **E. Frynty Kráva**, **Michaelu Dolejšimu** (Hradec Králové) za texty **L. Nekudy Pojednání o Šemíkovi** a **D. Charmse Pět boulí a Hynkovi Pacákovi (Hoříčky)** za texty **J. Skácela Uspávanka s básníkem** a **M. Kratochvíla Může se dům zbláznit?**

Čtvrtou kategorii posuzovali Josef Jan Kopecký, Monika Janáková, Tereza Vodochodská. Do Svitav poslali **Damiána Tejkla** (Slatina nad Zdobnicí) s texty

D. Charmse Jak jsem se narodil a **I. Wernische Tři Fuové a Lenku Jechovou** (Josefov) s texty **P. Tomeše Deník tyranosaura**

a **Ch. Morgensterna Samomluva hlemýžďě**.

I v nejstarší kategorii došlo na čtyři čestná uznání – **Kateřina Šarounová** (Chlumec nad Cidlinou) za texty **M.McDonagha O malém, zeleném prasátku** a **K. Patchena Vražda dvou mužů...**, **Sára Doušová** (Hradec Králové) za texty **K. Čapka Svátá noc** a

J. Suchého Z deníku praktické dívky Zuzany, **Barbora Skutilová** (Rokytnice v Orlických horách) za texty **J. Vodňanského Problém s organismem** a **I. Klímy Krátká povídka o balonku**, **Kamila Šourková** (Sobotka) za texty **Z. Malinského Anketa ve 4.B** a **H. Frankové Dáma se nikdy nevyptává**.

Josef Jan Kopecký

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

HRADEC KRÁLOVÉ, 11.-13. DUBNA 2014

Už potřetí proběhla loutkářská a dětská divadelní přehlídka společně a konala se 11.-13. dubna opět v Divadle Drak, kde má vynikající zázemí – jak v přístupu techniků, tak paní Věrušky za barem. A také ve využití programu pro děti v Labyrintu v době, kdy si jejich vedoucí povídají s lektorským sborem. Viděli jsme celkem 23 představení, z toho jedno nesoutěžní. O postup pouze na Dětskou scénu usilovalo 9, na Loutkářskou Chrudim 6 a na obě celostátní přehlídky současně 7. Začnu těmi, které se snažily postoupit jen na Dětskou scénu.

Celou přehlídku zahájilo **Divadlo Jesličky, ZUŠ Střezina Hradec Králové** představením **Jak to bylo v dějinách**, které s žáky 6. ročníku 1. stupně LDO připravila Monika Janáková a v němž se snažili o svůj osobitý pohled na dějiny. Na scéně byly praktikabily různých výšek, mezi nimiž a na nichž hráli. Dramaturgicky se objevovala dvě témata: zlehčující interpretace dějin a spor mezi mužským a ženským principem (hrál jediný kluk, jinak samé dívky), ale ani jedno z nich nebylo dotaženo a představení končilo v podstatě bez pointy. Ale i tak bylo příjemné je sledovat.

Soubor **EMBETE, ZUŠ Střezina Hradec Králové** zahrál **Prapodivnou pohádku**, kterou s ním na motivy Aloise Mikulky připravil Jiří Polehňa. Mikulka pracuje s absurditou a nonsensem, ale tahle jeho pohádka nepatří k nejlepším a není snadné s ní pracovat, i když taková „pohádka naruby“ děti jistě přitahuje. Ale nebyl nalezen klíč, jak předlohu zdivadelnit a vše zůstalo víceméně u ilustrace.

Barevné knoflíky, ZUŠ Třeběchovice pod Orebem připravily pod vedením Jiřiny Krčíkové pásmo veršů Jiřího Žáčka a Miroslava Jágra nazvané **Ahoj moře!** Je to jejich první inscenace a cílem prý byla práce s veršem. Přiveslovaly na praktikáblu za zpěvu písně „Archa má cíl, archa má směr...“, ale ta se k prezentovaným básničkám moc nehodí. Jinak se děti snažily naplnovat záměry paní učitelky, ale bylo trochu cítit, že jsou občas bezradné a moc spolu nekomunikují. Ale to se jistě v další práci s nimi zlepší.

Studio Šrámkova domu Sobotka připravilo pod vedením Lady Blažejové příběh na motivy Astrid Lingrenové nazvaný **Hou**,

hou halihou! Hrají před velkým plátnem realisticky, za ním pak stínoherně. Trochu jsme se v příběhu ztraceli, protože jsme nevěděli, kdo je kdo a protože ve stínohře se odehrávaly jak reálně existující ovce, tak i jakýsi jiný svět (záhrobní). A nevěděli jsme, proč muži za plátnem vadí písnička, která se pořád zpívá a také tento hudební motiv zůstal neuzavřený. Další skupina Studia Šrámkova domu Sobotka zahrála představení nazvané **Ať vás blechy štípou celou noc!** Děti přicházejí se spacími pytli, ale pak se najednou začínají přehrávat zřejmě jejich sny. Neorientovali jsme se zcela v tom, zda děti spí a jde o sny nebo zda si na ty sny hrají. Ale některé obrazy (například strašidlo v ledničce) byly pěkné a představení příjemné, i když nastolený rámec se neuzavřel.

Dramatický kroužek ZŠ Železnická Jičín připravil inscenaci **O sedmi dnech**. Richard Koníř zpracoval námět z pohádky Františka Nepila o potřebě pojmenovat dni v týdnu a tento text v inscenaci ještě povýšili. Je to v podstatě politická satira o zasedání rady s aktuálními konflikty, tak jak je známe. A i když ji hrají děti v rozmezí od druhé do šesté třídy, funguje až neuvěřitelně, a to nemají s divadlem zatím žádné zkušenosti a je to jejich první společná práce. Fungovat ale může především proto, že si děti nehrají na dospělé, ale jsou stále dětmi v lavicích, kde zažívají podobné hádky a osočování, takže je to pro ně srozumitelné. Každá drobná akce je motivovaná, přesně časovaná, děti jsou stále při věci, jejich osobnostní vklad je nesporný, cítí se navzájem, a protože jsou voleny prostě prostředky, dokáží vše uhrát a držet si své charaktery. Takže výsledkem je ucelená a zábavná inscenace.

Rozcuchaní vrabčáci, ZUŠ Třebechovice pod Orebem se představili s jedním příběhem Macha a Šebestové, konkrétně **Jak Mach a Šebestová vyléčili Kropáčkovi angínu** (dramatizace a režie Jiřina Krtičková). Epizoda působila vytrženě z kontextu, protože jsme se nedozvěděli nic o kouzelném sluchátku a o tom, co znamená. A nemělo by se spoléhat na to, že Macha a Šebestovou všichni znají a budou to vědět.

Partáci z Divadélka pod zámek, ZUŠ Náchod připravili pod vedením Petry Výtvarové Krausové **Reality show**. Tři děti se válejí u televize (zatímco jejich matka věší prádlo) a chtějí si prostřednictvím reality show bez jakéhokoliv úsilí splnit svá přání, o kterých mluví. Účastní se této show, ale nedopadá to podle jejich představ. To co se děje, není bohužel propojeno s tím, co matka říká dětem na začátku: že splnění přání si musí člověk zasloužit a něco pro to udělat. Toto důležité téma vyšumí a inscenace tak není završena.

Soubor **Za dveřmi, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** nastudoval v loňském roce pod vedením Romany Hlubučkové inscenaci **Kdo je statečný**. Pod tímto názvem se skrývají motivy ze známé hry o bojácném tygříkovi, který překoná strach až tehdy, když mu onemocní maminka a musí dojít nesnadnou cestou pro doktora. Tygříka představuje malá hadrová loutka a jinak se pracuje s holemi, které jsou jistě dobrým materiálem pro práci s rytmem, ale vše se odehrálo víceméně v jedné rovině. Tento soubor – a to už se dostávám k představením, která usilovala o postup na obě celostátní přehlídky – se představil se svou novější inscenací nazvanou **Bajky** (autoři J.Thurber, J.Dvořák, P.Šrut). Děti hrály okolo otáčivého paravánu, jednoduchými loutkami, předměty a využily i stínohru. Líbily se některé hezké nápady (například moucha jako bonbón zabalený v alobalu, který pak pavouk zbaštil), ale občas trochu vyšuměly. Ve vypravěčských partech byly ještě trochu rezervy a ne všechna poučení (pro bajky typická) byla v závěru výrazně sdělena. Soubor **Zip, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** nastudoval pod vedením Romany Kahounovy **Pohádky se sluníčkem**. Hrají je děti ze třetí třídy a je to jejich první společná práce. Voleny jsou jednoduché prostředky, aby je děti zvládly a na práci s předměty a jednoduchými loutkami se postupně učí animaci, pomáhají i hudební nástroje a je vidět, že je to baví, že jsou při věci a spolupracují. K vidění bylo celkem pět etudek, z nichž dvě (se šnekem a zpívajícím ptáčkem) se povedlo přesně vypointovat, u těch dalších pointy tak docela nevyšly a stálo by zato ještě je dopracovat. Hezkým nápadem byly proměny výtvarného řešení sluníčka, které bylo v každé pohádce ztvárněno jinou žlutou pokrývkou hlavy. I přes uvedený problém jde rozhodně o inscenaci příjemnou, která je dobrou vizitkou pedagogické práce se začínajícími dětmi.

Soubor **Malé dvě, ZUŠ F.A.Šporka Jaroměř** se postupně rozrůstá, protože letos už jsou čtyři. Pod vedením Jarky Holasové připravily klasickou pohádku K. J. Erbena v Jarčině úpravě pod názvem

O Šmolíčkovi. Hrály na paravánu vytvořeném z barevných látkových pruhů s přírodními šiškami, mezi těmito pruhy, okolo chaloupky z proutků a před paravánem na stole. Potěšila spousta hezkých nápadů, například jezinky vytvořené holou rukou s nasazeným obličejem a krásné využití práce s prsty při jejich akcích až do samotného závěru. Jelen vytvořený malou loutkou se žlutým parohy z rukou vypadal hezky, ale při hře se trochu ztrácel a také domeček z proutů nepůsobil jako nedobytná ochrana Šmolíčka. Také výstavba příběhu nebyla zcela zřetelně vybudovaná, ale dozvěděli jsme se, že jsme viděli premiéru. Určitě by stálo za to ještě některé věci dotáhnout. Soubor **Nikdo nic neví, ZUŠ F.A.Šporka Jaroměř** připravil s Jarkou inscenaci **Ze starých pověstí?** Hraje se dvěma loutkami a pak miniaturami a vše se odehrává jako na zkoušce bez Jarky. Někdy jsme se trochu nevyznali, kdy jsou děti za sebe a kdy za postavy, ale občas to blesklo nějakým nápadem a nadhledem a rozhodně jim nechyběla energie, jen by chtělo všechno ještě dotáhnout.

Ročníkový soubor **Divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec** přivezl do Hradce inscenovanou poezii Ivana Wernische pod názvem **Chodit po provaze je snadné** v režii Michaely Homolové. Děti v černých tričkách a černobílých elastákách pracovaly s bílým papírem a práce s ním byla působivá. Některé etudy byly víceméně popisné a jen ilustrované, ale jiné se dařilo významově povýšit, například když utržená dušička mrtvého chlapce putuje k nebi. Kromě tvarování papíru se v jednu chvíli na papír kreslilo a pak byl též použit pro stínové divadlo, což poněkud narušilo výtvarnou čistotu celku. Výraznou složkou představení je i zvuk, jakási zvonkohra paličkami na plechové kousky a je škoda, že se posléze tento zvuk přestane dělat živě a je využito reprodukce. Přes všechny připomínky jde ale rozhodně o zajímavou práci a vzhledem k tomu, že jsme viděli první představení této inscenace, budou prý na ní dále pracovat.

Miss Blechy Jaroměř se představily s pohádkovým příběhem nazvaným **Čaroděj**, jehož námět si samy vymyslely a Jana Dvořáčková upravila a režisovala. Hrají loutkami na stole s portálem a ve dvou menších prostorech, ale řada důležitých dramatických momentů zanikne, protože se řada věcí, které by se mohly stát, jen řekne. Příběh je navíc poněkud nepřesvědčivý, protože lze některým situacím těžko uvěřit (například že křišťálová koule, která je základní čarodějovou pomůckou, chce čaroděje napravit). Ale dívky jsou nesporně šikovné a komunikativní. **DLS Blechy Jaroměř** pak zahrály v režii Zdeny Broukové pohádku **Jany Dvořáčkové Dárek pro Kachničku**. Hrály se malými marionetami na stole s dekorací. Děj byl nepřehledný a také se poněkud nelogicky pracuje s motivy pohádky o císařových nových šatech. A zase se víc mluví než děje. S podobnými problémy – a to už se dostávám k souborům, které se mohly snažit pouze o postup na LCH – jsme se setkali v inscenaci **Kocour v botách** souboru **Maminy Jaroměř**, které s oběma výše uvedenými soubory pracují. Také tohle představení bylo zbytečně upovídáné, i když příběh byl převyprávěn přehledně. Ale v závěru se trochu rozpadá. Maminy hrály jako obvykle marionetami na stole s dekorací a úvodní situace s dědictvím odehrávající se ve stodole působila slibně. Ale některé jiné situace jsou zase řešeny trochu těžkopádně. A když hrají živě, neorientujeme se vždy, kdy jsou v roli a kdy ne.

Soubor mladých lidí **Pufry, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** připravil pod vedením Petry Hlubučkové zajímavou etudu nazvanou ... **dobrou noc!** Je to pohybové divadlo s maskou, hororově laděné, ale příběh trochu uniká. Začíná zajímavým čtením dívky s její panenkou beze slov v posteli. Nevíme ale, že čtou horor, a proto se pak odehrává upří rej a v této hororové atmosféře se celá parta evidentně vyžívá. Jen jsme si nebyli jisti, jestli jednou z posledních masek je opravdu panenka, jak se vše propojuje a jestli se sen prolíná do skutečnosti.

Soubor **Děvčátka a slečny, ZUŠ F.A.Šporka Jaroměř** předvedl **Kázání děvčátkům a slečnám**, v němž propojil barokní kázání s původní verzí pohádky o Červené Karkulce Charlese Perraulta ze 17. století. Hrají tři dívky. V úvodu čte jedna z nich z knihy kázání, obrací se na konkrétní diváky a pro ně vybírá různé pasáže. Uvede tak diváky do atmosféry, která je po celé představení silná a působivá a také do příběhu, který se bude dále hrát. Druhé dvě dívky pak v počátku hry odhazují dvě nahé loutky a tím naznačí, že zahráná pohádka bude metaforou o padnutí dívky a ony dvě už to padnutí mají za sebou. V průběhu vyprávění se občas používá i francouzština. Atmosféru podporuje živě interpretovaná barokní hudba na gambu (Jan Holínský)

a v podstatě všechny využitě prostředky (svíčky, stínohra...). Jen zobrazení vlka ruční pilou je metaforou poněkud jiného druhu, která má blíže k modernějším interpretacím a v tomto kontextu působí poněkud prvoplánově. Po přečtení, respektive spíše ilustrovaném převyprávění moralistního příběhu o pádu Karkulky přistupují dvě dřívě padlé dívky k její představitelce, rozplétají jí cop a tak jí pomáhají připravit se na nový pokleslý život a ona sama se na v padlou dívku proměňuje výrazným líčením. Některým situacím i promlouvám by mohlo prospět určité zkrácení, ale vzhledem k propracované formě celku a působivé atmosféře jde o inscenaci rozhodně mimořádnou.

Soubor **Mikrle, ZUŠ F.A.Šporka Jaroměř** (pod jehož názvem hrají všichni z *Kázání posilení o Matěje Kubinu*), připravil inscenaci **Kráska ve dřevě spící**, která zpracovává nejstarší tištěnou verzi pohádky, v níž se kráska píchne o větveno a usíná na sto let. Skládá se ze dvou částí – první je pohádkou pro děti (hrají ji i samostatně) a druhá pouze pro dospělé. Vše se odehrává maňásky v dřevěné kredenci, jejíž prostor je bezezbytku využit, včetně šuplat, odkud například vylézají víly či zarůstá království keří. Loutkoherecká práce s maňásky a reálnou rekvizitou i zvukem je výborná a je hlavním kladem této inscenace. Problémy se objevují v dramaturgii. První část pro děti je přehlednější, ale závěrečné probuzení princezny se nemůže odehrát na scéně, protože k tomu dojde až v druhé části pro dospělé, takže dětem se to jen sdělí a to pro ně rozhodně není ideální. V druhé části je pak i přes některé hezké nápady méně jasné, co a proč se děje, například který zvuk ke komu patří, když se objevují různé pařáty a kdo koho vlastně chroustá. K atmosféře hororu tak daleko víc než tyto objevující se končetiny přispělo průběžné krájení reálné cibule maňáskem. Ale i přes uvedené problémy jde nesporně o inscenaci nápaditou a zajímavou.

Divadelní soubor Q10, Studio Divadla DRÁK, Hradec Králové nastudoval jednoduchý text Filipa Humla, který se stal základem pro řemeslně kvalitní zpracování a zřejmě naplnění jeho režijního záměru. Schematičnost textu hry **O velkém draku** oživují dialogy „stařen s kníry“, Bohuny a Jaruny, které se pohybují na hranici, kdy už se mohou někomu jevit trochu přešlápnuté, ale pro jiného jsou ještě v normě. V inscenaci se pracuje s loutkami zapůjčenými z *Draku*, se známými a šikovně využitými komponenty, s metaforou, rytmem. Využije se všechno, co si herci přinesou a co mají na scéně k dispozici. Tím vším, včetně prací s živou muzikou a pohybem dosahuje inscenace téměř profesionálních parametrů a řadou principů připomíná inscenace Divadla Drak. Trochu jsme ale postrádali upřímné hledání a postoj jednotlivých hrajících osobností, projev jejich individuality. Takhle se tyto osobnosti poněkud ztrácejí a stávají se jen součástmi dobře fungujícího stroje.

Tak to je všechno. Ještě se sluší dodat, že mimo soutěž vystoupilo v neděli **Turnovské divadelní studio**, tedy děti Petra Hakena Teresia Anna a Vojta, v jeho inscenaci s využitím motivů Williama Shakespeare **Romeo a Julietka aneb Montekové a Kapuletky** (a bohužel musím dodat, že se zdaleka nevydařilo tak, jako na Turnovském drahokamu).

Lektorský sbor pracoval ve složení Jakub Hulák (předseda), Nina Malíková, Ivana Sobková, Václav Klemens a Tomáš Volkmer udělil následující ceny:

Souboru Děvčátka a slečny, ZUŠ F.A.Šporka, Jaroměř za působivé inscenační pojetí *Kázání děvčátkům a slečnám*

Souboru Mikrle, ZUŠ F.A.Šporka, Jaroměř za vynikající loutkohereckou práci v inscenaci *Kráska ve dřevě spící*

Souboru Malé dvě, ZUŠ F.A.Šporka, Jaroměř za režijní řešení inscenace *O Šmolíčkovi*

Dramatickému kroužku ZŠ Železnická, Jičín za inscenaci *O sedmi dnech*

Souboru Zip, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou za kolektivní souhru v inscenaci *Pohádky se sluníčkem*

Divadelnímu souboru Q10, Studio Divadla Drak, Hradec Králové za naplnění režijního záměru v inscenaci *O velkém draku*

Ročníkovému souboru Divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec za výtvarné pojetí inscenace *Chodit po provaze je snadné*

Na Loutkářskou Chrudim byl nominován **Soubor Děvčátka a slečny, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř** s inscenací *Kázání děvčátkům a slečnám*. Do širšího výběru přehlídky Loutkářská Chrudim byl doporučen **Soubor Mikrle, ZUŠ F.A.Šporka, Jaroměř** s inscenací *Kráska ve dřevě spící* (část pro děti i část pro dospělé) a **Divadelní soubor Q10, Studio Divadla Drak, Hradec Králové** s inscenací *O velkém draku*.

Na Dětskou scénu do Svitav byl nominován **Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín** s inscenací *O sedmi dnech*. Do širšího výběru pro program Dětské scény byl doporučen **soubor Zip, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** s inscenací *Pohádky se sluníčkem*.

Alena Exnarová

PARDUBICKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

PARDUBICE, 3.-4. A 7.-8. DUBNA 2014

Přehlídka 72 nejlepších recitátorů Pardubického kraje se konala v malém sálku Domu hudby. Občas tam rušivě pronikl ruch Sukovy třídy a zvuk hudebních nástrojů studentů konzervatoře, která v budově sídlí, „takže se některé přednesy proměnily v melodramy“ – alespoň tak omlouvala zvukovou kulisu přehlídky hlavní organizátorka Hana Cihlová. Omlouvat se opravdu nemusela, jako v minulých ročnících, tak i letos, dokázala se svými kolegyněmi vytvořit pro účastníky příjemnou, soustředěnou a klidnou atmosféru, a tak nikdo nevnímal rušivé vjemy, ani zbytečné soutěžní napětí. Navíc dokázala zajistit pro všechny účastníky drobné dárky v podobě perníku a pro oceněné recitátory luxusní ceny, většinou v podobě krásných knižních publikací. Perfektně zorganizovaný a připravený celkový průběh přehlídky je již v Pardubicích tradicí. Hlavní program rámovaly ranní mluvní rozvečky (s dětmi pracovala Jana Trojanová) a odpolední diskuse s lektory. Příjemně zapůsobily hudební vstupy žáků hudebního oboru pardubických „zušek“ a konzervatoře. Atmosféra recitačních přehlídek je důležitá a jsem přesvědčena, že na pardubické setkání s přednesem zůstaly v dětech jen hezké vzpomínky.

S příjemnými pocity odcházeli z Domu hudby i lektoři. A to zajisté nejen kvůli mimořádné péči organizátorů v podobě vzorně připravených materiálů a bezvadně klapajícímu průběhu, ale i pro celkovou velmi slušnou odbornou úroveň. K lektorské spokojenosti přispívaly i zájem a vstřícnost dospělých účastníků. V každé kategorii se složení poroty poněkud měnilo, vedle zkušených odborníků přednašečských osobností zasedli v lektorském sboru i známí profesionální herci. Pohled na dětský přednes poslední jmenovaných bývá někdy poněkud zkreslený, ale v případě pardubických tomu tak nebylo. Štědrý lektorský sbor, ve kterém střídavě pracovali Ema Zámečnicková, Jana Trojanová, Renata Klečková, Nina Martínková, Josef Pejchal a Petr Kouba, mohli udělit k účastnickému diplomu s perníkem tato ocenění: Čestné uznání, Diplom (bez postupu), Diplom s postupem do národního kola.

První kategorie

Kategorie nejmenších zaujala zajímavou, objevnou a neoposlouchanou dramaturgií. Děti přednášely s nadšenou spontaneitou, kterou u malých očekáváme, ale ne vždy se s ní potkáváme. Vystupující předávaly své texty sdělně, někdy jinak přirozený projev rušily obvyklé manýry tohoto věku – chybné přízvukování (vlnkování), pokládání se do čárek (čárkování) a další nepřirozené nešvary. Někteří jakoby si text se svým pedagogem patřičně neprozkoumali a pak nevyužili a nepředali publiku vše autorem do textu vložené. O dobré úrovni nejmladších svědčí i množství oceněných výkonů, které opravdu nebyly uděleny jen pro roztomilost vystupujících.

Diplom si odvezli: **Lucie Vanišová** (ZŠ Zámecká Litomyšl), **Aneta Mlýnářová** (Masarykova ZŠ Polička), **Valerie Krpčiarová** (ZŠ Zámecká Litomyšl), **Petr Zelinka** (ZUŠ Chrudim) a **Aneta Zachová** (ZŠ Ústecká Česká Třebová).

Čestné uznání získali: **Apolena Litterová** (ZUŠ Lonkova Pardubice), **Tereza Gregarová** (ZŠ Ústecká Česká Třebová), **Matěj Arnošt Zahradník** (ZŠ Krouná), **Vojtěch Mencák** (ZŠ Mistra Choceňského Choceň), **Sára Bohatá** (ZŠ Skuteč).

Druhá kategorie

Na rozdíl od první kategorie pardubické přehlídky, druhá nepůsobila tak příjemně. Výběr textů byl sice někdy zajímavý, ale nijak neobvyklý. Velmi často neodpovídal věku recitátora, i když nutno připustit, že někteří si i s textem „pod věk“ poradili velmi zajímavě. Na celostátní přehlídce do Svitav postupuje **Stanislav Grubhoffer** (ZŠ Na Lukách Polička). S jasnými vypravěčskými schopnostmi, formou „fotbalového reportéra“, přednesl poměrně neznámý text **Jana Wericha – Všude byl, všechno zná, všechno ví**. Jeho podoba vzbuzovala otázky o původu – působil jako odposlechnutý a přepsaný z nahrávky (což se při rozboru potvrdilo), avšak beze stop napodobování známého herce. Plně využil některých nabídek, které text nabízel, cítil, viděl a předal absurdní situaci s osobitým názorem. Udržoval diváky v napětí a očekávání, aniž by se nechal vyvést z míry bouřlivými reakcemi publika. Výhrady: Povrchní měnění hlasů při charakterizaci postav v závěru a zdoluhavější navazování kontaktu s diváky v začátku.

Druhým postupujícím je **Nikola Šmahel** (ZUŠ Chrudim). Tento přirozený vypravěč využil veškerých nabídek textu (**J. Holub: Kolik váží Matylda**), přijal ho za svůj, jakoby to byl jeho příběh. Dokázal navázat výborný kontakt s publikem, vyzařoval zájem o sdělení radosti z vyprávění a předával obrazy svých představ, aniž by se povrchně předváděl. Výhrady: občas příliš rychlé tempo a v 3. třetině čárkování, kouskování vět.

Diplom získala **Hana Kocová** (ZŠ Ústecká Česká Třebová) a **Karolína Syrová** (Dramatická školička Svitavy).

Čestné uznání si odvezly **Lucie Švecová** (ZŠ Pardubice - Ohrazenice), **Anna Petrová** (ZŠ Smetanova Přelouč) a **Eva Dobrovolná** (ZŠ Resslerova Hlinsko).

Třetí kategorie

Velmi slušnou celkovou úroveň zaznamenala kategorie třetí. Zajímavý výběr, krom tradičních textů zazněly i málo známé a neoposlouchané. V prvním kole zapůsobily některé přednesy opravdu vynikajícím dojmem. Děti si svým textům věřily a rozuměly, na svůj přednes se zjevně těšily, uměly vypravovat přirozeně a s uvěřitelnou sdělností. Druhé kolo se však odehrávalo ve znamení zklamání, pro lektory bylo dokonce problémem vybrat druhého recitátora s vyrovnanými výkony pro postup do národního kola.

Na národní přehlídce postupuje **Mariana Matějíčková** (ZUŠ P.Ebena Žamberk) s texty **D. Mrázkové Světlo a stín** a **R. Desnose Zpěvobajky a květomluva**. Lektoři ocenili dobrý výběr odlišných textů, které umožnily recitátorce předvést velkou škálu nejen recitačních, ale i osobnostních schopností: vystižení tématu, osobní zaujetí, zvukomalebnost, kontakt s publikem a sdělování, schopnost

přednesový výkon vystavět a výborně pointovat. Mluvní vysoká úroveň, skvělá práce s přímou řečí, kultivovaný a pravdivý celkový projev. Vše podtrhlo vyzařování osobnosti a celková pohodová atmosféra vystoupení.

Diplom s návrhem na postup získala **Eliška Hezká** (ZŠ Benešovo nám. Pardubice) – s textem **I. Vyskočila: Malý Alenáš**. Recitátorka obdržela postup do národního kola především za text **I. Vyskočila. Ten je založený zejména na jazykové hře se slovy, na „vyskočilovském“ jazyku, který Eliška ne vždy zachytila a předala publiku. Díky svému přirozenému a pravdivému projevu na diváky zapůsobila a byla doporučena k postupu. Text T. Janovice Zasadil jsem telefon již nepřednesla tak kvalitně, ale přes poměrně vysokou úroveň prvního kola 3. kategorie se nenašel druhý recitátor s vyrovnanou kvalitou výkonu.**

Diplom obdrželi: **Natálie Papcunová** (ZUŠ P.Ebena Žamberk), **Michal Busta** (ZUŠ Chrudim) – za přednes textu **J. Holuba: Jak jsme jeli na exkurzi**, **Petr Kavička** (Gymnázium Dašická Pardubice) – za přednes textu **J. Čapka: O klukovi, který se tuze bál doktora**, **Natálie Finterlová** (ZŠ Jevíčko) – za přednes textu **I. Örkenyho: Relativita strachu**.

Čestné uznání **Jakub Cvrček** (ZUŠ Lonkova Pardubice) – za přednes textu **V. Steklače: Bořík a spol.** a **Martin Pittner** (Dramatická školička Svitavy) – za přednes textu **M. D'Orta: Já to, doufám, nějak zvládnou**.

Ema Zámečnicková

Čtvrtá kategorie

Z okresů postupovalo 18 recitátorů, zúčastnilo se 17.

Porota pracovala ve složení: Petr Kouba, Jana Trojanová a Nina Martínková.

11 recitátorů bylo vybráno do 2. kola k přednesu druhého textu.

Díky zkušenosti a srovnání s úrovní podobných soutěží přednesu v jiných regionech mohu s radostí konstatovat, že úroveň výkonů v této kategorii byla vysoká. Nemalou zásluhu na tom má pořadající organizace zastoupená paní Hanou Cihlovou, která dokázala připravit opravdu sváteční den i s malým koncertem žáků hudebního oddělení místní ZUŠ. Za roky, co Hana krajskou soutěž pořádá, dokázala podchytit celou řadu recitátorů a jejich vedoucích a věnovat všem soustředěnou pozornost – každá kategorie má „svůj“ den, což poskytuje dostatek času vystupujícím i porotě se vzájemně poznat a po vyhlášení výsledků uspořádat rozbor jednotlivých výkonů. Komorní prostor malého koncertního sálu Domu hudby, kde soutěž probíhá, je právě tak dostačující pro recitátory jedné kategorie a jejich doprovod. Vzájemná vazba s posluchači, kontakt s diváky a patrně soustavné vedení přednášečů poučenými dospělými přineslo potěšující hodnocení jednotlivým recitátorům:

Diplom a postup na **DS Ivě Táborské** za zdařilou interpretaci úryvku z Poláčkovy Klapzubovy jedenáctky a montáž tří básní z knihy **Jiřího Dědečka Uleželé žele**, v níž využila rekvizity – dvě pokličky – aniž by to narušilo obsah sdělení.

Druhým postupujícím na DS je **Tomáš Sourada**. V prvním kole přednesl prózu **Olgy Hejné Socha**. Text velice dobře „padnoucí“ citlivému přednášeči „na tělo“. Také druhý text **Jak to chodívá v pralese Aloise Mikulky** přednesl s hlubokým pochopením a laskavým vztahem k postavám příběhu.

Oba přednášeči disponují značnými dovednostmi a je znát, že mají poučené a zkušené učitele. Iva Janu Mandlovou a Tomáš Olgu Strnadovou.

V této čtvrté kategorii vystoupila celá řada dalších schopných recitátorů, kteří přednášeli s chutí a porozuměním, s radostnou potřebou vyprávět, pobavit či sdělit cosi o čem by se mělo přemýšlet, nezůstat lhotejnými.

Zaslouženě získala diplom **Jitka Sýkorová** za výběr textů pro obě kola, výborný přednes Kishonovy povídky **Akce Apollo** v 1. kole a přednes básně **Wislawy Szymborské Pes, který se připlétl do dějin** v kole druhém; tam by ještě mohla více využít pauz k hlubšímu, emocionálnějšímu zapůsobení na diváky.

Diplom získala talentovaná **Valerie Cechová** za temperamentní,

a přesto kultivovaný projev plný dynamických změn. Škoda jen, že úryvky z delších próz, které si vybrala pro obě kola, neprošly dramaturgickou úpravou. (**Tolkien – Hobit, Gaarder – Dívka s pomerančí**)

Jako třetí oceněná diplomem bez postupu na DS byla **Viktorie Štochlová** za přednes textu **J. Thurbera Mezi námi děvčaty**, kterému dodala potřebný humor, nadhled a vtip (2.kolo – **J.Škácel Uspávanka s koziškou a peřinou**)

Čestné uznání získaly **Anna Ročňová** a **Denisa Licková**. Přestože si Anička vybrala značně oposluhaný text **Jiřího Suchého Štřela**, dokázala ho přednést svěže a neotřele, využila velmi vyrovnané kontrastu mezi vyprávěním a popisem. Stavba, dynamické změny, pauzy naplněné významem... to vše přineslo nepatetický emocionální zážitek. Škoda, že text vybraný pro druhé kolo nebyl ještě dostatečně zažitý. (**Jerome Klapka Jerome O umění rozhodnout se**). Denise porota doporučila najít více trpělivosti v hledání textu pro sebe. Přestože je talentovaná, jiskrná, s dobrou představivostí a kontaktem s diváky, požadavek neotřelého výběru chyběl. (Text **F. Nepila Než začne ptáček hnízdit** je letitým evergreenem této soutěže. Básni **Fráni Šrámka** by prospělo výraznější členění a volnější tempo.)

Na závěr mohu zopakovat, že většina výkonů byla překvapivě zajímavá. Opět se potvrdilo, že „dobře vybraný text je klíčem k tomu, aby dítě přednášelo s chutí a pochopením, z vnitřní potřeby sdělit něco pěkného. I dobrý, umělecky hodnotný text nemusí být dobře vybraný, neodpovídá-li věku dítěte, pro které je určen, když nepřihlíží k jeho současným recitátorským možnostem“ (Š. Štenbergová).

Nina Martínková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

SVITAVSKÝ DÝCHÁNEK

11.–12. DUBNA 2014

Svitavský dýchánek byl jako vždy pečlivě připraven, organizován a skvěle uváděn členy místní Dramatické školičky. Jedinou chmuru Svitavského dýchánku 2014 osobně vidím v tom, že na mně nečekané (dodatečně) spadla povinnost o něm písemně informovat. Činím tak ne zcela připraven, za což se omlouvám.

V porotě usedli **Monika Jelínková**, **Radek Marušák** a **Josef Brůček**, jejich tajemníkem byl ředitel svitavské Fabriky Petr Mohre. Na programu bylo celkem patnáct představení, z nichž čtrnáct bylo soutěžních. O všech soutěžních představeních hovořila jak porota s vedoucími souborů, tak lektorky ve třech dílnách s mládeží přehlídky se účastníci. Dílny vedly – **Berit Hönigová**, **Anna Votrubová** a **Monika Okurková**.

Dýchánek začal skvěle. **Třída 2. B (ZŠ Zámecká, Litomyšl)** uvedla svěží a rytmické představení **Abeceda**. S živým hudebním doprovodem a jednoduchými výrazovými prostředky (vynalézavě využívané kbelíky z umělé hmoty) se děti na jevišti cítily jistě. To vše spojené s dobrou mluvou a příjemnou nevtíravou vtipností všechny navnadilo jako šálek dobrého čaje. Soubor si nakonec odvezl Cenu za jevištní autenticitu ve hře **Abeceda**.

Také v inscenaci **Uplakaná muchomůrka** souboru **Dramatáček (DDM Na Ježkovce, Heřmanův Městec)** jednoduché a přesné výrazové prostředky pomohly dětem k čistému vyjádření drobných textů. I zde vedoucí vycházela z možností a potřeb souboru. Inscenace získala Cenu za čistou divadelní poetiku.

Z potřeb souboru vycházely i vedoucí **Divadla bez zábran Základní školy speciální, Lanškroun**. Letos si daly za úkol probírat se svými svěřenci verbální komunikaci. Oproti minulému roku byla práce podstatně náročnější. Domnívám se, že ani text **Pan Kdybych hledá kamaráda**, se kterým soubor pracoval, tentokrát příliš nepomohl.

Přicházím k tématu, které mě napadlo, když jsem se o Velikonicích nad textem o Svitavském dýchánku trápil. Téměř všichni mladí účastníci přehlídky byli velice dobře vybaveni. Jsem přesvědčen, že úspěch, či neúspěch souboru u diváků téměř vždy závisel na citlivosti, pokoře a vnímavosti jejich vedoucích. Ten svým zaměřením a svou osobností určuje poetiku celého souboru. Vedoucí v převážné většině určuje dramaturgii, témata, výrazové prostředky, a způsoby jejich uchopení.

Proto si myslím, že přesné neurčení a následné nedodržení žánru **Sněhurky a trpaslíků Dramatického kroužku DDM Beta Pardubic** i **Lakomé Barky Divadelního kroužku DDM Na Ježovce z Heřmanův Městec** přivedlo inscenace k nepřesnému výběru divadelních prostředků k rozmělnění a jisté nevyraznosti výsledných inscenací. Ostatně o jisté nepřesnosti lze hovořit i u příjemné drobničky **(NE) setkání divadelního souboru Čistírna ZUŠ Pardubice – Polabiny**. Právě její časové omezení, ale i použitá stínohra vyžadují podstatně více pozornosti k detailům, než jsme byli tentokrát svědky.

Větší přesnost ostatně scházela i recitační pohádce **O hloupém vlkovi** v podání žáků **ZŠ v Prachovicích**.

Z výše uvedeného důvodu se domnívám, že například zpěvohra (nebo pokus o pohádkovou operu) v **Budulínkovi souboru ZŠ a MŠ Horní Bradlo** vyšla především z přání vedoucí, která tím položila na děti snad až příliš velké břímě.

Pyžamová párty dramatického kroužku DDM Beta Pardubice měla smůlu. Nezaviněný technický problém, kterému se žádná přehlídka nevyhne, hned v počátku znejistil soubor a částečně ovlivnil jeho představení. Zdánlivě hlubokomyslné se mi zdálo mělké, ploché, možná podobně některým „psychologickým“ odpoledním seriálům v TV. Teprve nesoutěžní představení stejného souboru **Divčí válka** mi potvrdilo názor, že veškerá povrchnost jdoucí ze souboru původně vychází z jeho vedoucí.

Největší hrůzy, inscenace **Husopaska aneb Jak to bylo doopravdy** souboru ze **ZUŠ Králíky** ale především **Kachní dvorek** stejné školy mě přivedly k pochybnosti o vhodnosti vedení celkem šikovného mládežnického souboru právě touto učitelkou **ZUŠ(!)**. Povrchnost, jednosměrné zaměření na efekt vedoucí k šarži, ničení hlasu mladých lidí a další nešvary přitom vycházely, alespoň v jednom případě z dobré předlohy. Andersenova povídka **V kachním dvorku** je ale vše, jen ne řvavá, nevkusná show, kterou vedoucí se svým souborem připravila.

Nominace na Dětskou scénu 2014 patří souboru **NAOPAK Dramatické školičky Svitavy** a jeho inscenaci **PFŮ**. Radek Marušák o ní do posudku napsal: „Inscenace **PFŮ** vychází ze známé knihy **A. A. Milne Medvídek Pú**. Dramatizaci několika epizod z literární předlohy obohatil soubor o osobitou autorskou rovínu. Ta vychází ze zcizovacích momentů, z vypravěčského odstupu, který vytváří prostor pro komentáře, osobitou hru s předměty a loutkou a autentickou hru členů souborů. Právě tato rovína, pokud se hercům podaří při představení udržet vzájemnou napojenost, lehkost, sympatický odstup, vytváří pro takto staré členy souboru prostor pro laskavý humor (tak vlastní předloze), pro výpověď o vlastním světě, který se zrcadlí v příbězích

zvířátek ze Stokorcového lesa.

Velkým kladem inscenace je i její scénografie a hra s loutkářskými principy.“

Doporučení do širšího výběru na Dětskou scénu 2014 získala inscenace **Haló Jácičku 2** souboru **MÁLO (Dramatická školička, Svitavy)**. Vedoucí souboru Jana Mandlová k úspěšné inscenaci z loňského roku přidala několik nových příběhů (krtonožka, sbírání borůvek apod.), loutky jsou od Evy Pecháčkové, j.h. Domnívám se, že divadelní vyjádření vztahu Jácička a veverka inscenaci značně posunulo. A bylo dobře, že si soubor nekladl za úkol vysvětlit veškerá tajemství života, Země, Vesmíru. Inscenace je jednoduchá a přesná. Dochází k jednání přes loutku. Děti se skvěle orientují na jevišti. Všimli jsme si i jisté milé, usměvavé dívčí líbeznosti, která představení provázela. Hovořili jsme i o možnosti vsunout do představení trochu klukovské razance. Nojo, ale – text: milá Daisy Mrázková, vedoucí a režie: milá Jana Mandlová a hrající: milé dívky souboru.

Minulý rok jsem o představení napsal přibližně toto: „*Jeden úsek života dvou kamarádů vytvářejí do sebe prolnuté čtyři minipříběhy (Jáciček a vosy, Veverka, Slon, Slon a krápníky). Loutky Jácička, Veverky a vos jsou hadrové. Slona hraje dívka pomocí netradičně navlečeného světlu. Děvčata loutky vodí nápaditě, hravě a s jistotou. V krátké inscenaci je využito mnoho příjemných loutkářských „figlů“, které jsou s povděkem přijímány jak dětským, tak dospělým divákem (běh Jácička, jeho schovávání s vykukujícíma ušima, útočící vosy apod.). Velice dobrá, jednoduchá, variabilní scéna své největší překvapení ukáže až v závěrečné části – kořeny slona v krápníkové jeskyni. Předností inscenace je její hravost a skvělá animace loutek.“ Dnes se domnívám, že divadelní vyjádření vztahu Jácička a veverka inscenaci značně posunulo. A bylo dobře, že si soubor nekladl za úkol vysvětlit veškerá tajemství života, Země, Vesmíru.*

Druhé doporučení do širšího výběru na Dětskou scénu 2014 si dovezl soubor **Minidoveda ZUŠ Dolní Újezd za inscenaci Jamie a upíři**. Monika Jelínková o ní do posudku napsala: „Představení vzniklo dle povídky Briana Jacquese (z knihy „*Sedm strašidelných příběhů*“ v překladu Pavla Dufka), kterou zdramatizovala Irina Ulrychová.

Děti řešící své „nemožné“ matky přichází na hřbitov, kde je údajně pohřben upír. Jednoho chlapce ze svého středu vyprovokují, aby přečkal noc na hřbitově. Ten ke svému úžasu zjistí, že i upíři mají úplně ale úplně nemožný mámy. Pod režijním vedením je podepsán soubor a M. Světlíková, soubor je na prvním místě, neb řadu nápadů a situací přinášel soubor sám. Situace jsou akční, dramatické, dětem přirozené. Mezi dětmi je velký věkový rozdíl (nejmladší herečce je 6 let, ostatním 13 let), na jevišti spolu děti velmi dobře spolupracují, slyší na sebe, jsou přirozené. Scéna je vyrobena z polystyrénu, ten je pomalovaný. Je tu polystyrénový hrob, průchod na hřbitov, celý hřbitov, na kterém se děj odehrává, je polystyrénový. Vše dobře funguje až na průchod na hřbitov, který je nízký, a když o něj děti zavadí, hroučí se, což vyznívá nechťeně zábavně. Dětem se daří držet hororové hřbitovní napětí i komické situace s matkami (Jamieho matka je hlas ze zákulisí).

Upíři jsou ztvárnění pomocí masek, to funguje dobře. Soubor bohužel nepracuje se světlem (tam, kde zkouší, světla nemají), některým situacím by to prospělo. Energické, akční představení sympatického souboru.“

Josef Brůček, do finální podoby upravila I. Vachková

KRAJ VYSOČINA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

TŘEBÍČ, 10. DUBNA 2014

Ve velkém sále Národního domu zahajuje Jaroslav Dejl přehlídku (zcela záměrně se pro tuto zprávu vyhnu slovu s...ž). Na úrovni první kategorie jde o nejvyšší možné kolo, šest nejinspirativnějších zástupců

z druhé až čtvrté kategorie se setká ve Svitavách.

Po krátkém představení poradců (lépe než porotců), úvodních slovech paní ředitelky organizujícího DDM Třebíč a Národního domu se první a druhá kategorie přemísťuje na pódium velkého sálu, kde je připravený útulný prostor s dobrou akustikou. Třetí a čtvrtá kategorie odchází do Městské knihovny Třebíč.

Na podiu je důležité nastolit přátelskou atmosféru: pohybem v malém prostoru se s dvaceti recitátory proplétáme jako mravenci v mraveništi a poté se naše prsty, paže proměňují ve sluneční paprsky, kterými se navzájem polechtáme, prozřáme paprsky prostor, diváky. Hra s naší představivostí pokračuje: každý z nás stojí na malém ostrůvku, mezi námi se proplétají pramínky vody, ve vodě si smočíme ruce a vzájemně se imaginárními kapkami vody pocákáme – to už jsou všichni bděli, s napětím očekávají, co bude dál (zapojil se i přihlížející neposedný předškoláček). Tůkáme si na hruďník konečky prstů a s prodlouženým vokálem zní prostorem sborové „já“.

1. a 2. kategorie

Zahajují recitátoři **druhé kategorie** s texty dramaturgicky spíše neobjevnými. Jeden text bohužel nemáme kompletní, dostáváme jen jeho konec, jiný je upravený, jak zjišťuji ve srovnání s předlohou po přehlídce, v prepisu dalšího textu je chyba. Umělecká hodnota některých textů je diskutabilní, v rozsáhlých textech se jako posluchači obtížně orientujeme. Sólisté mají často rezervy v přirozenosti projevu, artikulaci.

Úryvku z již zkrácené kapitoly Rudolfa Čechury Maxipes Fik ve škole nepomáhá jeho známost a intonační podobnost sólistky s večerníkovým hlasem Josefa Dvořáka. Interpretka Soli nad zlato Jana Aldy (úryvek) se nevyhne kolovrátkovému projevu a po dovyprávění je na výrazu obličej patrná úleva. Text **René Goscinyho** (předpokládám v překladu Tamary Sýkorové) **Na pláži je to senzační** lehce převyšoval interpretační možnosti **Aloise Stavárka** – i přesto ale postupuje do Svitav (Goscinyho úryvky mohou plně ocenit i podstatně starší a zkušenější recitátoři s již patřičným nadhledem; jde o známého a oblíbeného autora, objevil se i ve vyšší kategorii). Pohádka o králi a vose Vítězslava Nezvala nám v tištěné formě dokonce nabízí překlep zdrh místo zhrd, čímž je pointa textu nelogicky změněna. **Popelka Miloše Kratochvíla** je interpretována s chutí a pěkným kontaktem s diváky, rezervy jsou v plynulosti verše, **Jana Vyhnálka** oceňujeme čestným uznáním za přirozený projev a kontakt s diváky. **Anna Radilová** si zvolila úryvek z textu **Martiny Drijverové Síska Kyselá** – jde o čítankovou (?) úpravu nazvanou Brýle – postupuje do Svitav. Dalším rozsáhlým textem je úryvek z Harry Pottera J. K. Rowlingové: Chlapec, který zůstal naživu. Interpretka se od textu příliš neodchylovala, snažila se nás uvést do úvodu vyprávění, leč mezi všemi Dursleyovými a Potterovými i dalšími postavami se posluchači spíše ztráceli v rozvinutých souvětích. Čestným uznáním za odvahu interpretovat náročný text jsme ocenili **Dagmar Dobrovolnou** s upravenou (proškrtanou a zkrácenou) úvodní kapitolou **Malého Alenáše Ivana Vyskočila** (nepřilíš šťastné úpravy, v textu chyběl vyškrtaný text). Čestným uznáním za přirozený výkon je oceněna **Jolana Halačková** s úryvkem nazvaným **Fax z Lásky je na palici Hortenzie Ulrichové**. Interpretka **Jitka Hloušková** předčila svými schopnostmi a dovednostmi možnosti textu **Jiřího Kahouna Sluníčko**

a dva kamarádi, čestné uznání má za kontakt s publikem a technické zvládnutí přednesu.

V **první kategorii** nám s chutí Ema Velebová vyprávěla Čertův kvítek Jiřího Žáčka, Matěj Komenda s velkým osobním zaujetím recitoval Hraběte Drákulu a Novákovou z 3. C Pavla Šruta. Adam Kejda vyprávěl svými slovy volně na monolog kašpárka z loutkové hry neznámého autora – název díla je Kaprál z města lhářů (kaprál je jinou postavou hry). Nathalie Svorada si pro přednes vybrala Zamilovanou Jiřího Žáčka. Za osobní zaujetí při interpretaci nonsensového textu jsme ocenili **Barboru Hrudovou** s básní Škyt Pavla Šruta. Za pokus o interpretaci náročného textu si čestné uznání odnesl **Vojtěch Kostka** s textem **Pavučina Jaroslava Seiferta**. Mirka Tesařová nám odvážně odvyprávěla Vepříka Bořika Jiřího Žáčka. Štěpán Zvolánek přednesl Jak se hledá princezna Michala Černíka. **Jakub Lázníčka** získal čestné uznání za nadhled při přednesu textu **Miloše Kratochvíla Zlatá rybka**. David Dostál nás osvěžil básní Sprcha Hanky Jelínkové.

Dětskou scénu jsme uzavřeli povídáním o kritériích hodnocení, vysvětlením, co jsme sledovali a zajímalo nás. Naťukli jsme nonsens, s použitím úvodních veršů z Tlachapouda

L. Carrola v překladu Aloyse a Hany Skoumalových jsem demonstrovala rozsekání a plynulý verš a děti reagovaly, která ukázka se jim líbila víc – pro tento věk to asi nebyla zrovna nejšťastnější volba – nicméně nonsensové texty se na přehlídce objevily, zkušenějším interpretům mohou být blízké (nešlo o text vybraný paní učitelkou). Děti hádaly písmeno, které se nevyslovuje (j ve tvarech slovesa být). Pozastavili jsme se i u uklánění před recitací a pátrali jsme, k čemu je, odkud přišlo. Myslela jsem, že se jim recitátorky inspirovaly u muzikantů, paní z publika nám vyprávěla, že instrukci „ukloň se před recitací“ slyšela od porotců nižšího kola. Odkázala jsem na webové stránky www.drama.cz, kde mohou zájemci sledovat vzdělávací semináře a přehlídky. Některé paní učitelky se samy přišly zeptat na konkrétní texty, použití gest při přednesu. S postupující sólistkou a recitátorem a jejich paní učitelkami jsme si povídali v úzkém kroužku o možnostech, jak si dál s texty hrát, třeba výtvarnými technikami.

V průběhu přehlídky se recitátoři dozvěděli, co je dobré říkat na začátku přednesu (název autora, překladatele, název díla – vím, že mohou existovat kolegyně a kolegové, kteří nesouhlasí).

Velké poděkování patří organizátorům přehlídky, všem účinkujícím a neméně jejich rodičům a pedagogům. Postupujícím přeji novou zkušenost ve Svitavách a všem radost z přednesu.

Změna prostoru oproti loňsku prospěla, připadalo mi, že je nám na podiu společně uvolněně a příjemně.

Jako inspiraci do budoucna nabízím:

recitátoři by mohli být řazeni podle témat svých textů (ne dle míst, odkud postoupili),

doplnit překladatele za autora textu.

„obálková metoda“ (inspirace vyprávěním Gábiny Sittové): v sále, kde se nerecituje, by mohly být pověšeny texty s obálkami, kam by posluchači psali své dojmy, vzkazy, malovali obrázky sólistům (více práce pro organizátory, pedagogy, víc radosti a zábavy pro všechny v čase, kdy si lektori povídají),

seznamovací hra na úvod.

V lektorském sboru pro první a druhou kategorii byli Jaroslav Dejl, Staňa Štěpánková, Kateřina Petrlíková.

Kateřina Petrlíková

3. a 4. Kategorie

Recitátoři 3. a 4. kategorie měli letos poprvé v Třebíči k dispozici prostor hudebního sálu Městské knihovny, který je pro přednes daleko příjemnější a vhodnější než nehostinný, velký sál kulturního domu, kde se přednesová přehlídka odehrávala do loňského roku. Změna prostoru a vstřícnost organizátorů se příznivě projevila na atmosféře jak při vystoupeních, tak při rozpravě s recitátory, která probíhala po vzoru celostátní přehlídky, tedy po skupinkách či přesněji hnízdech: recitátoři, kteří měli zájem si o svém přednesu popovídat, mohli zajít za kterýmkoliv členem lektorského sboru (Jana Procházková, Jiří Pokorný, Jaroslav Provazník) podle své volby a probrat v klidu i nejmenší detaily svého vystoupení.

Úroveň **3. kategorie** (vystoupilo v ní 10 recitátorů) byla letos celkově slabší, takže lektorský sbor se nakonec rozhodl vyslat na celostátní přehlídku jen jednoho recitátora. **Vilém Pech** byl doporučen s textem **Petra Nikla Pohádka o X**, protože vystihl jeho humor a příběh založený na hře s jazykem dokázal s pobavením zprostředkovat i posluchačům. Při rozhovoru byl ale recitátor upozorněn na to, aby se zbavil zbytečně vnějšíkové charakteristiky sovy (deformace hlasu) a pokusil se omezit intonační schémata v některých větách. S druhým textem (**V + W: V domě straší duch**) měl však Vilém trochu problém. Ve srovnání s recitací prvního textu byl přednes tohoto textu rozpačitý a místy zbytečně přehraný. Lektorský sbor sice ocenil, že se přednašeč pokusil hledat netradiční cestu k písňovému textu, ale konstatoval, že zatím přesvědčivé řešení nenabídl.

Z hlediska dramaturgie byla 3. kategorie spíše tradiční – objevily se evergreeny Karel Poláček (Bylo nás pět) a Mikuláš Reného Goscinyho, obvyklý Emanuel Frynta (Beran) nebo Jiří Havel (Jak vrána chtěla zpívat v opeře), ale také už dosti vyčpělý Tomáš Janovic (Pohádka o slavíkovi).

Na **4. kategorii** (i v této kategorii vystoupilo v Třebíči 10 recitátorů) se většinou projevovalo, že už jde o přednašeče vyspělejší, zkušenější, i když ani v tomto případě nebyla úroveň nadprůměrná.

Do Svitav lektorský sbor vyslal dva přednašeče: **Tomáš Ryška** zaujal soustředěným, zaujatým přednesem obou textů – jak **Suchého** veršů **První láska**, tak textem **Daniely Fischerové Skladatelův sen** (ze sbírky Milion melounů). Na jeho vystoupení bylo vidět, že vnímá jemný humor obou textů a daří se mu zprostředkovat ho s nadhledem. Navíc Tomáš také dokázal vcelku dobře pracovat s veršem, aniž se úchyloval ke zbytečnému sekání textu. I když druhý text nebyl na krajské přehlídce ještě zcela dopracován, bylo zřejmé, že si s ním recitátor ví rady.

Kateřina Dvořáčková si jako první text vybrala úryvek z kontroverzní knihy sedmnáctileté **Johany Rubínové Můj vyslečený deník** (podle některých zdrojů může být autorem Jan Hlaváč) a jako druhý Žáčkovu „obehranou“ **Písničku o škaradých holkách**. První text vypráví Kateřina s přesným viděním situace, daří se jí vytvořit a udržet atmosféru. I když si vybrala prózu, která je náročná zejména svou tematikou – její recitace by mohla snadno sklouzávat až k sentimentalitě nebo hysterii –, nestalo se to. Naopak si recitátorka dokázala udržet nad textem nadhled, úryvek má logicky rozčleněný, umí pracovat s pauzou a dialogy, dokonce i u Žáčkovy známého textu se jí daří nadhled udržet a báseň neefektivně a přirozeně přednášet. Lektorský sbor také ocenil, že si recitátorka zvolila dva svým charakterem rozdílné texty,

I v Třebíči se ukázalo, jak problematické jsou prózy Michala Viewegha (zde úryvky z knihy *Výchova dívek v Čechách*), které recitátorům nabízejí spíše povrchní vtípkování a ironizování, ale kvalitní text k interpretaci už méně. Dva z recitátorů 4. kategorie – **Kateřina Smetanová** a **Jiří Lukáč** – sáhli po textech **Jacquese Préverta (U květinářky a Jak udělat podobiznu ptáka)**. Bylo zřejmé, že si oba recitátoři tohoto autora zvolili vědomě, z opravdového zájmu (to byl jeden z důvodů, proč lektorský sbor udělil oběma čestné uznání), ale ani jednomu se nepodařilo přijít na způsob jak interpretovat tyto civilní, věcné, a přitom neobyčejně bohaté texty bez zbytečného patosu nebo nepatřičného lyrizování. V Třebíči jsme se dočkali i pozoruhodného „retra“ z hlubin normalizace – přednesu plytké básně **Josefa Rybáka Staří lvi**, kterou si vybrala (?) a s níž marně zápasila **Michaela Nováková**. Ve 4. kategorii zazněly i dva velmi náročné texty, s kterými se v této věkové skupině nesetkáváme – **Reynkova Samota** a báseň **Tak půvabná** od **Paula Verlaina**. **Pavel Hadraba** s oběma texty, které ho oslovily jako čtenáře, statečně bojoval, ale jako recitátor neměl zatím šanci se k nim propracovat. Jeho „soubor“ byl však sympatický a prozrazoval nepředstíraný, opravdový vztah k literatuře, což je konec konců jeden z nejdůležitějších cílů dětského přednesu.

Závěrem dvě obecnější poznámky k oběma kategoriím:

Jako výrazný problém u obou kategorií se i v Třebíči ukázaly úryvky z větších celků. Werichova Lakomá Barka (4. kategorie) nebo Karolina Ivy Procházkové (3. kategorie) jsou samozřejmě kvalitní texty. Jenže jak s nimi naložit? Vybrat si mechanicky prvních pár odstavců z knihy není řešení. Protože i úryvek – má-li být přednášen – by měl mít tvar, měl by tvořit celek, který má svůj začátek, prostředek a konec.

Pozoruhodné je, jak se v posledních dobách (netýká se to zdaleka jen třebíčské 3. a 4. kategorie) objevují dva výrazné nešvary. Předně je to nepřirozené frázování: „čtení čárek“ (mechanické respektování interpunkce v mluveném projevu), ale i zcela nesmyslné sekání textu uprostřed věty, které sdělení totálně znepřehledňuje. A z hlubin pravěku se čím dál tím víc vrací nepřirozená, hyperkorektní výslovnost souhlásky j - u pomocného slovesa být („řekl Jsem“, „řekli Jsme“...).

Vše nasvědčuje tomu, že vliv médií a některých politiků (především prezidenta Miloše Zemana) na kulturu mluvy je devastující.

Jaroslav Provazník

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TŘEBÍČ, 11.–12. DUBNA 2014

Soubory z kraje Vysočina se i v letošním roce sjely v Třebíči. Přehlídka byla dobře připravená a zorganizovaná a odehrála se v pohodové atmosféře, kterou už tradičně udržoval svým osobitým, vkusně neformálním způsobem Jaroslav Dejl.

První část přehlídky, která se konala ve čtvrtek 10. dubna odpoledne, byla čistě třebíčská – vystoupily na ní soubory ze dvou třebíčských základních škol a jeden z blízkého okolí, z Čáslavic.

Dětský divadelní soubor Sluníčko ze ZŠ Benešova je tradičním účastníkem třebíčských krajských přehlídek. Jeho vedoucí Zdeňka Marečková nevybočila ze svého stylu, když několik prvních „starých pověstí českých“, které sama zdramatizovala do veršové podoby a nazvala **Z pověstí**, pojala jako inscenaci na pomezí divadla a přednesu. Její verše jsou tu zručnější, tu spíše na úrovni rýmovánek, což děti někdy vede ke zbytečnému deklamování. Kdyby vedoucí vsadila víc na situace a méně na ilustrování textu, získaly by děti větší jistotu a inscenace výraznější temporytmus. Celkově jde však o příjemný tvar, který málo zkušeným malým dětem umožňuje získávat elementární dramatické dovednosti (orientace v prostoru, komunikace slovem i pohybem, spolupráce ve skupině). Ostatně proto lektorský sbor ocenil soubor čestným uznáním.

Jaromíra Kratochvílová, vedoucí druhého třebíčského souboru – **Áčka, ZŠ Týnská** –, patří také ke stálícím této přehlídky (několikrát byla od začátku 90. let její **Áčka** navržena také na celostátní přehlídce). Letos pro svůj soubor vybrala několik epizod ze Čtvrtkové knihy **Kočíčiny kocourka Damiána**. V inscenaci se tu a tam objevily pěkné divadelní nápady (konfrontace světa koček a miniaturního světa blech), ale celkově scházel představení humor, místo situací tu děti musely zápatit se zbytečně velkými „špalky“ textu a epizody se přelávaly jedna do druhé, aniž byl tvar výrazně rytmizován.

Příjemným překvapením přehlídky bylo představení **Divadelního klubu ZŠ a MŠ Čáslavice Kůzlatka, zavírejte vrátka**. Známou pohádku pojala čáslavický soubor malých dětí, s nímž pracuje František Pejchal, jako hru s příběhem a jeho jednotlivými situacemi a postavami. Kůzlatka mají nejen Maminku, ale i Taťku Kozla zahradníka. To on jim přináší mrkvičku a další pochutiny, zatímco Maminka Koza navštěvuje s ostatními kozami (a také např. s prasátkem) salón. Tam také posléze chodí smečka vlků (vlka si chtělo zahrát víc kluků) pro své nezbytné kosmetické úpravy (drápů, jazyka atd.). Celou pohádku a jednotlivé situace vtipně komentuje vypravěčka a podporuje tak základní princip – hru na pohádku, respektive s pohádkou. Aktualizace to nejsou samoúčelné, naopak umožňují dětem zahrát příběh s nadhledem a s nakažlivým humorem. Jednoduchá scénografie – velké bílé plachty a židle – je funkční a umožňuje bleskové proměny scény. Temporytmus podporuje i živá hra vedoucího souboru na akordeon. Děti jsou od počátku do konce zaujaté hrou na pohádku, jsou přirozené, cítí se na jevišti bezpečně, baví se jednotlivými situacemi, dokážou se skoro v každé situaci kontaktovat, výborně spolupracují a na jevišti si pomáhají. Inscenace je ukázkou citlivé a divadelně nápadité práce s malými dětmi. Nejde, pravda, o originální, dosud nevídaný divadelní tvar, ale rozhodně jde o inscenaci pozoruhodnou (zejména s ohledem na věk dětí a jejich možnosti), a proto ji lektorský sbor navrhl do širšího výběru na celostátní přehlídku 2014 ve Svitavách.

Páteční program třebíčské přehlídky (11. 4.) nabídl celkem osm představení. S jedinou výjimkou to byla vlastně přehlídka základních

uměleckých škol. Podle programu jsme tedy mohli očekávat vystoupení, u nichž lze předpokládat poučené vedení, protože pedagogové základních uměleckých škol jsou či by měli být profesionály v oboru dramatické výchovy. Paradoxně však nejzdařilejším představením tohoto bloku bylo vystoupení dětí z kroužku, který vedou Alena Hromádková a Jana Krásenská při základní škole. Soubor **Hadřík ZŠ Havlíčkova v Jihlavě** předvedl drobnou inscenaci podle Zahrady Jiřího Trnky pod názvem **Jak šli kluci a holky do školy**. Vedoucí vybraly pro svůj soubor, v němž pracují převážně málo zkušené menší děti, úvodní kapitoly z této známé knihy: děti (nejen pět kluků), které jdou do školy, se pokoušejí otevřít zavřenou branku, v zahradě se setkají s Kocourem, a když zjistí, že už je osm hodin, potkají létající slony, kteří na poslední chvíli, těsně před zvoněním, vsadí děti oknem třídy rovnou do lavic. Je to sice jen nahlédnutí do Trnkovy knížky, nicméně tvoří celek, který může existovat samostatně, a navíc může dobře posloužit také jako pozvánka k četbě knihy. Soubor vychází z poetiky Jiřího Trnky a citlivě pracuje i s jeho jazykem. Proto vedoucí zvolily princip ilustrovaného vyprávění (text je upraven tak, aby děti mohly prostřednictvím Trnkova vyprávění vést dialog a neupadaly do mechanického odříkávání), které se v některých momentech přirozeně rozehraje do jednoduchých situací: hledání po kapsách před brankou, střet s Kocourem, setkání se slony. Jihlavské děti působí na jevišti přirozeně, vnímají se, jednájí slovem a je zřejmé, že je tato jednoduchá, pokorná hra s Trnkovým textem baví. Inscenaci navrhl lektorský sbor do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2014.

Martin Kolář, učitel **LDO ZUŠ v Jihlavě**, přivezl do Třebíče dvě inscenace, které jsou zajímavé především svou dramaturgií, ale obě působí ještě poněkud rozpracované či „nedopracované“, i když obě prozrazují, že se soubory M. Koláře vydaly dobrou cestou. Soubor **Chlup chlupatý** si vybral povídky Magnetovec a Edisonův vynález z knihy **Bedřicha Golombka a Edvarda Valenty Ledové povídky Eskymo Welzla** a volně na základě jejich motivů připravil inscenaci **Welz se vrací!** Je postavena na dialogu mezi Eskymo Welzlem, který vypráví o svých úžasných zážitcích, a skupinou, která ho nejdříve nedůvěřivě, ale postupně s čím dál tím větším zaujetím poslouchá, přistupuje na jeho bláznivé historky a svými akcemi je na jevišti spoluvytváří. Divadelní invence se však časem vyčerpává a druhá půlka inscenace už bohužel sklouzává k využívání nejjednodušších, prvních nápadů.

Druhý soubor z **jihlavské ZUŠ - Blilo nás pět** - se pokusil ve své autorské inscenaci **Brácha** prozkoumat tematiku soužití s mentálně retardovaným sourozencem. Inscenace vznikala postupným improvizováním různých situací, do nichž se dospívající dívka, která se má starat o handicapovaného bratra, dostává. Příběh, který tak dal soubor dohromady, má ukazovat, jak se život hlavní hrdinky s mentálně retardovaným bratrem promítá do jejich vztahů s kamarádkami a do vztahu s klukem, po kterém právě pokukuje. Téma je to do zajisté zajímavé, záměr rozhodně účtyhodný, ale zatím se ho souboru nepodařilo dostatečně divadelně povýšit. Představení v Třebíči bylo sérii více méně realistických „scének“, kterým chybí stylizace, jež by dětem mimo jiné umožnila nadhled nad tímto tématem.

Navzdory problémům, kterými obě jihlavské inscenace zatím trpí, ocenil lektorský sbor, že oba soubory obohatily program přehlídky zejména zajímavou dramaturgií a udělil jim čestné uznání.

Lenka Čurdová učí v **ZUŠ v Pelhřimově** teprve krátce, ale obě inscenace, které přivezla do Třebíče, svědčí o tom, že se vydala dobrou cestou. Pro **Dramatáky divočáky**, soubor malých dětí, které se v LDO teprve rozkoukávají, vybrala z knihy anglických pohádek **Kočíčí král** jednoduchý příběh o kočce a myši v převyprávění Pavla Šruta. **Hříčka o kočce a myši**, kterou na základě této kumulativní pohádky o tom, jak kočka myšce ukousne ocasek, a tak myška musí absolvovat strastiplnou pouť od jedné postavy k druhé, aby ho dostala zpátky (na principu známé české pohádky o kohoutkovi a slepičce), je přesně ten úkol, který začínající žáci LDO mohou zvládnout a přitom se učít elementárním dovednostem, především soustředit se, orientovat se v prostoru, komunikovat slovem a pohybem... Lektorský sbor tomuto sympatickému počínu udělil čestné uznání.

Epický kořata, starší ze souborů Lenky Čurdové, zahrál čtyři kocourkovské příběhy z téže knihy Pavla Šruta pod názvem **Občané gothamští**. Je to inscenace zatím spíše ve stadiu zrodu, v níž jsou sice některé zdařilé momenty (živé dialogy v příběhu o chovu zavináčů,

pečení a dalších rybích pochoutek nebo hra s variacemi v epizodě se zajícem), ale většinou jsme viděli spíše lehce nahozené etudky, které by bylo potřeba ještě tvarovat a divadelně zpracovat.

Obě inscenace **Kateřiny Šteidlové**, která učí na **LDO ZUŠ v Novém Městě na Moravě**, se vyznačují ne zcela běžnou dramaturgickou volbou. V prvním případě je to hororová pohádková próza Guye Basse Stitch Head (v češtině vyšla nedávno pod názvem Záplatačák), kterou soubor **Divadláci ze Sugarlandu** zdramatizoval pod názvem **Záplatačka a kamarádi**. V druhém případě – v případě souboru **Úžasně obludní rebelové, s.r.o.** – sáhla K. Šteidlová po výborné knize švédského autora Runera Jonssona Viking Vike a svou dramaturgii pojmenovala **Viking Vike a podivná návštěva**. Obě představení však v Třebíči vyzněla rozpačitě, jako by se soubor a vedoucí spokojily zatím jen s prvními nápady. Záplatačka a kamarádi začíná slibně: hra s fantastickými obludami využívá rytmizovaných pohybů, děti se přitom cítí zjevně dobře, protože mají konkrétní představu o situaci a figurách. Brzo se však akce začíná rozměšovat, těžší se přesuává z jednání na pouhé mluvení a příběh se stává nepřehledným. A Viking Vike a podivná návštěva je inscenace, která působí ještě rozpačtěji a divadelně neobratněji. Hlavní téma Jonssonových příběhů (konfrontace Vikeovy chytrosti s „tradiční“, „osvědčenou“ vůlí Vikingů řešit všecko silou) se vytratilo, akce postrádá napětí, děti na jevišti málokdy jednají, nejednou se tu objevuje až posunčina, některé situace jsou spíše na úrovni čerstvě vymyšlených a ještě nevytvarovaných a divadelně nezpracovaných scének.

Na závěr trebičské přehlídky vystoupil soubor **Pod maskou ZUŠ Františka Drdly ze Žďáru nad Sázavou**, který vede **Jana Mířková**. **Lichožrouti** Pavla Šruta, které soubor přivezl, byli v programu uvedeni jako „scénické čtení“. Představení však prozrazovalo, že J. Mířková má poněkud nejasnou představu o tom, co to scénické čtení je. Na jevišti jsme viděli tři děti, které mnohdy neuměly ani přečíst text (nejen kultura, ale i technika mluvy byla velmi slabá), nemluvě o nějakém výrazu či jednání slovem. Čtení z knihy se omezovalo na prvoplánové ilustrování nahodilými „legráčkami“ (někde to byly až nevkusné šaržičky), z nichž nebylo možné vytušit, co si děti o textu myslí, jaký k němu mají vztah, co je na něm zaujalo, proč nám ho vlastně čtou.

Lektorský sbor trebičské přehlídky pracoval ve složení: **Jana Procházková, Jiří Pokorný, Jaroslav Dejl a Jaroslav Provazník**.

Jaroslav Provazník

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

BRNO, 23.–24. DUBNA 2014

Ve dnech 24. a 25. dubna 2014 se ve Studiu dramatické výchovy Labyrint (pracoviště Lužánek – střediska volného času) v Brně – Bohunicích, již tradičně konalo krajské kolo přednesové části přehlídky Dětská scéna 2014. Jak je již zvykem, tak se společně s pracovníky výše zmíněného studia, podíleli na přípravě a realizaci přehlídky studenti Janáčkovy akademie múzických umění.

Mladí recitátoři se v oba dny dostavili v hojném počtu, vyzbrojeni nejen svými texty, ale v první řadě obdivuhodným odhodláním. Posláním přehlídky je prostřednictvím přednášených textů, čemuž předchází i samotná příprava veřejného vystoupení a práce na interpretaci básní či prózy, podporovat v dětech lásku k literatuře a k mateřskému jazyku, v neposlední řadě také rozvíjet mluvní a komunikační dovednosti přednášečů.

Oba dny přednesové části přehlídky se nesly v duchu knižních titulů norského spisovatele Josteina Gaardera, pro mladší kategorie se jednalo o knihu *Haló! Je tu někdo?*, pro starší byl připraven titul *Dívka s pomeranči*. Mimo hlavní program se pro účastníky konal i program doprovodný, který s sebou přinesl hlasové rozcvičky, hry i následné diskuse, díky čemuž vznikla příjemná, hravá i tvůrčí atmosféra.

Pro mladší kategorie v lektorském sboru usedla **Marcela Blahůšková, Monika Jelínková a Jiří Zajíček**. Lektory starší kategorie byli **Petra Rychecová, Marcela Blahůšková, Stanislav Zajíček a David Kroča**.

Lektorský sbor jako obvykle neměl snadné rozhodování. Přece jen je krajské kolo tvořeno již užším výběrem účastníků kol oblastních. Dalším postupem je celostátní kolo, které uvede ty nejzajímavějších a nejinspirativnějších vystoupení dětských recitátorů z celé ČR.

Nakonec byla udělena tři doporučení na postup do celostátního kola. Ze **3. kategorie** lektorský sbor nejvíce zaujal svou přirozeností a zároven svým živým a výrazným projevem žák ZŠ Veselí nad Moravou **Patrik Břečka**. Sbor také u Patrika ocenil samotný výběr i zpracování textu (**Neuvěřitelné září – Petra Braunová**). Ze **4. kategorie** vzešly dvě doporučení a to ve prospěch **Saši Floriánové** z Tišnovského gymnázia (s textem **Jana Skácela Uspávanka se starými domy**) a **Zuzany Lorenzové** ze ZŠ Šarátice (s textem **Miroslava Holuba Pes v lomu**). U Saši lektori kladně hodnotili její skvělou práci na náročném textu. Zuzanu ocenili za zdařilou dramaturgii a výbornou interpretaci nelehké formy básně.

Přejeme všem recitátorům mnoho zdarů a plno krásných chvil nejen při literárních dobrodružstvích a příští rok zase na viděnou!

Jana Nechvátalová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BRNO, 25.–27. DUBNA 2014

Přehlídka se konala v pátek 25. 4. 2014 a to v prostorách Labyrintu v Bohunicích, Brně. Na přehlídce bylo k vidění mnohé, málo však poučeného divadelního vedení, o divadle nemluvě.

Přehlídku zahájila **Brnkadla (Pulci)** s představením **Dávejte pozor!**, které vycházelo z dětských snů a přání. Dramaturgicky problematické představení, málo hrající s prostorem a fantazií zúčastněných hráčů.

K vidění bylo na přehlídce několik „sousedských“ divadel (**DK Babylon - Divné jméno, ZŠ Rousínov - O rybáři a jeho ženě, PŠT Rosice - Hrátky s čertem, Dlaně - Lakomá Barka**), dvě loutková (**Loutkino - Houpací pohádka a Vánoční pohádka**) a místní **DDS Pírko** s představením **Malý princ**.

Sousedská divadla spojovala jakási naivní čistota, a to jak ve vedení dětí, tak v pojetí divadelním (scénografie, režie, dramaturgie). Představení vznikala bez prostředků, pro pobavení kamarádů, sousedů. Určitě však neuspějí v porovnání s dětskými divadly „poučenými“.

Dvě loutková představení pracovala s maňasy i čínoherními vsuvkami. Čínoherní výstupy byly velmi přirozené, živé a hravé, to se nedá říci o loutkových pasážích. Loutky nebyly využity, nejednaly a pouze klapaly pusou, neviděly, neměly své opodstatnění, dramaturgicky i scénograficky nepovedené kusy.

Celá přehlídka pro mě byla velkým zklamáním. V lektorském sboru se sešli **Silva Macková, Monika Jelínková a Karel Vostárek**.

Jo, více divadla!

Monika Jelínková

OLOMOUCKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

OLMOUC, 3.–4. DUBNA 2014

Dva dubnové jarní dny. Třetího a čtvrtého. Dům dětí a mládeže Olomouc. Dětské hlasy, rozmlouvání i soustředění. Korzující dospělí s kávou v ruce k probuzení. Nervozita mírná, očekávání mnohá. Začíná krajská recitační přehlídka. Prezence a rozdělení do kategorií. A pak už úvodní malý workshop. Třičtvrtěhodinová ranní dílna, která se

osvědčila i v minulých letech – recitátoři se poznají, opadne nervozita, vytvoří se přátelské prostředí. Podařilo se. Děti se cítily dobře a poznaly někoho z lektorského sboru blíž – jako normálního člověka, který se s nimi dokáže uvolněně bavit i se zasmát. Celková atmosféra se nesla v kamarádském duchu, organizace nevázla, mnohé mladší děti i jejich doprovody pojaly tuto akci jako nevšední společenskou událost. Událost, při které šlo o přednes. Jaký byl ten letošní?

První kategorie měla „slušnou“ úroveň, porota chválila většinou dobrý výběr textů i celkovou atmosféru. 5 oceněných dětí a 5 dětí s čestným uznáním zvládlo technickou i obsahovou stránku textu. Mezi tradiční dětské chyby patřilo občasné kolovrátkování, u někoho nulový kontakt s divákem, někdy u vtipného textu chyběl humor, případně se objevila často diskutovaná nefunkční gesta. V textech byli zastoupeni tradiční autoři jako Jiří Žáček, Miloš Kratochvíl, Pavel Šrut, Michal Černík, Roald Dahl, Josef Čapek, Miloš Macourek.

Druhé kategorie se účastnilo 19 dětí. Lektorský sbor hodnotil kategorii jako průměrnou. Dramaturgická úroveň textů byla vcelku dobrá, děti většinou věděly, co přednášejí a proč. Texty měli účastníci dobře vystavěné, horší už to bylo s interpretací – převážně u básní. Těch byla asi jedna třetina. Chyby se opakovaly ve frázování a i temporytmus celkového projevu pokulhával. Často se objevovalo „kolovrátkování“, špatné a zbytečné důrazy i nadbytečná gesta.

K postupu do dalšího kola byli vybráni **Viktorie Macháčková (Jiří Holub- Jak jsme vlastně přišli k Mstivý Soně)** a **Matěj Snášel (Iva Procházková- Kryštofe, neblbni a slez dolů!)**, kteří dokázali vtáhnout posluchače do děje tak, že se pro celý sál jejich příběhy staly uvěřitelné a skutečné. A tak jim byly prominuty i občasné malé technické nedokonalosti.

I třetí kategorie měla průměrnou úroveň. Dramaturgický výběr textů byl problematický. Objevovaly se texty příliš dětské, tematicky nezajímavé, neodpovídající naturelu současných dětí. Naopak technická úroveň vypravěčů byla dobrá. Do národního kola vybrala porota interprety **Roberta Volka (Sue Townsendová – Tajný deník Adriana Molea)** a **Jiřího Peškara (Eva Papoušková – Kosprda Telecí)**, kteří dokázali svým zaujatým vyprávěním posluchače upoutat. Dalším pěti interpretům byla udělena čestná uznání.

Velmi vysoké úrovně se letos podařilo dosáhnout recitátorům ze 4. kategorie. Týkalo se to nejen adekvátního výběru textu, přiměřeného jejich věku, ale i celkové kultivovanosti projevu. Přednášeči byli i technicky dobře vybaveni. Objevilo se mezi nimi mnoho absolventů minulých ročníků. Většina se však pohybovala na stejné kvalitativní hladině, tedy bylo těžké vybrat ty, kteří by měli postoupit do celostátního kola. Vše se rozhodlo ve druhém kole.

Výjimečným projevem zaujali **Hugo Hron (Tomas Gunzig- Něco bylo ve tmě, co nebylo vidět, Alexander Komlosi- Uvádí svého nejlepšího kamaráda/ presents his best friend)** a **Jan Peškar (Marian Palla- Jak jsem ohrozil firmu Sony, Karel Čapek - Vynálezce)**. Hugo Hron si vybral poutavé texty, na kterých ukázal široký rejstřík výrazových prostředků. Dotkl se hlubokým způsobem zásadních témat, která ve svém věku prožívá. A svým výkonem dokázal diváky vtáhnout do vlastní hry.

Jan Peškar zase oslnil svým citlivým a neotřelým přístupem. Všiml si a podkryl další vrstvy textu, které se často recitují velmi povrchně. Humor, nadhled, gradace, radost, kontakt, osobitost. A bylo rozhodnuto. Výlet - Svitavy...

Lektorský sbor: Magdaléna Strejčková, Magda Ada Veselá, Zuzana Nováková, Zuzana Vodičková, Petra Němečková, Hana Kotyzová – Šprynarová, Ivana Němečková, Jana Turčanová, Vladislav Kracik.

Organizace: DDM a Dramacentrum Olomouc, Leoš Březina, Alena Palarčíková

Magdaléna Strejčková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OLOMOUC, 12.–13. DUBNA 2014

Krajská Přehlídka Olomoucké Dětské Scény – *PODĚS*, pořádaná

agilním Sdružením D, se konala letos ve dnech 12. a 13. dubna v rozlehlých prostorách hostitelské ZUŠ Žerotín už podesáté. Jak název této sumarizující reflexe napovídá, její úroveň byla v tomto roce vskutku potěšitelná. Nejen počtem a rozmanitostí souborů (deset dětských skupin) a scénických postupů (od divadla poezie přes takřka činoherní inscenace až k pokusu o výtvarné loutkářské uchopení zvolené látky), ale zejména kvalitativní vyrovnaností. Při vši odlišnosti tu nebyl k vidění vysloveně slabý výkon, což nebývá vždy samozřejmostí.

Jako první se představil divadelní soubor **POINTÍK při Gymnáziu Jiřího Wolкера v Prostějově** s ambiciózním zpracováním klasické literární předlohy **Tom Sawyer**. Režisér a pedagog Aleš Procházka si zvolil pro svou inscenaci již existující, starší dramaturgii Václava Renče. Podařilo se mu vytvořit velkorysou, efektně kostýmovanou podívanou s takřka muzikálovými mezihrami. Účelnost kostýmní složky však byla v přímém protikladu k nevyřešené scénografii, která aktérům spíše překážela a zdlouhavými proměnami zdržovala plynulost příběhu. Objevily se také otázky, nakolik se dětští účinkující se zvolenou látkou osobně sžili a rozumějí jí a do jaké míry pouze plní pedagogovy pokyny. Přesto byl prostějovský Tom Sawyer nepochybně cenným pokusem o ztvárnění literární předlohy tradičními ansámblovými divadelními prostředky.

Klasickou, tentokrát pohádkovou předlohu **Čert a Káča** si zvolil i druhý soubor – **DK Drak z Brodku u Přerova** pod vedením Jitky Navrátilové. Sympatický dětský kolektiv z vesnice, která je vřehlasnou a tradiční baštou ochotnického divadla, nezůstal dobrému jménu své obce nic dlužen. Zpracování známé pohádky zaujalo adekvátně zvolenou formou i rozsahem. Publikum si získala zejména dvojice „udřených“ čertů, která vtipně prováděla přestavby mezi jednotlivými obrazy. Otazníky se naopak objevily nad postavou Káči. Během semináře zazněly připomínky k nedostatečné motivaci této titulní postavy, což tkví ovšem již v samotném scénáři. Čertíci z Brodku si však diváky podmanili zcela suverénně.

A je tu klasická, dá se říci čítanková literární předloha do třetice. **Šumperské divadélko Slunečnick** působící na tamější Základní škole na Sluneční ulici přivezlo inscenaci **Pipi se vrací**. Některé motivy z dnes již takřka kanonické dětské knižky Astrid Lindgrenové dramaturgizovala pro potřeby svého početného a věkově dosti diferencovaného souboru vedoucí Eva Šalková. Z mnoha příběhů energické a nespoutané Pipi se jí podařilo úspěšně vytvořit kompaktní a dětským interpretům odpovídající scénář. V jeho jevištní realizaci však šumperští už tak zcela bez problémů neuspěli. Ať již v důsledku až příliš předváděvého výkonu představitelky hlavní role, které chyběl nezbytný kontakt a souhra s ostatními postavami nebo problematice věkovému obsazení některých dalších rolí.

Jitka Navrátilová se na letošním **PODĚS** představila kromě Čerta a Káči ještě druhým titulem. **Divné jméno** je dramaturgií stejnojmenné povídky Ilji Hurníka, kterou pro potřeby dětských dramatických souborů již dříve upravila Šárka Štembergová. Do Olomouce ji přivezl **Divadelní kroužek při MŠ a ZŠ v Oseku nad Bečvou**. Inscenace

zaujala publikum i porotu zejména uvolněným a hravým způsobem vyprávění a šťastně řešenou hudební složkou. Škoda jen, že vzhledem k charakteru textu, osobnosti autora i dispozicím souboru nebylo hudebních nástrojů a živé hudby na scéně více. Sympatickému scénickému tvaru by to bylo jen ku prospěchu.

Dříve hojně rozšířený proud divadla poezie byl zastoupen jedinou produkcí. **Recitační soubor Pátáci ze ZŠ Školská v Zábřehu** přivezl montáž z textů Michala Černíka **Ze života oblázků**. Jak vyplynulo nejen ze samotného jevištního ztvárnění, ale též z následného rozhovoru poroty s vedoucí Ladislavou Gembalovou, jednalo se o první a v mnoha směrech ještě tápavý pokus souboru o nalezení „scénického ekvivalentu básně“, řečeno s teatrologem Janem Roubalem. Přesto byla účast RS Pátáci na olomoucké přehlídce oboustrannou inspirací – členové souboru se seznámili se zkušenějšími kolegy a přehlídkové publikum se zaujetím sledovalo, že je možné scénovat i básnický text.

Z hlediska divácké interakce patřilo jistě k nejúspěšnějším vystoupením **Divadelního souboru Zapálení ze ZUŠ v Šumperku**. Jejich dramaturgická volba živě rezonovala s dětským a teenagerovským publikem. Text Briana Jacquese **Jamie a upíří** upravený a inscenovaný Petrou Zsákovou vnesl do hlediště napětí i vtip. Scénáristka a režisérka si šťastně poradila i aktuálním sestavou v souboru a přepsala některé původně chlapecké role pro dominantně dívčí kolektiv, aniž tím výchozí látka utrpěla. Během semináře s porotou zazněla doporučení týkající se důslednější práce s výtvarnou složkou inscenace, zejména se světlem, které je pro vytvoření potřebné atmosféry v tomto žánru nesmírně důležité.

Ve druhém dni krajské přehlídky se představil další dětský kolektiv z Prostějova. Jana Turčanová působící na tamní ZUŠ Vladimíra Ambrose přivezla svůj **PV dramík**, s nímž nastudovala dramaturgickou úspěšně knížku **Ema a kouzelná kniha** současné české autorky Petry Braunové. Jímavý a romantický příběh uvedl kultivovaný a spolehlivě sehraný prostějovský soubor v jednoduchých, ale dokonalých a funkčních kostýmech. Funkčnost naopak postrádaly nedůsledné projekce, které de facto jen ilustrovaly jednotlivá prostředí a v konečném výsledku působily spíše rušivě. Úskalím inscenace se již ve scénáři také stala motivicky ne zcela zvládnutá linka Eviných dialogů s vilou a poněkud ukvapené finále. Přesto přítomné dětské publikum toto zpracování prokazatelně zaujalo.

Literárně dramatický obor hostitelské **ZUŠ Žerotín** představil výsledek práce 3. ročníku II. stupně pod vedením Zuzany Novákové, která pro své žáky zdramatizovala text současného britského prozaika Chrise Priestleyho **Tři přání**. Na výsledku bylo znát zaujetí a zápal všech aktérů pro zvolenou látku, zkušenost pedagoga s řešením scénického prostoru a poučená práce se světlem i – někdy přece jen přespříliš hlasitou – hudbou. Výsledný tvar měl gradaci i spád. Jeho handicapem naopak byla jistá nesourodost použitých hereckých prostředků – od expresivního až psychologického přehrávání představitelky hlavní role, věcnou demonstraci postav ostatních členů rodiny až k nevýrazné a nečitelné interpretaci hrdinky matky.

Souladnou kolektivní souhrou i výtečnými individuálními výkony účastníky **PODĚSU** naopak velice mile potěšilo představení **Analfabeta Negramotná** v podání Divadelního souboru **dRáčci Roveňáčci při MŠ a ZŠ Rovensko**. Vedoucí souboru a autorce dramaturgie Pavly Schönové se podařilo krásný, ale dosti košatý prozaický text zkušeného slovenského autora Jana Uličianského převést do čitelného a dramaticky funkčního tvaru, aniž by ztratil na půvabu, vtipu a poetice. Účinkující zaujali diváky přesností, humorem a schopností invenčního autorského vkladu (například přidané postavy Sherlocka Holmese a doktorky Watsonové či scéna s „kolektivní“ Pipi Dlouhou punčochou).

Závěr dvoudenního olomouckého maratonu patřil scénické koláži na motivy bajek (ne)bajek Jiřího Dvořáka s názvem **Sundejte si růžové brýle, prosím**, kterou s **Divadelním souborem DOMA ze ZUŠ Šternberk** nastudovala jeho vedoucí Žaneta Káňová. Obohatila spektrum dosud viděných inscenací o loutkářské postupy v podobě barevných rukavic, které se staly základním inscenačním prostředkem a u dětského publika vzbudily zasloužený zájem. Inspirativní byl nejen zvolený klíč, ale také žánr bajky, který umožňuje množství výkladů a jevištních variací. Úskalím tohoto sympatického minimalismu však byly některé nedůslednosti a nepřesnosti v práci s jevištním znakem.

O to cennější byl v této souvislosti pro všechny účastníky **PODĚSU** výborně zvolený host - inspirativní inscenace „Back to

Bullerbyn“, kterou s profesionálním česko-slovenským souborem Športniki nastudoval na motivy oblíbené dětské knihy Astrid Lindgrenové režisér Jakub Vašíček. Stala se událostí sobotního večera a vzbudila nejen u dětských diváků, ale celého publika zcela zaslouženě bouřlivé ovace.

Na závěr přehlídky porota ve složení Ivana Němečková, Vladislav Kracík a Radovan Lipus rozhodla takto: přímý postup na národní přehlídku Dětská scéna Svitavy 2014 získal DS dRáčci Roveňáčci za svou inscenaci „Analfabeta Negramotná“ v nastudování Pavly Schönové. Doporučení do širšího výběru byly soubory DS Zapálení a DK při MŠ a ZŠ Osek nad Bečvou.

Nezbývá, než si přát, aby také příští rok mohl být dětský i dospělý divák takto mnohostranně a pestře potěšen živým olomouckým **PODĚSEM**...

Radovan Lipus

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

OSTRAVA, 24. DUBNA 2014

Příjezd na přehlídku bylo mé první seznámení s Ostravou – Mariánskými Horami. Po vystoupení z vlaku jsem se jiných spěchajících ptala, zda nezajímá cestu kudy do centra a ke Středisku volného času. Jaké bylo mé zděšení, když mi oznámili, že zde není žádné město a žádné volnočasové zařízení, prý jen továrny. Naštěstí se mylili a já vítězoslavně našla cestu. Ještě stále jsem netušila, že na mne čeká příjemný zážitek! Místo, které je prodchnuto báječnou atmosférou společného dialogu a sdílení zážitků z přednesu na krajském kole Dětské scény 2014.

Jana Jurkasová

Nejprve dopoledne probíhala přehlídka kategorie nulté, první a druhé, po obědě kategorie třetí a čtvrté. Účastníci si v jednotlivých kategoriích losují pořadí. Trochu nepříjemné je, že spěchajícím rodičům není vhod ani pořadí, ani společný rozbor jednotlivých výstupů. Bylo až příliš zjevné, že zejména v dopolední části se děti účastní **SOUTĚŽE**. Odpoledne byla situace jiná, zvláště ve čtvrté kategorii, kdy účastníci zastavovali jednotlivé lektory a těšili se na podněty ze strany nezávislého pozorovatele. Obdivuji energii vloženou do celé organizace, domácí atmosféru podpořilo nasazení organizátorky Bc. Veroniky Pavůkové. Lektorský sbor (porota) pracoval ve složení: Helena Skálová, Alexandr Rychecský, Hana Rychecská, Tereza Roháčková, Jana Jurkasová.

Hodnocení nulté, první a druhé kategorie

Začínající interpreti to mají vždy těžké, odpovědnost za přípravu patří na vrub rodičům a učitelům. Dramaturgický výběr textů nebyl příliš vyvážený, objevovaly se již „kultovní“ čítankové texty, nejruznější poetická zpracování pohádek různých kvalit, dokonce dvakrát Polednice, ale i novější autoři, pak ovšem bylo těžké dostatečně porozumět i poetice autora. V nulté a první kategorii jsme většinou měli možnost slyšet „houpavé“ intonace doplněné ilustrativním gestem, někdy s nepřirozenými důrazy. I přes to všechno bylo znát, že děti text baví, potěšení z přednesu se přeneslo i na nás diváky. V nulté kategorii bychom chtěli ocenit odvahu všech, ale především Adama Dudyse a Nelou Stárkovou. V první kategorii byla oceněna **Eva Kasparová, Jiří Semančík a Alžběta Dohnalová**.

Ve druhé kategorii měli lektori náročný úkol, často se objevoval text výrazně nad věk, nebo naopak pod věk, výslovnostní nešvary, ilustrativní gesta a nepočkání si na celkové vyznění textu – pointu. Tělo bylo oddělené od celkového výrazu a hlas stylizován do nepřirozených poloh. Ocenění získaly **Eliška Hajná a Rozálie Kuběnová**, které zaujaly svým osobním projevem, citěním myšlenky textu a vztahu postav, jen je potřeba ještě lépe text vystavět.

Hodnocení třetí a čtvrté kategorie

Zde se objevilo úskalí, které při organizaci přehlídky nikdo nepředvídal (v propozicích byl napsán harmonogram). Doprovod žáků třetí kategorie povětšinou žádal o rychlé zakončení, vyjma několik nadšenců, neměli zájem o podněty ze strany poroty. Proto i výrazně ubylo přihlízejících čtvrté kategorii. Naprostým zjevením byl výstup **Johany Szpyrcové**. Od počátku až do konce diváci dychtili po pokračování příběhu **Jak Pražsko vzalo do sobě vlastních**, dokázala bravurně přecházet mezi postavami, počkat si na vyznění jednotlivých promluv a přitom držet stavbu textu a sdělit téma celku. Obohatila text o svůj osobní vklad. Dalším postupujícím je **Vít Šimeček**, který zaujal porotu svým osobitým a jedinečným projevem, ačkoliv nám chyběla výraznější výstavba textu, jeho nadhled nás natolik zaujal, že si myslíme, že pro něj bude do budoucna velkým přínosem účast ve Svitavách. Recitoval texty **Píseň z jižních Čech (Ilja Hurník)** a **Deník mladého poseroutky (Jeff Kinney)**.

Čtvrtá kategorie byla největším oříškem. Ačkoliv se jedná o věkovou kategorii, kde již tušíme, že interpreti budou zdatnější, nebylo tomu tak. Možná některým uškodilo, že si vybrali text, který byl výrazně nad jejich věk a dovednost, je velmi náročné skutečně pochopit vyznění a obsah celého textu, zachovat poetiku autora a ještě přidat svůj osobní vklad. Výraznou osobností se ukázala **Sára Erlebachová**, která byla velmi jemná a přitom přesná ve svém projevu. Celý sál bez dechu pozoroval, jak je nádherné, pokud někdo dokáže zachytit a předat více odstínů lidské duše. Dalšími oceněnými, ovšem bez postupu jsou **Tereza Holubová** a **Marglota Sikorová**, u kterých bylo znát, že ví, co sdělují, jen chyběla výraznější výstavba textu a nadhled.

Jana Jurkasová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OSTRAVSKÉ ŠUPINKY

12. DUBNA 2014

Ostravské Šupinky letos nabídky osm různorodých představení, a tak měla porota ve složení **Eva Polzerová**, **Hana Cisovská** a **Jana Vozáriková** skutečně o čem diskutovat mezi sebou i s vedoucími v následných rozpravách. Stejně tak se i mladí „divadlomilci“ mohli vzájemně inspirovat a sledovat zajímavou mozaiku. Od představení, která zachycují první trochu nejisté krůčky některých souborů, až po poučenou a důslednou divadelní práci. A jak už to u dětského divadla bývá, žádná cesta není bez rizika a zároveň jsou všechny otevřené a možné. Nejlépe si na tomto nejistém ledě vedla dvě představení.

Inscenace **A pak se to stalo, Dětského studia DLO Ostrava** vedeného **Hanou Volkmerovou** je dramatisací tří pohádek, které se vtipně snaží komentovat situace z běžného života dětí. Předloha odpovídá, rozsahem i jednoduchozí situací, možnostem a dovednostem hráčů. Lektorský sbor ocenil volbu divadelních prostředků, které jsou symbolické (míč je hlava, dlouhý provaz je nezvladatelná tkanička apod.) a také způsob, jak je s nimi na jevišti zacházeno. Celá inscenace má svižný temporytmus, až na poslední příběh, který by zasloužil dotažení a zpřesnění jednání. Vedoucí dobře zvolila způsob podpory dětí na jevišti - jednoduché zvuky, které jednání komentují, ale také podporují již zmíněný temporytmus. Poněkud v rozporu ke kvalitě zvolených divadelních prostředků, inscenačního nápadu i režijní práce je pokulhávající vybavenost dětí, jak po stránce mluvních dovedností, tak soustředění, vzájemného jednání a plného nasazení. Schází přirozená dětská hravost a tím i celkové vyznění inscenace zůstává jen v popisu, není sdělen postoj dětí k hraným situacím. Přesto se rozhodl lektorský sbor doporučit inscenaci do širšího výběru. Domníváme se, že by mohla být inspirací vzhledem k čistotě a nápaditosti zvolených prostředků.

Opavské soubory **Štěk** a **Štěkáček** s vedoucím **Danielem Kollmannem** se na letošním ročníku představily s úpravou klasické předlohy. Štěk, jehož interpreti jsou věkově starší, zvolil adaptaci pohádky **Zlatovláska**. Jejich **Zlatohlava** nabídla řadu aktualizací a her s jazykem. Na obojí jsme u tohoto opavského souboru zvyklí,

stejně jako na řadu písni, které celé představení rámuji. Tentokrát však celek zapůsobil dost nevyváženě. Divák se tak mohl bavit lehkostí a přirozeností jednání postav a vtipně pojatou choreografií. Jindy však naopak trochu trnul, když inscenace balancovala na hraně prvoplánovosti.

To, k čemu **Štěk** nakročil, dokázal **Štěkáček** zdařile dotáhnout. Ve svém představení **STA.PO.ČE.** se opaváci opřeli o Staré pověsti české. Soubor k notoricky známé předloze přistoupil hravě a originálně. Vedoucímu se podařilo přepracovat námět do živého, dětem blízkého jazyka a za pomoci vtipných a nápaditých aktualizací společně vytvořili představení, které diváka vtáhne do děje již v úvodu. Až na některé situace se dětem daří udržet svižný temporytmus po celou inscenaci.

Lektorský sbor oceňoval zejména přirozený projev dětí, které klasickou látku uchopily bez zbytečného patosu a oživily ji svým autentickým pojetím. Zaujala nás i práce souboru v hromadných scénách. Všimli jsme si rovněž propracovaných zpomalených akcí či neotřelých nápadů v živých obrazech.

Vedoucímu bylo doporučeno zamyslet se nad vyústěním inscenace a propracováním konce, který se zatím jevil jen jako naznačený. Společně jsme pak ještě hovořili o kostýmech, které mnohdy působily až zavádějícím dojmem. Stejně rozporuplně na nás působila použitá reprodukováná hudba. Ta dokreslovala atmosféru představení, ovšem mnohdy působila až rušivě a ubírala projevu dětí na srozumitelnosti.

I přes zmíněné výhrady se lektorský sbor rozhodl navrhnout opavský soubor na národní přehlídku. Jedná se o zábavné a hravé představení, které zaujme a pobaví a může být zajímavou inspirací pro práci s větším kolektivem dětí.

Soubor **ZŠ Vrchmení Opava** veden **Evou Vašíčkovou** přijel na přehlídku s představením **Pohádky naruby**. Porotu zaujal především přirozený herecký projev řady interpretů. Z jeviště doslova sálala energie a nasazení dětí. Přímo překotné tempo však mnohdy znemožnilo divákovi vstřebat a užít si množství nápadů a vtipných situací. Řada motivů a odboček také odváděla pozornost. Víme, jak snadno se z dětského projevu necitlivým vedením vytrácí spontaneita. Tu mají Vrchmení na rozdávání. I přesto se budeme těšit, zda a jak bude v dalších představeních Vrchmenům sloušet pevnější režijní vedení.

Autorské představení **Z deníku Isabely** souboru **Rebelové** ze **ZŠ Komenského Nový Jičín** vytvořili sami interpreti jako reflexi jejich každodenního života. Jednoduchou dějovou linku kratičkého příběhu tak provádějí silně aktuální prvky a motivy jako jsou internetová a mobilní komunikace. **Isabela** nám dává nahlédnout do tajů svého prvního zamilování. Vše se však odehrává jen nahodile a situace nejsou vystavěné. Děti se na jevišti teprve oťukávají. Doufejme, že jejich postup do krajského kola přehlídky jim i jejich vedoucí **Petře Běhalové** dodá sebedůvěru a touhu po společném divadelním hledání a nacházení.

Divadelní soubor **Zvonek** z **CVČ Astra** ve **Frenštátu pod Radhoštěm** zvolil k inscenaci předlohu **Jamie a upíři**. Napínavý příběh se stal pro soubor opravdovým oříškem a dle slov vedoucího **Jiřího Hausera** jsou teprve na počátku cesty a plánují ještě rozpracované představení dokončit a doladit. Nyní vše plyne v trochu monotónním tempu a bez gradace zásadních situací a motivů. Jednotlivé scény postrádají výraznější oddělení a to vše přispívá k nepřehlednosti a divák se tak v inscenaci brzy ztrácí. Soubor a hlavně jejich vedoucí čeká ještě mnoho práce a tolik potřebné odvahy vzdát se řady oblíbených, ale slepých odboček.

S kratinkým pohybovým pohlazením přijel soubor **Fantazie**, **ŠD Tyršova** z **Nového Jičína**. Jejich vedoucí **Věra Matýsková** pracuje s těmi nejmenšími dětmi prvním rokem a společně vytvořili jemnou a čistou, poeticky laděnou koláž. Porota ocenila hlavně soustředěný výkon dětí, které si i v poměrně velkém počtu osvojily základní vnímání jevištního prostoru a dynamiky.

Na závěr společného stráveného dne plného divadelních zážitků si pro nás soubor **Čokíci** ze **ZUŠ Karviná** připravil představení **Havrane z kamene** pod vedením **Lucie Semančíkové**. Inscenace nabídla asi nejzajímavější téma krajského kola. K nejsilnějším okamžikům patřily hromadné scény čarodějnic, kde soubor zdařile pracoval s tempem, dynamikou a vybudovaná atmosféra vtáhla dokonale do děje. K známé předloze přistoupil karvinský soubor velmi zodpovědně a mohli jsme se potěšit velmi čistým představením, které citlivě a účelně využilo

zvolených výrazových prostředků. O to rušivěji potom bohužel působily momenty, situace a postavy, které harmonii zajímavého představení narušily. Text Tomáše Pěkného klade velké nároky na režijní i interpretační práci. Porota proto v následné rozpravě živě diskutovala o limitech, které s sebou v takových případech přináší dětský herecký projev.

Mohu s klidným svědomím napsat, že poslední ročníky vykazují jeden nesporný fakt. Že totiž dětské divadlo v moravskoslezském kraji žije a pulsuje, že nepřeslapuje, i když někdy ukročí vedle a někdy i dost odskočí. Tatam jsou představení svázaných dětí odříkavajících nepochopené texty. A to je jistě zásluha všech, kteří dětským divadlem žijí. Třeba i právě vás, kteří čtete tento pokus o zachycení Ostravských Šupinek 2014. Díky.

Jana Vozáriková

ZLÍNSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 9. DUBNA 2014

Přehlídka dětského sólového přednesu Zlínského kraje se uskutečnila na půdě gymnázia v Uherském Hradišti. Jejím pořadatelem byl místní Dům dětí a mládeže. Zastupovala jej zde na a celé organizaci a realizaci přehlídky se také lvím dílem podílela paní Martina Dörrová. Z pohledu poroty se této úlohy zhostila na výbornou.

Stručně k výstupům v jednotlivých kategoriích:

1.kategorie

U interpretů překvapivě převládaly delší prozaické texty plně adekvátní jejich věku a vybavenosti (Mrázková, Fischerová...). Mezi poezii zaujal neobvyklý výběr (autoři předloh např. Skácel, Jirous, Nikl), i zde plně korespondující momentální úrovni vybavenosti jednotlivých recitátorů. Porota ocenila výstup **Ester Kocábové**, který nad jinými vynikal osobitou hravostí a kultivovanou interpretací. Celková vysoká úroveň všech výstupů v této kategorii je příjemných příslibem do budoucna, kdy to může už být spojeno i s postupem do národního kola.

3. kategorie

I zde příjemně překvapila vysoká úroveň vybavenosti recitátorů a tvořivá a kultivovaná interpretace širokého spektra textů (Prévert, Burian, Nikl, Steklač, Skácel, Frynta, Bezděková...). Škoda jen, že nepřiliš vhodný výběr druhých textů (např.: oba texty velmi podobné, nedostatečná příprava na druhý text) nemohl u některých interpretů lépe ukázat i rozmanitost a osobitost jejich projevu. Při obou výstupech diváky i porotu zaujal **Štěpán Válek (P. Bichsel Zachar nechává pozdravovat a V. Dyk Hoch, který stůně)** a zasloužil si tím nominaci na národní přehlídku.

Porota 1.a 3. kategorie pracovala ve složení Alžběta Kynclová – herečka Slováckého divadla v Uherském Hradišti, Roman Švehlík učitel ZUŠ Uherský Brod + Bojkovice a Tomáš Doležal – vedoucí Studia dramatické výchovy Labyrint - pracoviště SVČ Lužánky v Brně, autor této stručné zprávy

Tomáš Doležal

2. a 4. kategorie

Z druhé kategorie postoupili dva chlapci: **Jakub Vrána** a **Kryštof Švehlík**. Kryštof byl porotou charakterizován jako bezprostřední vypravěč, vyprávějící **Macourkův** text **O Kryštůfkovi, který se schoval v mixéru** s lehkostí a zaujetím. Zato Jakub byl oceněn za velký cit a pochopení pro text **Úplně nejkrásnější věc** od **Daisy Mrázkové**.

Čtvrtá kategorie zde zůstala bez postupu.

Porotou pro třetí a čtvrtou kategorii byli Václav Klemens z Divadla loutek v Ostravě; Olga Pernická, učitelka z Valašského Meziříčí a pedagožka Marta Reissnerová z Valehradu.

z evidenčních listů

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 3.-4. DUBNA 2014

Milá menší regionální přehlídka Dětské scény 2014 ve Zlínském kraji se konala ve čtvrtek 3. dubna 2014 v Domě kultury v Uherském Hradišti – Vésky. Vrátila se do malého kulturáku ve Veskách, změnil se i organizátor. Od letos to je „Šikulka“, Dům dětí a mládeže Uherské Hradiště. Dobrou duší přehlídky byla jeho pracovnice paní Martina Dörrová. V lektorském sboru na představení hleděli Hana a Tomáš Volkmerovi a Jaroslav Dejl. Původních jedenáct představení se vlivem nemoci ztenčilo na osm a doba trvání ze dvou dnů na jeden. V rámci přehlídky se pracovalo i s dětským divákem pod vedením Olgy Strašákové.

Soubor **Dr.Ámo** ze ZUŠ Uherské Hradiště sehrál představení **Nádherné úterý od Daisy Mrázkové** (režie Radmila Mrázová). Byl to sympatický pokus o stínové divadlo. Poetický text Daisy Mrázkové přímo nabízí použití tento typ divadla, který je ale po technické stránce velice náročný. Souborek mladších dětí kombinuje živáky se stříhanými plošnými loutkami. Ne vždy je všechno technicky využito, mnohdy jde pouze o ilustraci. Za úvahu by stálo říkat spojovací text živým hercům před stínovou plochou. Představení mělo na přehlídce svou premiéru, takže malá jevištní zkušenost způsobila sníženou srozumitelnost textu říkanou za paravanem.

Dohráli jsme ze ZUŠ UH a jejich představení **Co se mi honí hlavou**. Souborová práce pod vedením Hany Nemravové na tématech, která jsou pro děti v daném životním období velice důležitá – kdo jsem, proč jsem, co nechci, co musím. Jejich střet s realitou života plnou příkazů a zákazů dospělých. Ale my chceme, abyste s námi jednali jako se sobě rovnými. Jedná se o realizaci vlastních textů dětí. Svízná reprodukováná hudba odděluje jednotlivé části výpovědi. Děti se učily chápat i jevištní prostor, vzájemný kontakt. Jedná se o zajímavou práci důležitou pro vnitrosouborový život. Snad lze polemizovat s koncem představení, kdy po otázce „Kdo vlastně jsem?“ následuje sborová odpověď „protože jsem člověk“. Trošku tím máme dojem plakátu.

Představení získalo cenu přehlídky.

Uctyhodný pokus o velké činoherní divadlo předvedl rovněž soubor **Dohráli jsme** pod vedením Hany Nemravové pod názvem **O Janě E**. Dramatizace části románu **Charlotte Brontëová Jana Eyerová**. Sedm dívek /my jsme viděli šest, protože jedna onemocněla a ostatní zvládli rozdělení jejího textu na poslední chvíli/. Je použit princip epického komentovaného divadla se střídáním všech dívek v roli Jany. Každá tak může přinést svůj pohled na život hrdinky. Hraje se na stylizované jednoduché, náznakové scéně s šesti černými kostkami a purpurovými polštářky, malířským stojanem a zrcadlem. Tak se vše může rychle měnit – postel, školu, červený pokoj, dostavník, atd. Předěly mezi obrazy podmalovávají klavírní skladby F. Chopina. Tam,

kde se vytvářejí situace a pracuje se s divadelními prvky, je představení nejsilnější. Temporytmus těchto jedenácti obrazů je někdy pomalejší, ale to vše mohla způsobit situace nepřítomnosti jedné z dívek. I přes výhrady se jedná o zajímavý a poctivý pokus o velké divadlo.

Inscenace navržena na přímou nominaci Dětskou scénu 2014 ve Svitavách.

Pro práci se skupinkou malých začínajících dětí ze **ZUŠ Bojkovice** si Roman Švehlík vybral a upravil Mašatové dramaturgizaci Pohádky **Boženy Němcové Princ Bajaja**. Tři děvčata představují tři koničky, tři princezny a dva kluci Bajaju, krále a draka. Hraje se na jednoduché scéně pomocí tří židlí. Náznakový kostým pomáhá dětem vytvářet jednotlivé postavy. Často kouzlo nechtěného vytvořilo z tohoto představení příjemnou podívanou. Děti jsou na jevišti přirozené, byť ještě často je na jevišti vidět jejich nezkušenost.

Inscenace získala cenu přehlídky.

Dva lelci ve skříni ze **ZŠ Komenského** ze Zlína pod vedením Hany Markové. Dramaturgicky dobře vybraný text od **Pavla Šruta**, kterému scénické provedení zůstalo hodně dlužno. Šrutův text nabízející možnost práce s fantazií a humorem je scénicky zatěžkán dvěma vypravěčkami na bocích scény. Protože někdy je problém s přečtením textu. Místy představení ztrácí temporytmus. Není také jasné, proč klučíci roli Karlíka hrálo děvče, pokud nebyl vhodný klučíci představitel, mohla to být klidně Karlíčka a nic by se nestalo. Zásadní moment, proč Karlík změnil chování nebyl čitelný, a tak nebylo jasné, proč a odkdy se Karlík polepšil. Zajímavým momentem bylo objevení se lelků z vajíčka či jejich

zvětšování či zmenšování, ale to bylo málo. Škoda.

Broučata – Vsetín a jejich **Pošťácká pohádka** od **Karla Čapka**. Představení, které jasně ukázalo, že když se vedoucí může opřít o dobře připravený text a předlohu, je z velké části výsledek zaručen. Irena Konývková si pro svůj soubor zdramatizovala Čapkovu Pošťáckou pohádku a Michaela Vráželová ji použila pro svůj školní soubor. A ono to fungovalo. Humor, cit dětí pro rytmus, vzájemné citění se, jednoduché změny. Jevištní mluva byla přirozená a velice slušná. To vše jsou klady představení. Děti byly dokonce schopné zpívat čistě a capella. Příjemné, milé, čisté a sympatické představení. Velkou zásluhu na tom má pochopitelně už Irena Konývková na začátku.

Inscenace byla doporučena do širšího výběru na Dětskou scénu.

Další vsetínský soubor **BUBU-klub dětské kultury Vsetín** a jejich inscenace **Sny**. Zkušená Barbora Dohnálková a její starší dívky. Pět loutkohereček a jedna kytaristka. Jednoduchý paravan, který umožňuje pohyb loutek kdekoliv je potřeba. Hraje se většinou s maňasy, objekty, dokonce se i vytváří stínové divadlo. Pět dívek usíná, aby mělo své nejrůznější sny. Ty jsou různě čitelné a ne vždy úplně jasné. Ale vše je sympatické a plné humoru.

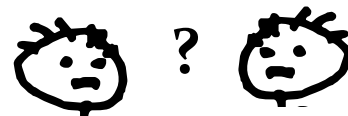
Inscenace získala cenu poroty.

Soubor **Nemtudumky** sehrál recitační pásmo ze **Cmíralových** veršů **Milujem se čím dál víc**. Sedm studentů pubertáků. Zdánlivě to vypadá na bombu a generační vzpouru. Ale ono to tak akademicky nevzrušivě plyne, pohyb po jevišti mezi verši ničemu nepomáhá a nic neozvláštňuje. Žádný vzdor, žádné emoce, žádná generační výpověď. Pěkně odrecitované veršiky. A to je málo. Škoda. Snad příště.

Jaroslav Dejl

ÚKOL PRO ÚČASTNÍKY

Vyberte nejzajímavější okamžik dnešního dne, namalujte jej a obrázek zanepte k nám do redakce (sídlíme ve třetím podlaží). Následující den se váš záznam objeví na tomto místě:-)

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2014

OZNAČENÍ PROSTOR

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
OttD	Ottendorferův dům
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

PÁTEK 13. června

10.00–12.45	prezence – recitátoři s doprovodem a seminář R
13.00–21.30	prezence seminaristů tříd A, B, C a S
13.00–13.20	zahájení recitační části
13.30–14.30	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie seminář R
15.00–18.00	vystoupení recitátorů 3. kategorie
19.30–21.00	beseda lektorského sboru s recitátory 3. kategorie a jejich doprovodem diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 4. kat. dílny pro recitátory 2. a 4. kategorie seminář R
21.45	informační schůzka pro seminaristy

Fka-recepce
Fka-recepce
kino
SZŠ
OttD
kino

MMG
SZŠ
SZŠ
OttD
stodola

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 0.

Číslo 0. připravili Iva Vachková, Jakub Hulák a redakce: Hana Volkmerová (editorka), Andrea Pavlíčková, Jan Mrázek, Ondřej Kohout, Pavel Kocych (grafika a sazba), Jazz Jameson čtyřnožec. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabрики Svitavy. Uzávěrka čísla 0. června 2014 v 02:04. Náklad 280 ks.